

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Palotabozsok Község Önkormányzata

2020-2025

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	4
Demográfiai adatok.....	7
Értékeink, küldetésünk.....	14
Célok	14
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	17
1. Jogszabályi háttér bemutatása	17
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	17
1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.....	20
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	21
2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	21
2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	21
2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	22
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	23
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	24
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	29
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	40
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció.....	43
3.5. Lakhatás egyéb jellemzői, telepek, szegregátumok helyzete	47
3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	47
3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	52
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....	52
3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	53
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői.....	54
4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	59
4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....	59
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	65
4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	68
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	69
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	69
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	72
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	73
5.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	74
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások.....	75
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben.....	75
5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	76
5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	76

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	77
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői.....	77
6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete.....	80
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	82
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen .	84
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	85
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	86
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	86
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	90
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	91
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	92
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	93
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	96
Jövőképünk	96
Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	98
Megvalósítás	106
A megvalósítás előkészítése.....	106
A megvalósítás folyamata.....	106
Monitoring és visszacsatolás.....	107
Nyilvánosság.....	107
Kötelezettségek és felelősség.....	107
Elfogadás módja és dátuma.....	109

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) szerint az esélyegyenlőségi program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést, és elősegítse az egyes veszélyeztetett társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét. Ez Magyarország mindenkori kormányának, az önkormányzatoknak, továbbá ezek intézményeinek, illetve a civil szervezeteknek és a társadalom tagjainak is egyaránt feladata. A települési önkormányzat az Ebktv. 31. § (1) bekezdése alapján öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melynek időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzés esetleges megváltozását – az Ebktv. 31. § (4) bekezdése értelmében – két évente áttekinti, és szükség esetén felülvizsgálja. Összhangban az Ebktv. helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályaival, valamint az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Palotabozsok Község Önkormányzatának képviselő-testülete, az itt élők egyenlő bánásmódhoz való jogát elismerve, a Helyi Esélyegyenlőségi Programjában rögzíti az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programjával összehangolja a település egyéb releváns dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Ahhoz, hogy Palotabozsok település 2020-tól is hatékonyan, illetve még hatékonyabban tudja működtetni az intézményhálózatát, elláthassa az önkormányzati kötelező feladatokat és lehetőség szerint az önként vállalt feladatok, fejlesztések terén is tudjon előre lépni, ismételten szükséges a feladatok felülvizsgálata, valamint a helyzetelemzésben megvizsgált mutatószámok változása függvényében sort kell keríteni a kötelező és önként vállalt feladatainak átgondolt fejlesztésére, átalakítására.

¹ Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

A település földrajza

Palotabozsok a Dunántúlon, Baranya megye keleti-délkeleti részén, a baranyai-tolnai megyehatárhoz közel található. A település távolsága a megyeszékhelytől, Pécsről jelentősnek mondható. A legközelebbi városok Pécsvárad és Mohács. Ezek közül a 20 km-re fekvő Mohács tölt be meghatározó szerepet a település életében.

Palotabozsok legegyszerűbben az M6-os autópálya felől érhető el, vagy az 5606 sz. Somberek-Pécsvárad összekötőúton közelíthető meg. Belterülete 166 ha, külterülete 1 853 ha. Szomszédos települések Véménd, Dunaszekcső, Somberek, Göröcsöndoboka és Szébeny.

A község a Dél-Baranyai-Dombság kistáj területén fekszik. A tájszerkezet a kistáj általános jegyeit hordozza. A környék felszínét észak-déli irányban kialakult völgyek szabdalják, amelyekben patakmedrek alakultak ki. A település területét négy állandó vízfolyás metszi, ezek közül a legjelentősebb a Véméni-patak és a beletorkolló, a falut észak-déli irányban keresztülszelő Palotabozsoki-vízfolyás. Előbbi vízhozamára víztározó tavak települtek.

A völgyek közötti háton egyöntetű, nagytáblás szántóföldi művelés folyik. A barnaföld és a ritkábban előforduló barna erdőtalaj a körzetet mezőgazdasági termelésre kiválóan alkalmassá teszi. Változatos vetésszerkezet kialakítására, valamint gyümölcskultúrák termesztésére is optimális lehetőséget nyújt.

Az elmúlt évek nagyobb odafigyelése, a szervezettebb önkormányzati munka, a lakosság összefogása, rendkívüli szorgalma eredményeképpen a település igen rendezett, tiszta képet mutat.

Településtörténet

A község múltja igen változatos, sokszínű. Régóta lakott vidék, hiszen régészeti leletek tanúskodnak arról, hogy a Péceli-kultúra (i.e. 2100-1900), a mészbetétes edények népe (i.e. 1600-1400), az urnamezős kultúra ugyanúgy megfordult e területen, mint ahogy a rómaiak is.

Elnevezése a Bozsok szláv eredetű személynévből ered, a hozzákapcsolódó Palota egy régi, várjellegű erődítményre utal. 1561-ben Macedóniay Péter birtoka, közigazgatási szempontból a szekcsői nahijéhez tartozott. A hódoltság alatt elnéptelenedett, majd a pécsvárad apátság része lett. A XII. század végén görögkeleti rác családok éltek itt. 1711-ben szerbek telepedtek le, 1724-től megkezdődött a németek érkezése. A szerb lakosság pedig 1733-tól kezdett kivándorolni. A magyarok a XIX. század első felében jelentek meg a faluban, de számuk csak 1860 után emelkedett 100 fölé. 1739-ben, a faluban pusztító 1729. évi pestisjárvány megállítása miatt kápolnát építettek Szent Rókus tiszteletére, késő barokk stílusban.

1755-től önálló plébániája van a településnek, anyakönyvet is azóta vezet. 1892-ben emelték a patak mellett a sarlós Boldogasszony kápolnát, amelyet a helybeliek Szentkúti kápolnának hívnak. A kápolna népszerű búcsújáró hely is.

A római katolikus templomot 1773-ban Árpád-házi Szent Erzsébet tiszteletére szentelték fel. A község lakói anyagi és fizikai áldozatokat is szívesen vállalnak állagának megóvása céljából.

Állami támogatással, a társegyházközségek, a környékbeli önkormányzatok, a németországi baráti kör és a katolikus egyház segítségével megépült a 70 tagot számláló református gyülekezet temploma is. A református templomot 2003-ban avatták fel, amely igazi gyöngyszeme a falunak. Az összefogást jelzi, hogy a harangja a katolikus egyház ajándéka.

Palotabozsok hagyományok iránti tiszteletét mutatja, hogy a rendszerváltást követően címert alkottak, zászlót készítettek és a falu látképével, valamint nevezetességeivel először 1925-ben, majd 1991-ben képeslapot adtak ki.

Levéltári kutatások alapján egy korabeli helyi iraton lévő bélyegzőle nyomatról vette át a község a címer alapötletét. A címeren látható ekevas a település mezőgazdasági jellegére enged következtetni, amit egy oroszlán tart, kifejezve vele az erős, stabil földművelést.

A falu épületei, közintézményei, hivatalai

A jó hírű, jól gazdálkodó Béke Óre MGTSZ építette a község lakossága számára 1992-ben a faluházat. A reprezentatív, látványos épület 300 fős rendezvények befogadására is alkalmas nagyteremmel, színpaddal és konyhával is rendelkezik. Emeleti része 10 vendégszobájú panzióként működik, amelyben 28 fő számára 2 és 4-ágyas vendégszobák találhatóak. Az épület ad helyet a közösségi rendezvényeknek, egyesületeknek, dalköröknek, tánccsoportoknak, könyvtárnak, német

kisebbségi önkormányzatnak, internetes hozzáférésnek. A falu gyógyszertára és a fodrászat is itt található.

A község díszje a középületek és átjárók mellé telepített gesztenyefasor. Az ősszel sok bosszúságot okozó fák, tavasszal és nyáron színpompás látványt nyújtanak.

Az óvodában csodálatos környezetben tölti mindennapjait 18-20 óvodásunk, 1 csoportban, nemzeti-ségi foglalkozások mellett. Napi 3-szori étkezést biztosít a napközi konyhánk, ahol az óvodások mellett a hadigondozottak, nyugdíjasok és felnőttek is naponta meleg ételhez juthatnak.

Az I. világháború hősi halottai tiszteletére emlékmű készült. Előtte láthatók a háborúban elesettek számával (81) megegyezően elültetett gesztenyefákból megmaradt példányok. Néhány éve pályázat segítségével az önkormányzat 81 örökzöld tuját telepített a térkővel burkolt sétálóút két oldalára, és pihenésre alkalmas padokat is elhelyezett itt.

A kopjafákat a Magyar Dalkör kezdeményezésére állította a község, a székelyek és felvidékiek betelepítésének 60. évfordulójára. A kényszermunkára elhurcoltak és áldozatok emlékére is készült emlékmű.

Az önkormányzat 2009-ben vásárolt meg egy jellegzetes palotabozsoki svábházat, amelyet felújított és tájháznak rendezett be. Itt nemcsak a helyi német lakosság hagyományai és tárgyi emlékei láthatók, hanem a másik két népcsoport – a székelyek és a felvidékiek – tárgyi és szellemi öröksége is.

A másik tájházban a székelyek tárgyi emlékei találhatók Bíró Pál állhatatos gyűjtőmunkája eredményeként. Pali bácsi pincéjében a távolabbi és közeli múlt eseményei a pince falába vésve olvashatóak.

A község Baranya megye aprófalvas településszerkezetében a nagyobb falvak közé tartozik. A község háza 1914-ben épült. A település közigazgatási szempontból 1975-ig önálló tanáccsal rendelkezett, 1975-1990 között Somberek társközsége volt, 1990-1991-ben a helyi önkormányzat megalakítása mellett önálló jegyzőség is létesült. 1997-től Szébennyel körjegyzőség jött létre. Palotabozsokon jelenleg közös önkormányzati hivatal működik Véménd, Szébeny és Feked települések kirendeltségeivel együttműködésben.

Társadalmi, gazdasági jellemzők

Palotabozsokon 1930-ban 341 magyar, 1497 német és 15 egyéb anyanyelvű lakos élt, 1970-ben 835 magyar és 823 német lakott. A németek a rajnai-frank, közelebbről a fuldai nyelvjárást beszélik.

1945 májusában Bukovinából (Hadikfalva, Istensegíts) székelyek, a kitelepítések után 1947-ben a Felvidékről (Nagypeszek, Újbars, Marosfalva) magyarok érkeztek ide.

A lakosság lélekszáma az elmúlt 2-3 évtizedben csökkenő tendenciájú, az elvándorlás a városok felé figyelhető meg. Az itt élők korfája az idősebb korosztályok felé mutat, magas az öregedési index, évente általában 3-6 gyermek születik. Az ellátásra szoruló idősök aránya növekszik.

A Palotabozsokon hatékonyan működő társadalmi szervezetek: a Palotabozsoki Iskoláért Közalapítvány, az Önkéntes Tűzoltó Egyesület, a Polgárőr Egyesület, a Magyar Dalkör Egyesület, az Edelweiss Német Nemzetiségi Dalkör Egyesület, a Palotabozsoki Német Nemzetiségi Egyesület, a Zenei Egyesület, a Szabadidősport Egyesület.

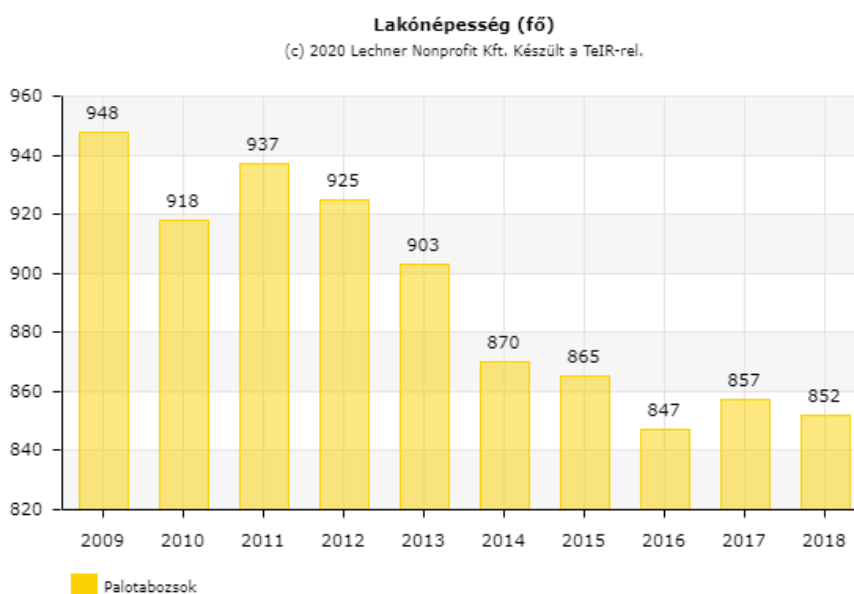
Külön említést érdemel a méltán híres, 1978-ban alapított Palotabozsok-Mohács-Somberek Ifjúsági Fúvószenekar, amely fennállása óta számtalan belföldi és külföldi sikerekkel öregbíti e térség hírnevét.

A község 1991-től szoros baráti kapcsolatot tart fenn a németországi Dettingennel, amelyre a kölcsönös segítségnyújtás jellemző.

Demográfiai adatok

Palotabozsok ugyan nem tartozik a társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett vagy jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet alapján, azonban a helyzetelemzés adataiból látható, hogy többféle társadalmi, jövedelmi, szociális problémával is meg kell küzdenie. Az adatokból és az elemzésekből kitűnik majd, hogy ezek a kedvezőtlen folyamatok és hatásaik egymást erősítik, így azok megoldása is komplex tervezést, beavatkozást igényel.

Palotabozsok község Baranya megyének a társadalmi, gazdasági, infrastrukturális szempontból kedvezőtlenebb helyzetben lévő, megyeszékhelytől távolabbi részén helyezkedik el, Tolna és Bács-Kiskun megye szomszédságában. A környező megyeszékhelyektől való távolság munkaerő-piaci szempontból is nehezített körülményeket teremt. Ez negatívan befolyásolja a lakosság jövedelemtermelő képességét, és egyben a település lakosságmegtartó erejét is.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2012	925	bázis év
2013	903	97,6%
2014	870	96,3%
2015	865	99,4%
2016	847	97,9%
2017	857	101,2%
2018	852	99,4%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

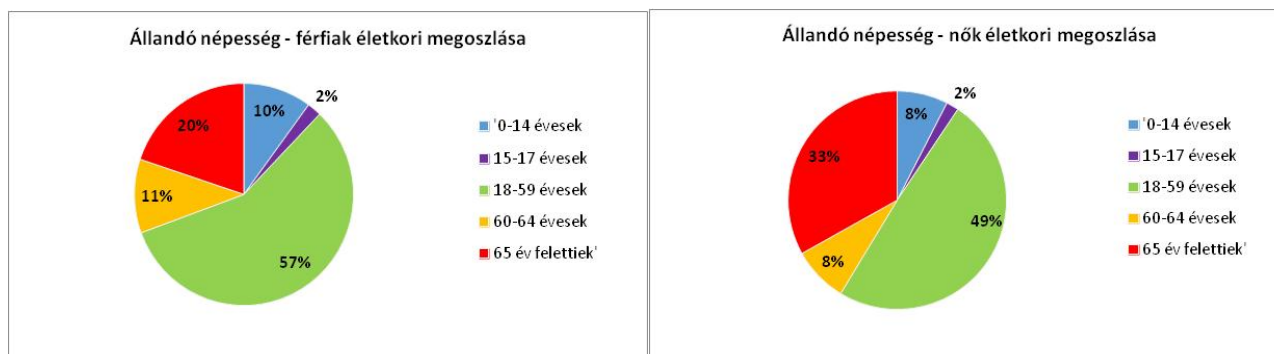
Palotabozsok község lakónépessége 2012 és 2016 között folyamatosan csökkent. 2017 évben ugyan minimális növekedés látható, de az elmúlt évtizedre inkább a népességfogyás a jellemző. A lakosság csökkenésének közvetlen oka lehet, a következőkben bemutatott öregedési index, a természetes szaporodás, fogyás, és a vándorlási egyenleg alakulása.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2018-as év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	428	438	866	49,42%	50,58%
0-2 évesek			17	1,96%	
0-14 éves	43	33	76	4,97%	3,81%
15-17 éves	9	8	17	1,04%	0,92%
18-59 éves	245	216	461	28,29%	24,94%
60-64 éves	46	36	82	5,31%	4,16%
65 év feletti	85	145	230	9,82%	16,74%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség összetételében a férfiak és a nők aránya – az országos átlagnak megfelelően – a korcsoportok többségében közel azonos arányokat mutat. Szintén az országos trendeknek megfelelő az a jelenség, hogy az életkor előrehaladtával jelentősen átbillen a nemek aránya a nők javára. Ez a változás elsősorban abból következik, hogy a nők várható átlagos élettartama jelentősen eltér a férfiakétól, pozitív irányban. A férfiak és nők aránya 49%, valamint 51%. A 0-64 éves korosztályban a férfiak, míg 65 év felett a nők vannak többségben.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	n.a.
16 éves gyermekek száma	15	10	-5
17 éves gyermekek száma	10	10	0
Összesen	25	20	-5

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

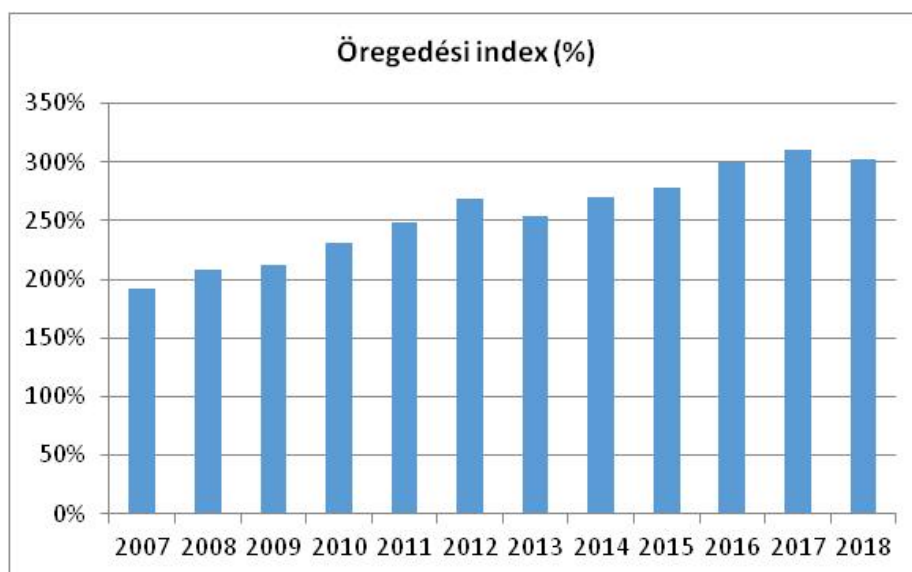
A legutóbbi népszámlálási adatok alapján megállapítható, hogy a településen a 15, 16, 17 éves fiatalok száma minimális mértékben csökkent a népszámlálási periódusok között.

Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja, amely egyben jövőbeni demográfiai tendenciákat is előre vetít.

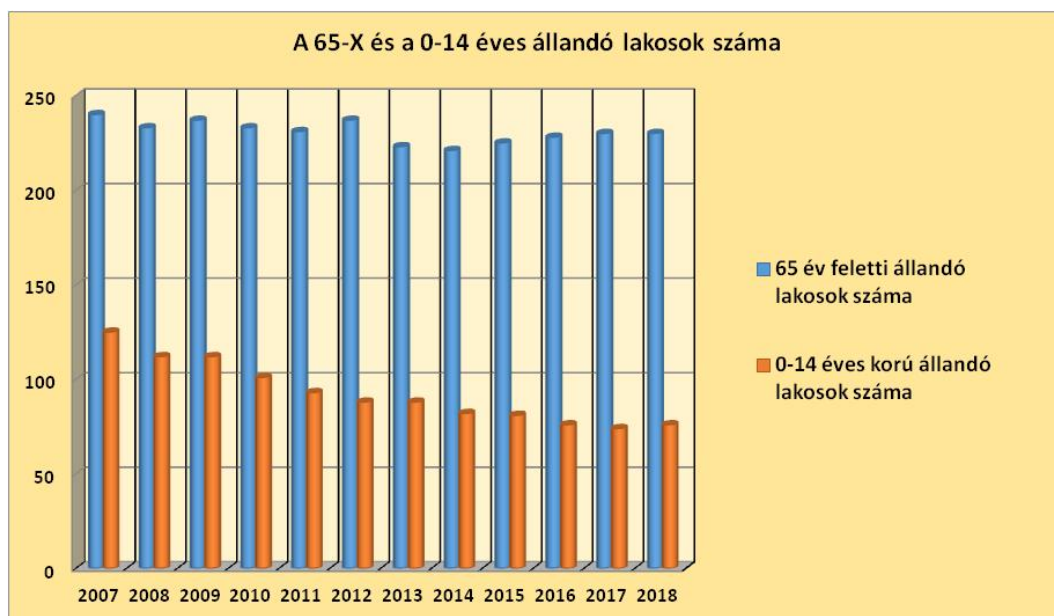
3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2007	240	125	192,00%
2008	233	112	208,04%
2009	237	112	211,61%
2010	233	101	230,69%
2011	231	93	248,39%
2012	237	88	269,32%
2013	223	88	253,41%
2014	221	82	269,51%
2015	225	81	277,78%
2016	228	76	300,00%
2017	230	74	310,81%
2018	230	76	302,63%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség idősödése országosan jellemző, hosszú távú trend Magyarországon. Ez a demográfiai jelenség Palotabozsok községben kiugróan magas értéket mutat az elmúlt tíz évben, és folyamatosan emelkedik. A népesség idősödése jóval az országos átlag felett van, ami 2018-ban 130,2%, 2019-ben 132,9% volt a KSH adatai szerint², a palotabozsoki ennek 2,3-szerese volt 2018 évben. A Baranya megyei öregedési index 2019-ben 147,7%³ volt, a palotabozsoki mutató már 2018-ban is kétszerese volt ennek, 2017 óta 300% fölé emelkedett.

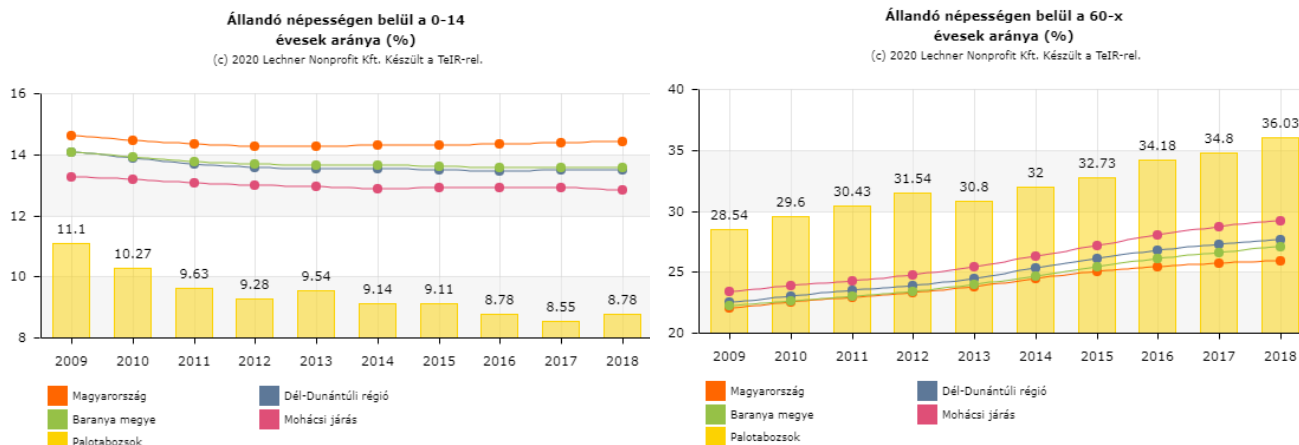
Tíz éves időintervallumot vizsgálva a 65 év feletti korcsoportja alig változott, inkább csökkent, azonban a 0-14 évesek száma folyamatosan csökkent ez idő alatt. Az országos, járási és megyei adatokkal összehasonlítva a gyermekkorúak és az időskorúak aránya vonatkozásában egyértelműen látszik, hogy hosszútávon ható trendek eredménye a magas öregedési index. A 0-14 évesek arányai

² https://www.ksh.hu/thm/2/indi2_1_2.html

³ https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wnt002.html

folyamatosan és jelentős mértékben az országos és a térségi arányok alatt voltak, az idősebb korosztályok arányai pedig folyamatosan jóval meghaladták az országos és térségi arányokat.

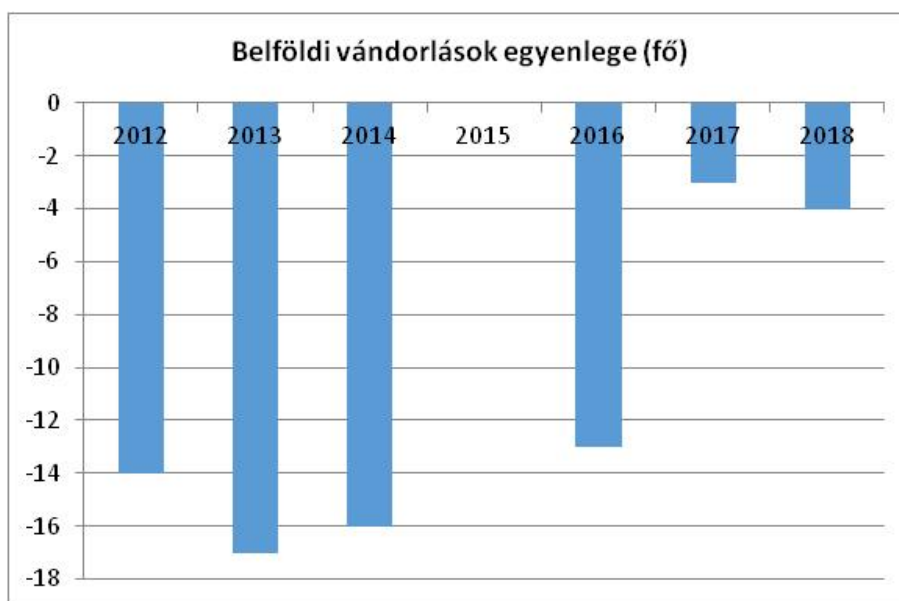

Az elmúlt hét éves periódusban a vándorlási különbözet negatív eredményű volt, vagyis kevesebben költöztek be a településre, mint ahányan kiköltöztek onnan. Ez a folyamat is jelentősen képes befolyásolni az ország legtöbb településére jellemző népességfogyást a jövőben. Településünkön lassulni látszik ez a folyamat, bár összességében még kedvezőtlen a helyzet.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű oda-vándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2012	12	26	-14	-14,80
2013	15	32	-17	-18,40
2014	7	23	-16	-17,84
2015	19	19	0	0
2016	8	21	-13	-15,01
2017	23	26	-3	-3,47
2018	16	20	-4	-4,62

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

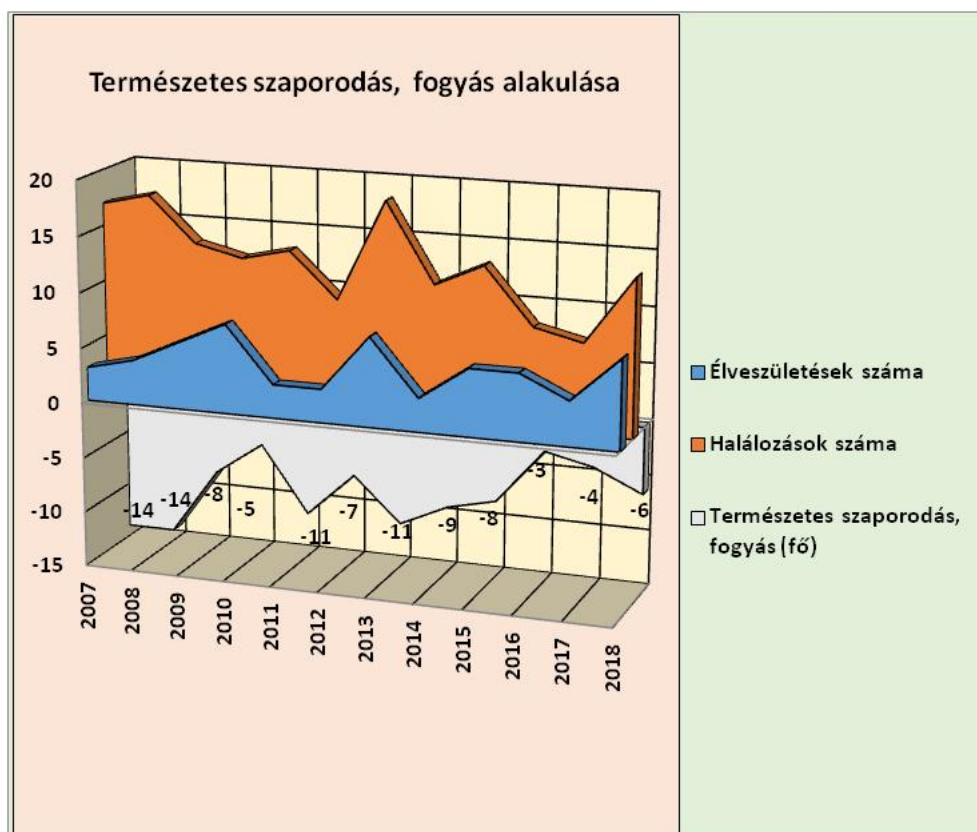
A község természetes reprodukciója az országos mintához hasonlóan tartósan negatív előjelű. Ez azt jelenti, hogy minden évben többen haláloznak el, mint ahány gyermek születik adott évben. Az utóbbi öt évben -10 alatt maradt a természetes fogyás, ami 2013-hoz képest kedvezőbbnek mondható, az országos átlagokhoz hasonlóan alakul.

A település jövője szempontjából fontos változó, hogy a születések száma 10 fölé emelkedjen, hogy a korai fejlesztést, a gyermekek napközbeni gondozását ellátó intézményrendszer további leépülését ne vonja maga után a kevés születésszám. Az általános iskola 2015-ben szűnt meg a településen.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

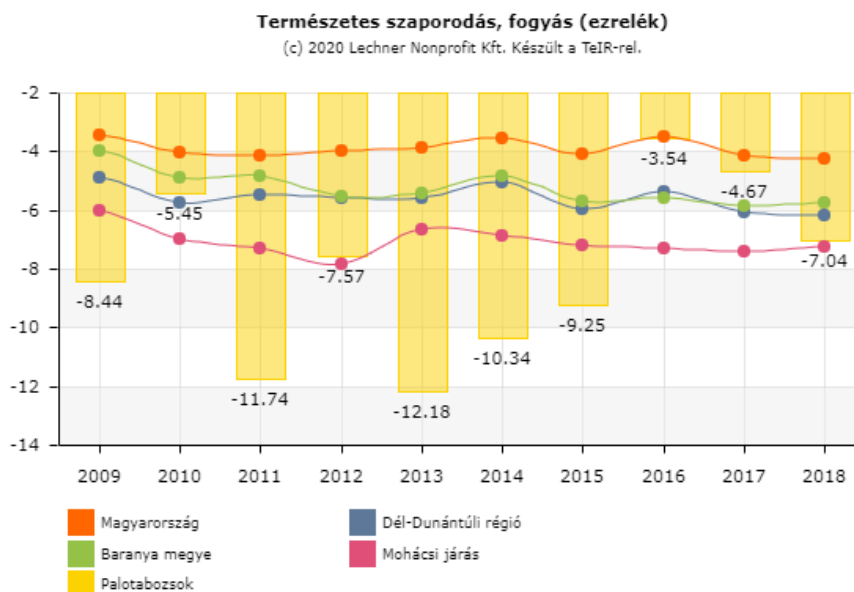
Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás, fogyás (fő)
2012	3	10	-7
2013	8	19	-11
2014	3	12	-9
2015	6	14	-8
2016	6	9	-3
2017	4	8	-4
2018	8	14	-6

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes reprodukció növekedése nagyon sok körülmény együttes és egymást erősítő kölcsönhatás, komplex változás következménye lehet, amelynek elősegítése és befolyásolása meghaladja a települési önkormányzat lehetőségeit. Azonban az olyan humánerőforrás beruházást érintő stratégiai tervekben, amelyek közé a Helyi Esélyegyenlőségi Program is sorolható, igyekezni kell azt a komplex szemléletet érvényre juttatni, hogy a településen élő érintett korosztályokban és családokban meglévő gyermekvállalási ambíciók kedvező környezetet kapjanak a megvalósításhoz.

A természetes fogyás országos arányaira csak 2016-2017 évben sikerült lecsökkenteni az egyenleget, ezt megelőzően (és 2018-ban is) ennél általában jóval kedvezőtlenebb volt a helyzet a településen.

Értékeink, küldetésünk

Palotabozsok Község Önkormányzata a képviselő-testület döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott kötelező feladatok ellátásán túl törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Minden embernek joga van az egyenlő bánásmódhoz, a jó minőségű szolgáltatásokhoz. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek egyenlő esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye, a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad, a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Az önkormányzat biztosítani kívánja minden lakos számára, tekintet nélkül nemzetiségre, vallásra, nemre vagy életkorra az egyenlő bánásmódhoz és az esélyegyenlőséghez való jogot.

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére, igényeire, fontos küldetesként fogalmazva meg az említett célcsoportok életkörülményeinek javítását és esélyegyenlőségének biztosítását.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Palotabozsok Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Palotabozsok Községi Önkormányzata alapvető célja, hogy községünk olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet miatt.

Olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása, amelyek

- szolgálják egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- kiszűrik az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségét,
- támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve, olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az önkormányzat:

- döntésein keresztül kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén,
- minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen,
- rendelkezésre álló eszközeivel mindent megtesz annak érdekében, hogy megakadályozza bárki áldozattá válását,
- segíti, hogy a település lakosai nemre, vallásra, nemzeti, etnikai hovatartozásra, politikai vagy más véleményre, korra, a cselekvőképesség hiányára vagy korlátozottságára, fogyatékosságára tekintet nélkül jogosultak legyenek igénybe venni valamennyi szolgáltatást és ellátást,
- elutasít minden hátrányos megkülönböztetést és előítéletet,
- elsődleges feladata a helyi társadalom zavartalan együttélésének biztosítása,
- törekszik a szociális biztonság megteremtésére,
- együttműködik az egyházzal, civil szervezetekkel,
- ösztönzi a hátrányos helyzetűeket a közösség életében való részvételre.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nemcsak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is. A HEP megalkotását meghatározó jogszabályi környezetet, az alábbi EU-s és nemzeti stratégiák határozzák meg:

- Az EU 2020 stratégia

Az Európa 2020, az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik.

- *Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni.*
- *A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.*

- Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, és hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

Az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romainTEGRÁCIÓS stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS-t 2014 szeptemberében „Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. Tartósan rászoruló – szegény családban élő gyermekek – romák” címen, az EMMI frissített változatban adta ki.

A Stratégia 2015-17. évekre szóló intézkedési tervét a Magyar nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia II. végrehajtásának a 2015-2017. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1672/2015. (IX. 22.) Korm. határozat tartalmazza.

Az NTFS és frissítése összhangban van az Európa 2020 Stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Program szegénység csökkentését szolgáló céljaival és intézkedéseivel.

Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása.

A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermek-szegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre. Az NTSF II. 2016 júniusában készült nyomkövetési jelentése szerint:

„A szemléletváltó felzárkózást segítő közpolitikai beavatkozás talán legtöbbet ígérő eredménye, hogy a mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani a segélyezési rendszer passzivitásra készítő viszonyaiból, és a közfoglalkoztatásba, illetve a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programokba való bevonással oly módon aktivizálni, hogy megkezdődhessen az önálló életvezetési és jövedelemszerzési képesség kialakítása, illetve helyreállítása.”

- „Legyen Jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia

Célja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

- Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

- Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

- Európai Fogytékosságügyi Stratégia

Az EU tíz évre szóló stratégiát dolgozott ki abból a célból, hogy a fogyatékkal élők unió-szerte minden területen könnyebben vehessenek részt az európai társadalmak életében. Az európai fogyatékekosságuügyi stratégia arra irányul, hogy fogyatékos emberek érvényt tudjanak szerezni az őket uniós polgárként megillető jogoknak, és könnyebbé váljon számukra a mindennapi élet. A végrehajtás során az EU finanszírozást biztosít majd az említett célokra, bővíti a lakosság témá-

val kapcsolatos ismereteit, és arra ösztönzi a tagállamok kormányait, dolgozzanak közös erővel a társadalmi befogadást hátráltató akadályok elhárításán.

- A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021

A Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges:

- 1) A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
- 2) A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása: A család értéket képvisel, amennyiben a bennük élő egyének testi, lelki és szellemi épségét nem veszélyezteti senki a családon belül. Mindkét nemnek joga van ahhoz, hogy osztozzon a családfenntartás örömeiben, sikerélményeiben és nehézségeiben, akár a fizetett, házon kívüli szakmai, akár a nem fizetett, házon belüli háztartási és gyermeknevelési, beteg- és idősgondozási feladatokat tekintjük annak. A társadalomnak elő kell segíteni a munka és a magánéleti kötelezettségek összehangolását családon belül, a nők és férfiak számára egyaránt.
- 3) A férfi-női részvétel aránytalanságának csökkentése, ennek támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén. A döntéshozatalra vonatkozó általános cél, hogy a stratégia által meghatározott időtartam végére, vagyis 2021-re Magyarország felzárkózzon az EU-s országok középmezőnyébe a nőknek a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén elfoglalt helyét illetően.
- 4) Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele. A végső cél a nők és a gyermekek elleni erőszak minden formájának felszámolása, valamint sürgős fellépés a nők és férfiak, lányok és fiúk testi és érzelmi integritáshoz való alapvető jogának megsértése ellen.
- 5) A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása: Az oktatásra vonatkozó EU-s irányelvek azt hangsúlyozzák, hogy lehetőséget kell biztosítani mindenki számára a személyes fejlődésre, az új nemzetközi környezet által megkívánt legmagasabb szintű teljesítmény elérésére, és a társadalmi integrációhoz szükséges forrásokhoz való hozzájutásra.
- 6) A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve, célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés).

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei:

- „a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete, és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a:

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény paragrafusaival összhangban, azokra alapozva, a törvényi változásokat pontosan követve szabályoznak helyi rendeleteink.

Helyi szabályozások

A szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. (II.27.) önkormányzati rendeletünk helyi szinten szabályozza **a szociális rászorultságtól függő ellátásokat.**

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- Települési támogatás:
 - 1) lakhatási támogatás,
 - 2) rendkívüli települési támogatás,
 - 3) temetési támogatás
- Szociális tűzifa támogatás
- Köztemetés
- Bursa Hungarica ösztöndíj támogatás

A személyes gondoskodást nyújtó alapellátási formák:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- családsegítés.

Az önkormányzat a feladat-, és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – a törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. Jelenleg Palotabozsok község vonatkozásában ilyen helyi kitételek nem egészítik ki az irányadó törvényeket.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.
- **Településszerkezeti terv** – Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint, a településszerkezeti terv meghatározza a település átalakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési arányait, ennek megfelelően az egyes terülrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.
- **Településfejlesztési koncepció** – az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében, a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében, a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén, integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzlet szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartási módját is összefüggéseiben kezeli.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Palotabozsok Község Önkormányzata jelenleg nem vesz részt olyan társulásban, amely érintené az esélyegyenlőségi programot.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A rendelet melléklete meghatározza az egységesen rendelkezésre álló statisztikai mutatókat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez, illetve meghatározza azok forrását is. A jogszabály a mutatók forrásaként az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszert (a továbbiakban: TeIR) jelöli meg.

A TeIR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az interneten keresztül érhetőek el. Az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, kistérségi) és települési szervezetek a TeIR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak.

A TeIR adatbázisa általában 2017. évig tartalmazza az adatokat, ez azonban az egyes területeknél eltérő lehet. Ahol volt saját információ, ott a 2018. évi adatokkal ki tudtuk egészíteni az egyes táblázatokat.

A településen nincsenek szegregátumok, ezért a szegregátumokkal kapcsolatos adatok gyűjtése Palotabozsok község esetében nem volt releváns.

A településen nincs általános iskola, a védőnői és háziorvosi ellátás Véménd községgel együttműködésben kerül megszervezésre.

A település lakosságából a népszámlálás során senki sem vallotta magát roma származásúnak, ezért a roma népességgel kapcsolatos adatok gyűjtése nem releváns. A mélyszegénység felmérése statisztikai adatok alapján nem lehetséges, ezen adatok meghatározása csak további felmérések és kutatások során lehetséges.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység szélsőséges formájának leírására a „mélyszegénységben élők” kifejezés szolgál, amely fogalmat a következők szerint definiálhatjuk pontosabban.

Mélyszegénységben élőknek nevezzük azokat a közösségeket, melyek tagjaira jellemző:

- a nagyon alacsony iskolázottság;
- a nagyon alacsony foglalkoztatási ráta;
- az erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció;
- az ezekből következő súlyos szociális deficit;
- a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége.

Látható, hogy a társadalmi kirekesztettség a jövedelmi és szociális helyzeten jócskán túlmutató állapot, e csoportok tagjai előtt ugyanis jellemzően leszűkültek a társadalmi mobilizációhoz, integrációhoz vezető utak.

A mélyszegénységből való kifelé mobilizálás feltételezi az együttműködő társadalom meglétét, ami a jelenlegi helyzetben erős fejlesztésre szorul. Fontos, hogy mind az intézményi, mind az egyéni diszkrimináció ellen ható ösztönzők (vele együtt szankciók) kialakuljanak, mind a tervezés, mind a megvalósítás során, és általában a helyi összetartó, így nagyobb akciópotenciállal felvérteződő társadalom kialakulása érdekében. Ezt szolgálhatják az antidiszkriminációs képzések, érzékenyítő tréningek (pl. helyi intézményeknek), telepen élők és helyi többségi társadalom számára közösségi, kulturális programok kialakítása. Egymás megismerésének kulcsa az értékalapú megismerés. Tehát az emberi és a kulturális értékek összegyűjtésével, egymás kultúrájának bemutatásával és a pozitív tulajdonságok hangsúlyosabbá tételével erősíthető a társadalmi együttműködés, illetve megteremthető a kultúrák közötti párbeszéd.

A klasszikus értelemben vett mélyszegénység a település lakóit nem érinti súlyos mértékben, bár vannak olyan családok és egyedülálló személyek, akiknél problémát okoznak többek között a közüzemi számlák kifizetése, de az önkormányzat a lehetőségekhez mérten átmeneti és rendkívüli segítséggel segíti őket, esetenként munkalehetőséget biztosít számukra a közfoglalkoztatás keretén belül.

A települési önkormányzat a Helyi Esélyegyenlőségi Program keretében kitűzi azokat a célokat, amelyekkel a településen mélyszegénységben élő háztartások helyzete előremozdítható. Az önkormányzat az intézkedések meghatározásánál kénytelen figyelembe venni azt a tényt, hogy a beavatkozásokhoz korlátozott eszközökkel rendelkezik. A tartós munkanélküliek felzárkózásához speciális háttérintézmények és felnőttképzéssel foglalkozó szervezetek együttműködésére van szükség. Továbbá vannak olyan infrastrukturális és munkaerő-piaci feltételek, amelyeknek megváltoztatása túlmutat az önkormányzat, hatás-, és felelősségi körén, ezért kizárólag széleskörű együttműködéssel és kormányzati támogatással lehet változásokat előidézni.

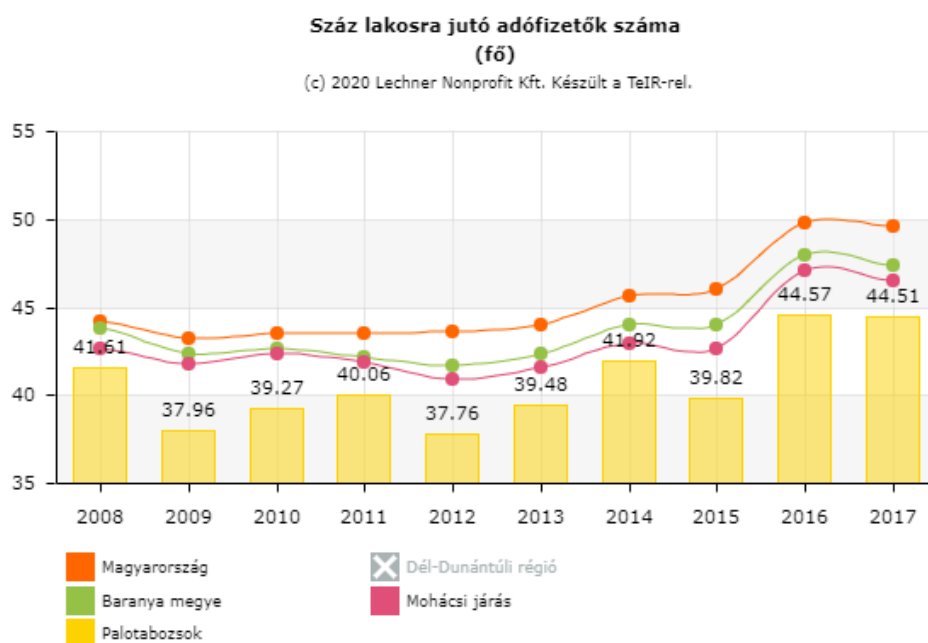
A településen élők jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata rendkívül bonyolult feladat. Mivel pontos adattal nem rendelkezünk sem a mélyszegénységben élők, sem a romák számáról, ezért e terület elemzésekor az egyéb területeken összegyűjtött adatállományunkat közvetetten vesszük figyelembe.

Ezt követően a településünkön élők foglalkoztatottsági mutatóit elemezzük. Az elemzés során fontos szempont számunkra a célcsoport helyzetének minél pontosabb megismerése.

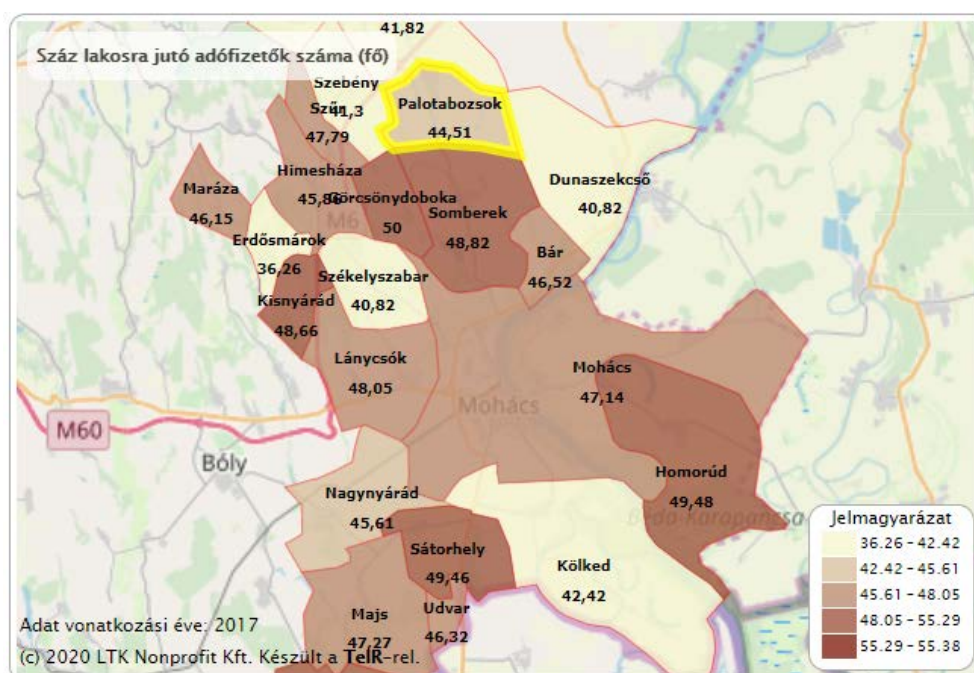
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A lakosság pontos vagyoni helyzete nem nyilvános, azonban rendelkezésre állnak olyan adatok, amelyek a településen élők öngondoskodási képességéről tájékozódási lehetőséget tudnak nyújtani.

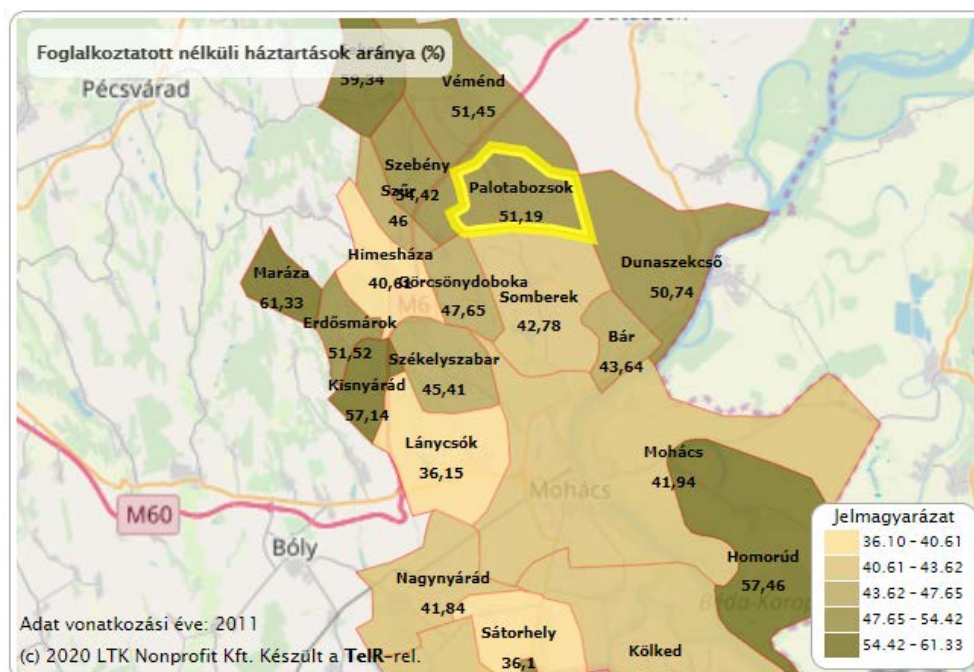

A száz lakosra jutó adófizetők száma az elmúlt években nem érte el az 50 fős értéket. A diagramon látható, hogy folyamatosan alatta maradnak az országos átlagnak, ami azt jelenti, hogy a háztartások jövedelemtermelő képessége átlag alattinak mondható.

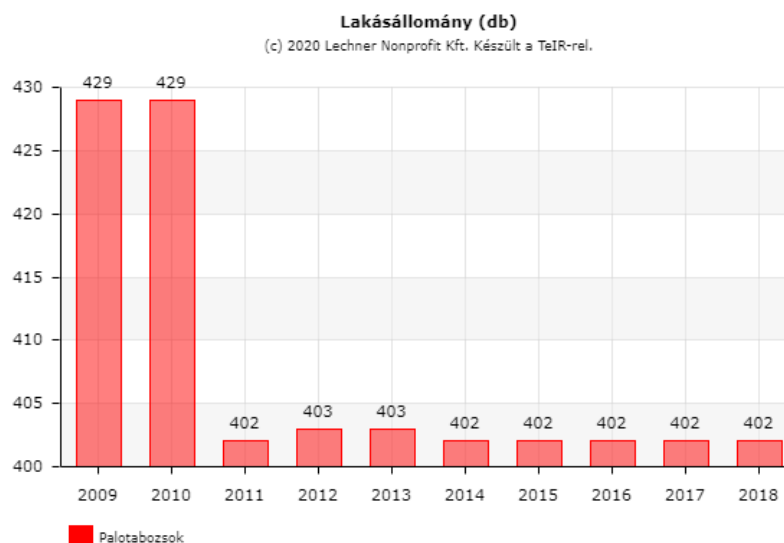
A térképes megjelenítésen jól kirajzolódik, hogy Palotabozsok a településen élők jövedelmi helyzetét tekintve azon települések közé tartozik, ahol az adófizetők kevesebb arányban vannak jelen a környező településeket figyelembe véve. Ezt részben alátámasztják a település átlagnál magasabb munkaerő-piaci problémái és kedvezőtlenebb gazdasági, közlekedési környezetének jellemzői.

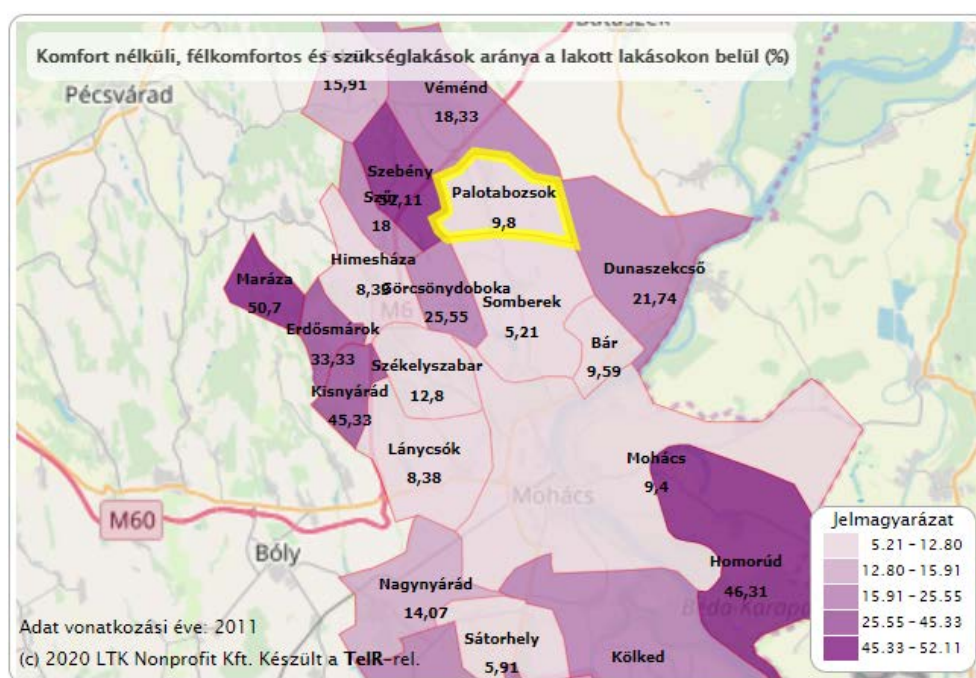
A foglalkoztatott személy nélküli háztartások az összes háztartás százalékában értékei is viszonylag magasnak mondhatók, pontos értéke 51,19%-os. Ez azt mutatja, hogy a település háztartásainak több, mint felében a jövedelmi és vagyoni helyzet nagyon kedvezőtlennek mondható. Számukra az öngondoskodási képesség igen nehezített, mert valamilyen okból kifolyólag akadályozott a rendszeres munkajövedelemhez való hozzájutásuk. Ebben a magas előregedési arány is szerepet játszhat, az idősebb korosztályból álló háztartásokban a jövedelem nem a foglalkoztatásból származik.

Az idősoros adatok alapján látható, hogy Palotabozsok lakásállománya 2011-ben ugrásszerűen csökkent, azóta stagnálás tapasztalható, 2018-ban sem változott, szintén 402 a lakások száma.

A házak jövedelmi helyzetétől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakások igen magas százaléka összkomfortos. A lakások csupán 9,8%-a tartozik a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakások⁴ közé, ami átlagosnak mondható.

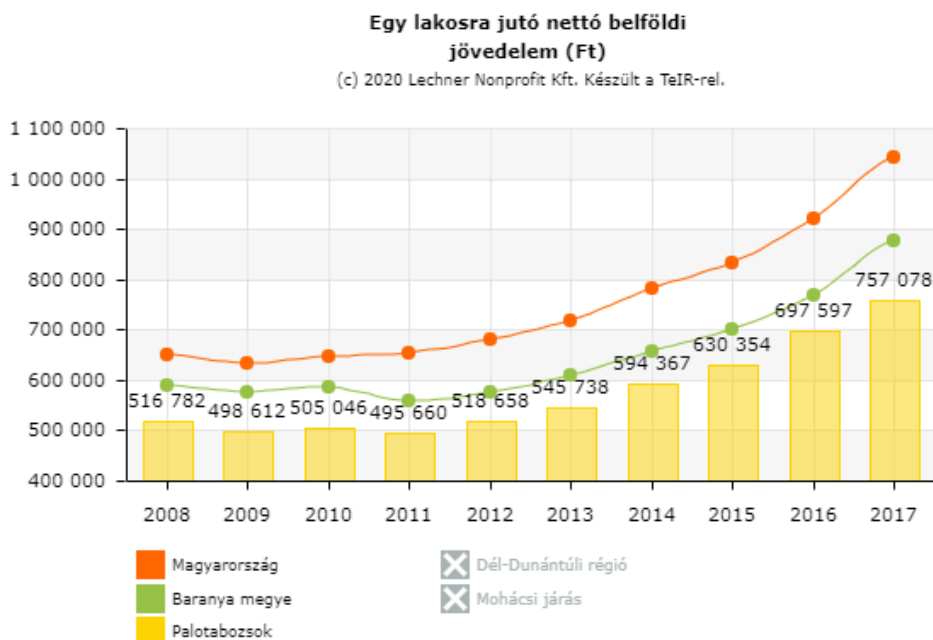

A személyszállító gépjárművek száma általában lassú növekedést mutat. Ez a tulajdonforma érzékenyen jelzi a lakosság jövedelemszerző képességének alakulását, ami a nehézségek ellenére a településen mérsékelt gyarapodás jelenlétére utal.

⁴ **Félkomfortos** az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá fürdőhelyiséggel vagy vízöblítéses WC-vel, villannyal, vízellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. **Komfort nélküli** az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik. A komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások a **szükség-, és egyéb** lakások. A népszámlálás adatai alapján.

A településen élők egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelme szintén mérsékelt emelkedést mutat az utóbbi tíz év távlatában, de még így sem éri el 2017-re az egymillió forint jövedelemértéket, illetve a megyei és az országos átlagot. A KSH felmérése szerint az egy főre jutó jövedelem összegek közel 70%-a munkajövedelemből származott. Ebből eredően az egy főre jutó jövedelem értékek változását elsősorban az átlagkereset összegének változása határozza meg.

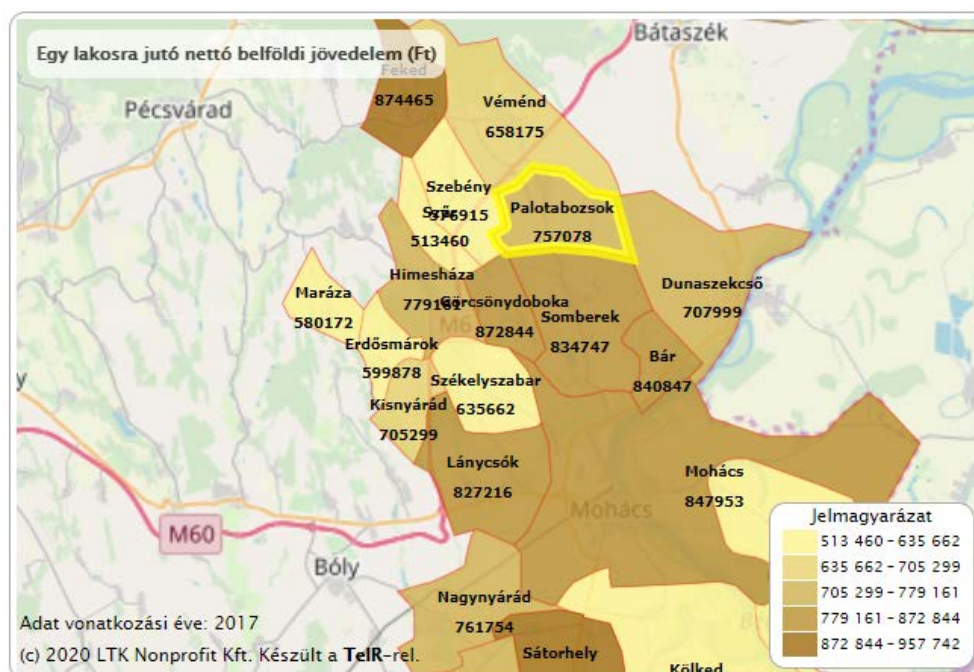
Az idősoros adatok alapján megállapítható, hogy a településen élők jövedelme kismértékben növekedett ugyan, ám ez nem tette lehetővé, hogy elérjék a megyei és az országos arányokat, és ez jelentősen nehezítette az anyagi létbiztonság hosszabb távú megteremtését. Tekintettel arra, hogy a jövedelem növekedésében az átlagbérek a meghatározó tényezők, az is kijelenthető, hogy a Palotabo-

zsok településről elérhető munkaerő-piaci lehetőségek az átlagosnál alacsonyabb munkabérek megszerzését tették lehetővé az itt élőknek az elmúlt években.

Ha a jövedelem értékeket összehasonlítjuk az országos átlagjövedelmek értékével, akkor szintén megállapítható az a tény, hogy Palotabozsokon az egy főre jutó jövedelem értékei folyamatosan az országos átlag alatt vannak, amely megerősíti azt a korábban is említett tényt, hogy Palotabozsok gazdaságföldrajzi elhelyezkedése és munkaerő-piaci környezete nem mondható kedvezőnek.

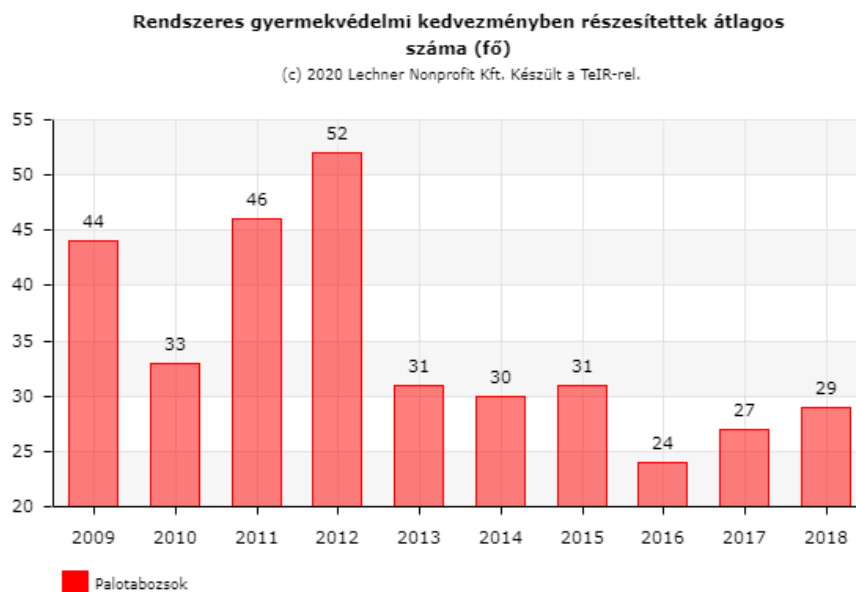
A Palotabozsokhoz hasonló nagyságú települések esetében súlyos nehézségeket okoz a gazdasági potenciál hiánya, a kevés, munkahelyet megtartani képes vállalkozói aktivitás elmaradása, amely általában kisebb jövedelemtermelő képesség kialakulásához vezet.

A környező települések egy főre jutó nettó belföldi jövedelmeinek 2017-es értékeit is megvizsgálva kitűnik, hogy Palotabozsok a középmezőnyben foglal helyet ebben az összehasonlításban.

Esélyegyenlőségi szempontból az elemzett jövedelmi helyzet és annak foglalkoztatottsággal, valamint átlagkeresettel kimutatható összefüggéseiből az a fontos következtetés vonható le, hogy Palotabozsokon az aktív korú népesség elhelyezkedési és öngondoskodási esélyeit nagymértékben meghatározza a munkaerő-piaci környezet és a munkalehetőségek hiánya, az egyéneknek a munkaerő-piac elvárásaihoz illeszkedő kompetenciája, iskolai végzettsége, egészségi állapota.

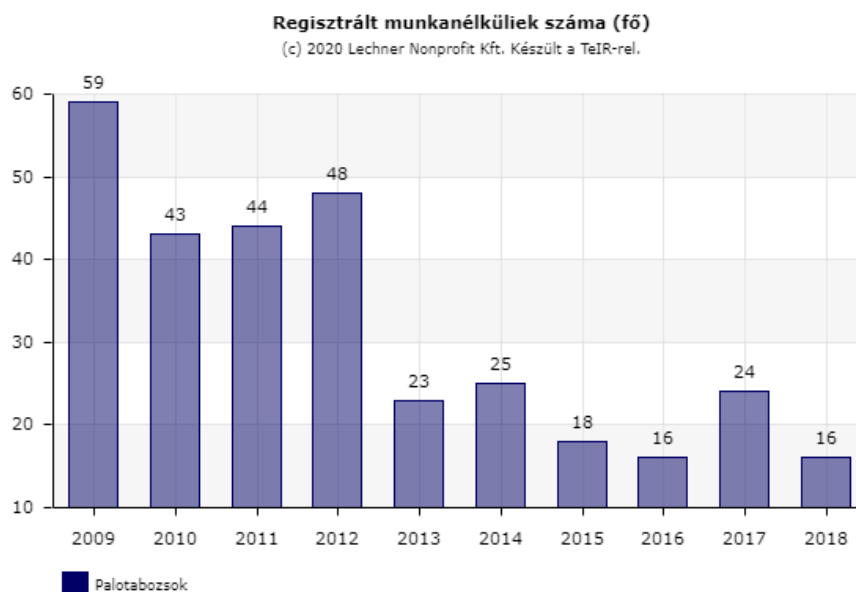
A háztartások jövedelmi helyzetének némi javulását mutatja a gyermekes családok körében az elmúlt időszakban, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése. A gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre akkor jogosult, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege, illetve az egy főre jutó vagyoni érték nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma a településen a 2012-es évhez viszonyítva csaknem a felére csökkent 2017-re, 2018-ban 29 gyermek részesült ebben az ellátásban. Ez a tendencia arra utalhat, hogy csökkent azoknak a gyermekes családoknak a száma, akik olyan mértékű anyagi szűkösségekben élnek, amelyben az egy főre jutó jövedelem a családban kirívóan alacsony összegű. Azonban nagyjából kirajzolódik az az állandó, átlagosan 30 főt jelentő érintetti kör, akik számára ez az ellátás folyamatosan jelen kell, hogy legyen.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

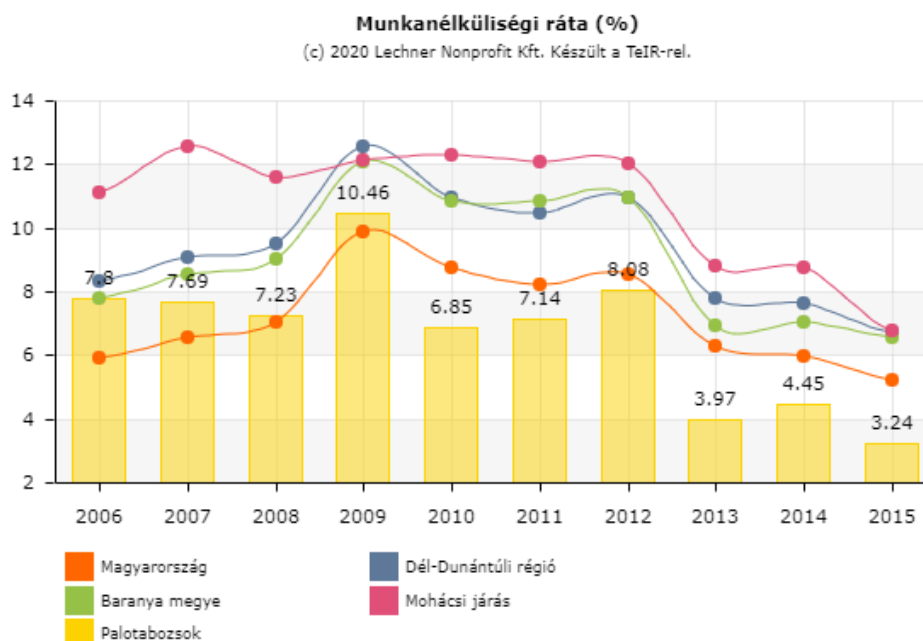
A munkanélküliségre vonatkozó elérhető adatok jelentős változást mutatnak az elmúlt évtized vonatkozásában. Egyértelmű trendek rajzolódnak ki az idősoros adatok elemzéséből.

Látható, hogy a regisztrált munkanélküliek számában az évtized elején tapasztalható magasabb értékek a felére csökkentek, 2013-tól viszonylag állandó szinten stagnálnak, 2018-ban 16 fő volt ebben a státuszban. Ez arra enged következtetni, hogy ennek az „állandósuló” szintnek a fennmaradásában gazdaságföldrajzi, humán beruházási és egyéb munkaerő-piaci strukturális okok lehetnek.

Az országos adatokkal összevetve látható, hogy az elmúlt években könnyebbé vált a munkaerő-piaci szerepvállalás az aktív korú lakosok jelentős része számára.

Az összesített adatok szerint Palotabozsok település munkanélküliségi rátája 2010 évtől az országos és a megyei munkanélküliségi ráta értéke alatt változik. Ez kedvező abból a szempontból, hogy a munkavállalók nagy része sikeresen tudott alkalmazkodni a változó munkaerő-piaci feltételekhez. Azonban a jövedelmi adatok azt mutatták, hogy az így megszerzett anyagi források folyamatosan alatta maradtak az országos jövedelmi értékeknek, ami a munkavégzés ellenére is okozhat megélhetési és egzisztenciális problémákat a családokban, valamint gátja lehet a gyermekvállalási hajlandóságnak is.

Az alábbi táblázatokba gyűjtött adatok a településre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket elemzi az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban, térségi és országos adatok összevetésével.

3.2.1 Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek

A községben igen magas a vállalkozások száma. 2018-ban az önálló vállalkozók száma 142, a társas vállalkozások száma 40, az őstermelők száma pedig 29. A vállalkozások közül 99 a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat területén tevékenykedik, ebből 11 társas vállalkozás.

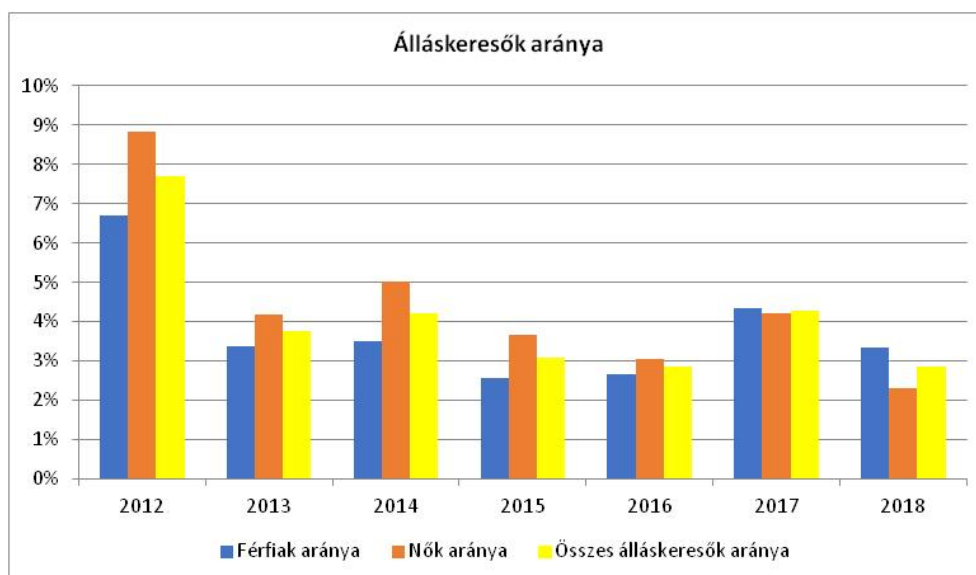
Településünkön a munkanélküliek száma jelentősen csökkent az elmúlt időszakban. A regisztrált munkanélküliek száma 2012-ben 48 fő volt, amely 2018-ra 16 főre csökkent. A regisztrált munkanélküliek számában bekövetkezett csökkenés évről évre folyamatosan valósult meg, amely a település szempontjából mindenképpen előnyös tendenciának mondható. A jelenlegi szint tovább nehezen csökkenthető, a 3-4% körüli munkanélküliségi ráta állandósulni látszik.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	328	295	623	22	6,7%	26	8,8%	48	7,7%
2013	325	286	611	11	3,4%	12	4,2%	23	3,8%
2014	315	279	594	11	3,5%	14	5,0%	25	4,2%
2015	310	273	583	8	2,6%	10	3,7%	18	3,1%
2016	300	262	562	8	2,7%	8	3,1%	16	2,8%
2017	299	262	561	13	4,3%	11	4,2%	24	4,3%
2018	300	260	560	10	3,3%	6	2,3%	16	2,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nemek arányában a vizsgált hét év többségében – bár nem számottevő módon –, a nők valamivel magasabban reprezentáltak ebben a kategóriában. Tehát a nők fokozottabban veszélyeztetett helyzetben vannak a munkanélküliség tekintetében a településen, kevésbé hatékony a munkaerő-piaci változásokhoz való alkalmazkodásuk.

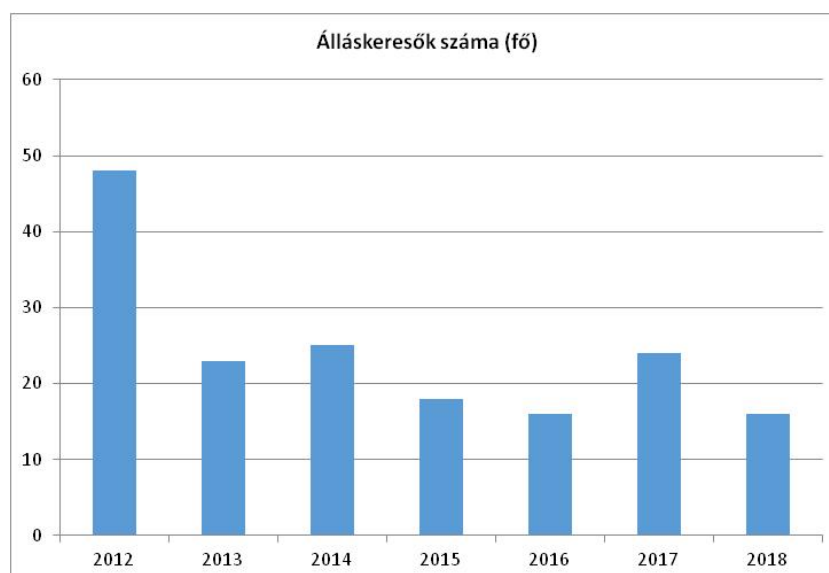
A regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti arányainak idősoros elemzéséből megállapítható, hogy lényegében minden korcsoportban csökkent a munkanélküliek száma az elmúlt hét éves periódusban. Kivétel ez alól az 55 év feletti, a 20-29 éves korcsoportok, amelyek a 2012-es évhez képest arányukban inkább emelkedtek 2018-ban. Az idősebb korosztály szempontjából ez a munkaerő-piaci kiszolgáltatottság még nagyobb veszélyt hordoz, hiszen a védett kor intézménye megszűnt és a nyugdíjkorhatár egyre inkább kitolódik.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
		48	23	25	18	16	24	16
20 év alatti	Fő	1	1	2	1	2	1	0
	%	2,1%	4,3%	8,0%	5,6%	12,5%	4,2%	0,0%
20-24 év	Fő	3	4	3	5	2	5	3
	%	6,3%	17,4%	12,0%	27,8%	12,5%	20,8%	18,8%
25-29 év	Fő	4	1	0	1	2	0	2
	%	8,3%	4,3%	0,0%	5,6%	12,5%	0,0%	12,5%
30-34 év	Fő	3	3	2	0	1	4	1
	%	6,3%	13,0%	8,0%	0,0%	6,3%	16,7%	6,3%
35-39 év	Fő	9	0	3	1	1	1	0
	%	18,8%	0,0%	12,0%	5,6%	6,3%	4,2%	0,0%
40-44 év	Fő	3	2	2	3	1	0	1
	%	6,3%	8,7%	8,0%	16,7%	6,3%	0,0%	6,3%
45-49 év	Fő	11	4	2	1	2	3	1
	%	22,9%	17,4%	8,0%	5,6%	12,5%	12,5%	6,3%
50-54 év	Fő	9	4	4	3	0	3	2
	%	18,8%	17,4%	16,0%	16,7%	0,0%	12,5%	12,5%
55-59 év	Fő	4	3	6	3	3	2	3
	%	8,3%	13,0%	24,0%	16,7%	18,8%	8,3%	18,8%
59 év feletti	Fő	1	1	1	0	2	5	3
	%	2,1%	4,3%	4,0%	0,0%	12,5%	20,8%	18,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A tartós munkanélküliek száma összességében csökkent, viszont arányaiban 2014-től enyhe emelkedés tapasztalható. A több műszakban történő munkavégzés tömegközlekedéssel nem megoldható. A településen kevés a munkalehetőség, nem működnek üzemek, gyárak, a vonzáskörzetben a vá-

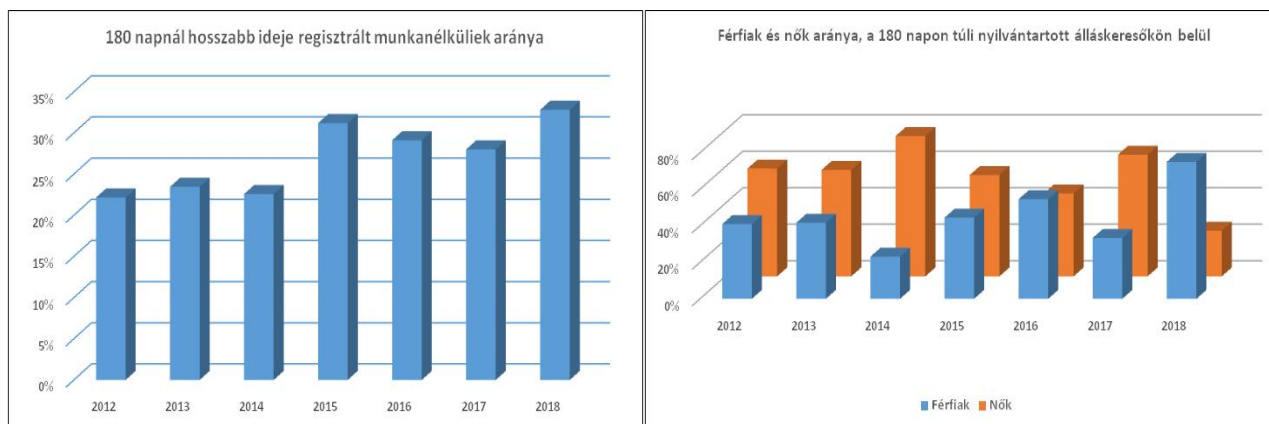
rosok nagyobb települések munkáltatói sok esetben a helyieket részesítik előnyben a vidéki lakosokkal szemben.

A 180 napnál hosszabb ideje munkanélküliek csoportjában a nemek arányánál a vizsgált hét évből ötben magasabb a nők aránya (igaz 2018-ban a férfiak aránya jelentősen meghaladta a nőkéét). Tehát a tartós munkanélküliség településünkön a nőket érinti nagyobb mértékben. Ennek oka az inaktív időszak (GYES, GYED) után a munka világába történő visszatérés nehézsége lehet.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (negyedévek átlaga)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	22,16	9	13	22	40,9%	59,1%
2013	23,46	5	7	12	41,7%	58,3%
2014	22,58	3	10	13	23,1%	76,9%
2015	31,20	4	5	9	44,4%	55,6%
2016	29,11	6	5	11	54,5%	45,5%
2017	28,00	4	8	12	33,3%	66,7%
2018	32,81	6	2	8	75,0%	25,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A tartós munkanélküliek aránya az összes álláskeresőhöz viszonyítva nem csökkent számottevően, inkább emelkedett. A vizsgált periódusban továbbra is hozzávetőleg az összes álláskereső negyedét, vagy harmadát teszik ki. Ez azért fordulhat elő, mert a tartós munkanélküliek száma kisebb mértékben csökkent az elmúlt időszakban, mint az összes álláskereső száma.

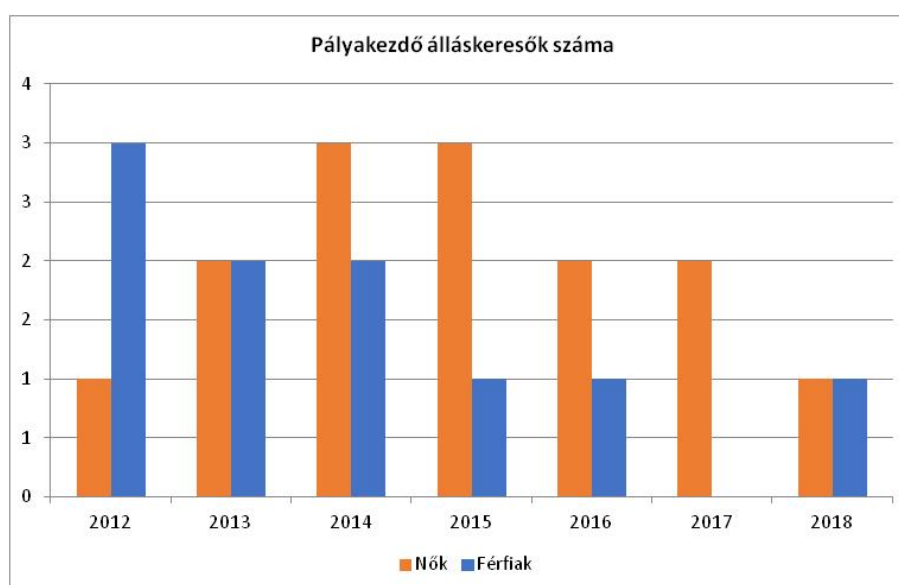
A pályakezdő álláskereső aránya folyamatosan 4% alatt volt a 18-29 évesek között, ami kedvező abból a szempontból, hogy nagyon kevés fiatal kerül munkanélküli státuszba Palotabozsokon. Kis létszámú csoportról beszélünk, ami 2-5 fő között mozgott a vizsgált időszakban. A nemek arányában itt is inkább a nők vannak túlsúlyban, igaz a kis létszám miatt egyértelmű trendek nem határozhatók meg. A hét évből hatban a nők aránya volt magasabb (ha a létszámukat nézzük, akkor négy évben), egyben pedig a férfiaké.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	83	60	143	3	3,6%	1	1,7%	4	2,8%
2013	80	59	139	2	2,5%	2	3,4%	4	2,9%
2014	82	49	131	2	2,4%	3	6,1%	5	3,8%
2015	72	53	125	1	1,4%	3	5,7%	4	3,2%
2016	68	50	118	1	1,5%	2	4,0%	3	2,5%
2017	63	50	113	0	0,0%	2	4,0%	2	1,8%
2018	62	53	115	1	1,6%	1	1,9%	2	1,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

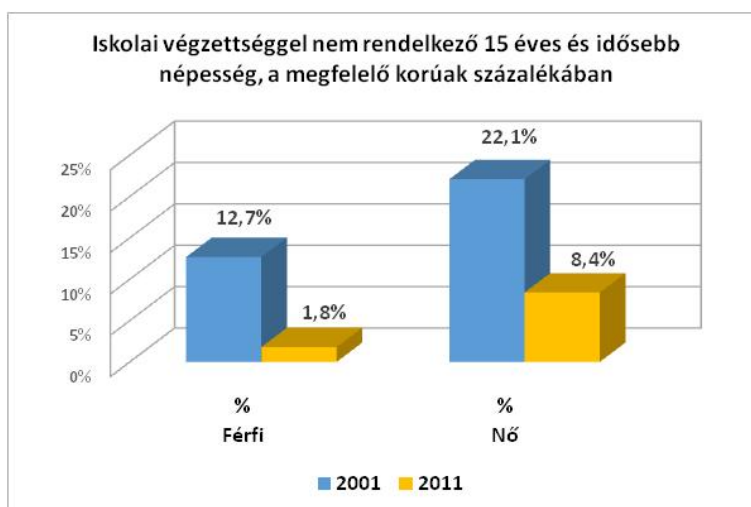
3.2.2 Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A két népszámlálás között a településen élő aktív korú népesség körében kedvezően változott az alacsony iskolai végzettség mutatója.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2001	87,3%	77,9%	12,7%	22,1%
2011	98,2%	91,6%	1,8%	8,4%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

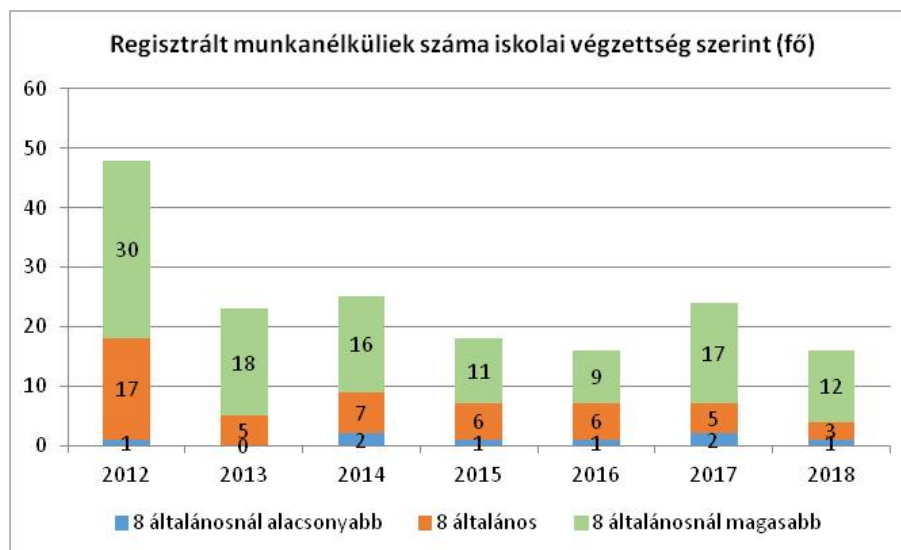
A diagram értékei alapján egyértelműen megállapítható, hogy 10 év alatt a 15 évesnél idősebb népesség körében, mind a férfiak (10,9%-kal), mind a nők esetében (13,7%-kal) nőtt az iskolázottság mértéke. Ez a településen élő aktív korúak munkaerő-piaci versenyképessége szempontjából előnyös változásként értékelhető. A nők körében azonban továbbra is magasabb az iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya, mint a férfiaknál. Ez részben magyarázhatja a munkanélküliségi adatok alakulását is.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

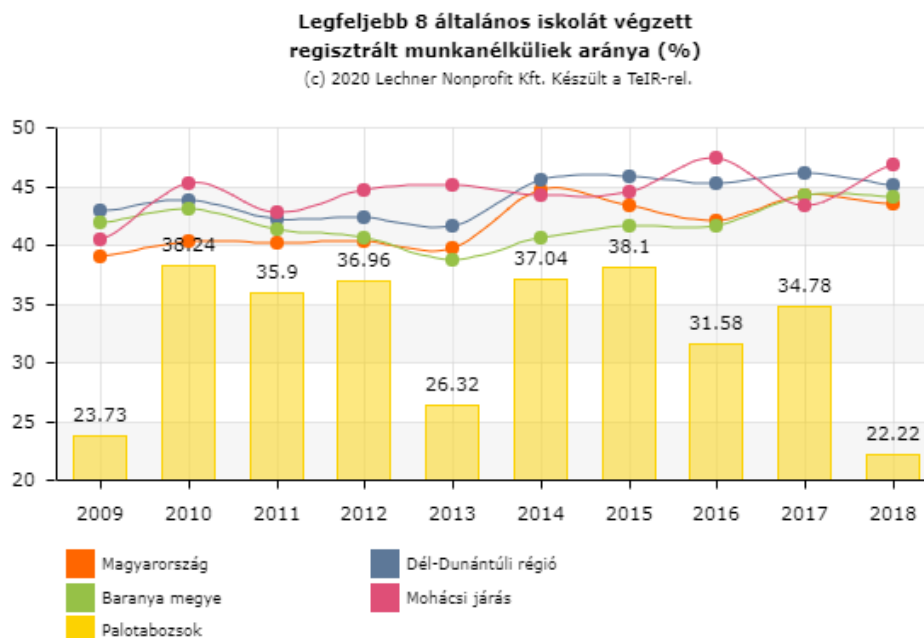
Év	Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosanál magasabb isko- lai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	48	1	2,1%	17	35,4%	30	62,5%
2013	23	0	0,0%	5	21,7%	18	78,3%
2014	25	2	8,0%	7	28,0%	16	64,0%
2015	18	1	5,6%	6	33,3%	11	61,1%
2016	16	1	6,3%	6	37,5%	9	56,3%
2017	24	2	8,3%	5	20,8%	17	70,8%
2018	16	1	6,3%	3	18,8%	12	75,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti megoszlásában nem történt számottevő változás az elmúlt időszakban. 8 általánosanál alacsonyabb iskolai végzettsége csak 1-2 főnek van az álláskeresők között. Az általános iskolát befejezett munkanélküliek száma és aránya némileg csökkent a településen. Az álláskeresők jelentős arányának van valamilyen szakképzettsége és ennek ellenére nem talál munkalehetőséget magának. A 8 általánosanál magasabb végzettséggel rendelkezők száma ugyan csökkent, de arányuk nőtt az álláskeresők között összességében. Minden vizsgált évben az ő arányuk a legmagasabb ebben a három iskolai végzettség szerinti csoportban. Hiába rendelkezik valaki magasabb iskolai végzettséggel, ha szakmája nem piacképes, vagy nem illeszkedik a számára elérhető munkaerő-piaci lehetőségekhez, kereslethez.

A legfeljebb 8 általános iskolát végzett álláskeresők arányát ábrázoló diagram adataiból látható, hogy az iskolázatlanok elhelyezkedési esélyei nem igazán javultak az elmúlt évtizedben. Az adatokból az is látszik, hogy Palotabozsok településen a csak 8 általános iskolát végzett álláskeresők aránya alacsonyabb, mint az országos, illetve a megyei, járási és régiós átlagértékek.

Az elmúlt években általános iskolai felnőttoktatásban nem vettek részt a településen élők. A középiskolai és a felsőoktatásban résztvevő felnőttek számáról nem rendelkezünk adattal.

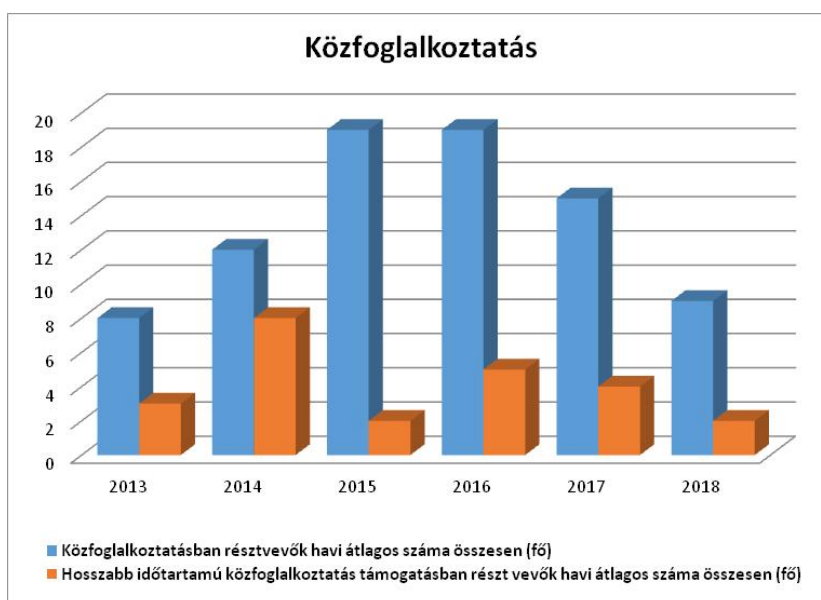
3.2.3 Közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatottként olyan természetes személy foglalkoztatható, aki a kormányhivatalnál nyilvántartott álláskereső. Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül. A jogviszony időtartama nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás időtartama. Ez a feltétel is arra utal, hogy a közfoglalkoztatás csak átmenetileg biztosít munkalehetőséget az abban résztvevők számára.

A település 2012 és 2013 évben részt vett a START mintaprogramban Belvízelvezető, illetve Mezőgazdasági földutak rendbetétele, Mezőgazdasági mintaprogram és a téli közfoglalkozási program projektek keretein belül.

Év	Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos száma összesen (fő)	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatásban részt vevők havi átlagos száma összesen (fő)	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya, az aktív korúakon (15-64 éves) belül	
2013	8	3	1%	0,5%
2014	12	8	2%	1,0%
2015	19	2	3%	0,3%
2016	19	5	3%	1,0%
2017	15	4	3%	1,0%
2018	9	2	2%	0,4%

Forrás: TeIR, Belügyminisztérium

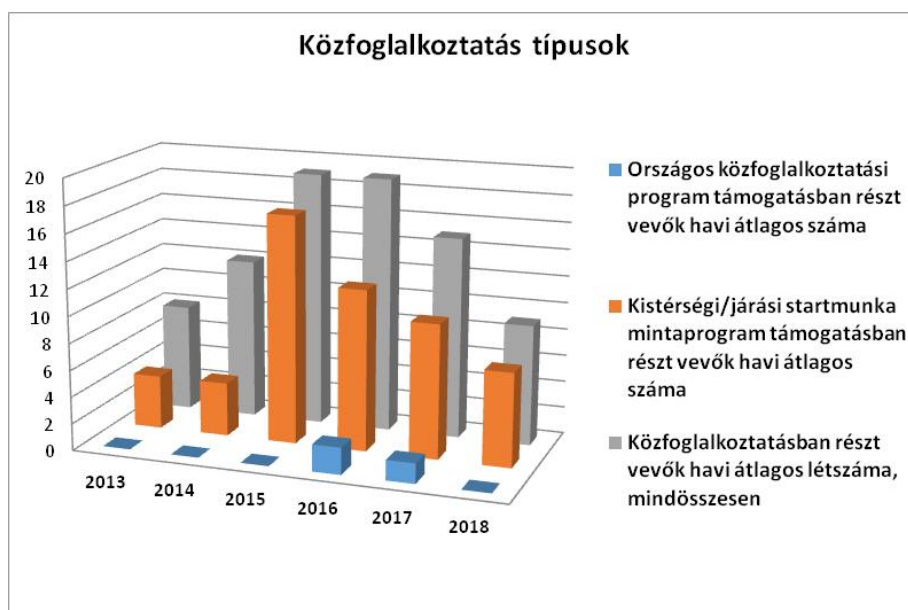

A közfoglalkoztatásban, ahogy a nyilvántartott álláskereső vonatkozásában is, jelentős éven belüli, szezonális létszámváltozások figyelhetők meg. A közfoglalkoztatás megújult rendszerében a közfeladatok ellátása mellett kiemelt fontosságú, hogy a támogatással foglalkoztatott álláskereső munkája új értéket teremtsen. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2015 és 2016 között volt a legmagasabb. A közfoglalkoztatás költségeinek döntő többségét az alkalmazottak munkabére és

annak költségei tették ki. A közfoglalkoztatásban jelentős arányban vannak jelen alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon nehezen érvényesülő személyek.

Községünkben a közfoglalkoztatásban első sorban az aktív korúak ellátásában részesülők, ezen belül az FHT ellátásban részesülők vesznek részt. A közfoglalkoztatásban résztvevők aránya az aktív korúak létszámához képest 1-3%. A közfoglalkoztatásban résztvevő romák száma az aktív korú roma lakosság 25%-a. A közfoglalkoztatottak 20-23%-a roma származású. Az önkormányzat a jövőben is arra törekszik, hogy lehetőségeihez mérten minél magasabb létszámban valósuljon meg a közfoglalkoztatás, ugyanis vannak olyan lakosok, akik számára csak ez jelent munkalehetőséget a településen.

Mivel a közfoglalkoztatás alapvető célja az, hogy könnyebb legyen a tartós munkanélküliek számára az elsődleges munkaerőpiacra történő kilépés, ezért a programnak fokozatosan keresni kell az új lehetőségeket a résztvevők egyéb támogatási formái tekintetében. További cél a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának növelése. Ezért a közfoglalkoztatási programok egyik részlete a képzésben történő részvétel, ami javíthatja a programokból kilépő munkások elhelyezkedési esélyeit. Ez megfelelő alapot teremthet a mezőgazdaságban és az építőiparban meglévő szakemberhiány enyhítésére (Start-munkaprogram) is. A közfoglalkoztatás támogathatja a helyi kezdeményezéseket, a települések önfenntartóvá válását, közösségi terek kialakítását, a település lakosságmegtartó képességének növelését, a vízrendezési feladatok segítségét, az utak és közterületek tisztán tartását, a parlagfű elleni védekezést.

3.2.4 A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

A beruházások hiánya a településen, valamint a vonzáskörzetben megnehezíti a munkanélküliek elhelyezkedését. A közlekedési lehetőségek hiánya miatt a munkáltatók a helyieket részesítik előnyben, ezért kevésbé jellemző a más településen való munkavállalás. A kiskereskedelmi és vendéglátóhelyeken van munkalehetőség a településen. Bár a tömegközlekedés a környező településekhez képest kedvezőbb, a járatok alacsony száma és a járatok közlekedési időpontjának rossz eloszlása nagyban megnehezíti a helyiek munkavállalását. Vonatközlekedés nincs a településen.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

Elérhetőség átlagos ideje	Autóval	Autóbusz járat-párok száma munkanapokon	Átlagos utazási idő autóbuszal	Vonat járatok átlagos száma	Kerékpár-úton való megközelíthetőség
Legközelebbi centrum	25 perc	10	40 perc	0	0
Megyeszékhely	1 óra	12	70 perc	0	0
Főváros	150 perc	0	0	0	0

3.2.5 Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását az önkormányzat saját hatáskörben csak a közfoglalkoztatási programokon keresztül tudja segíteni. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2018-ban is 2 fő volt.

A diagram adataiból látható, hogy a településen a pályakezdő munkanélküliek száma 10 fő alatti létszámot tett ki. Az önkormányzatnak nincs konkrét adatgyűjtése arról, hogy a pályakezdő munkanélküliek milyen iskolai végzettséggel, kompetenciákkal, illetve érdeklődéssel rendelkeznek. A pályakezdő fiatalok esetében a legcélravezetőbb segítség az elsődleges munkaerőpiacra történő bejutás, és a munkatapasztalat megszerzésének támogatása.

2012-ben a településen 8 fő (2 férfi és 6 nő) a vonzáskörzetben 2 fő (2 nő) vett részt felnőtt képző programban. A településen számítástechnikai tanfolyam indult, a vonzáskörzetben mezőgazdasági ismeretek. A BAMKHMJH Járási Munkaügyi Kirendeltsége által indított képzéseken való részvétel lehetősége igen korlátozott, a bevonható létszám igen alacsony, a közlekedési lehetőségek hiánya szintén befolyásolja a képzésen való részvételt.

Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok helyben nem érhetőek el, csak a területileg illetékes Munkaügyi Központban bejelentkezettek számára, egyes esetekben. Általános iskolai végzettség pótlólagos megszerzését lehetővé tevő felnőttoktatás nem működik a településen.

Munkaerő-piaci integrációt segítő helyi szervezet és szolgáltatás nem működik a településen. A Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége látja el ezt a feladatot. A középfokú oktatásban résztvevő felnőttek számáról nincs információk.

3.2.6. Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat mindent megtesz annak érdekében, hogy a szegényebb rétegeknek, munkanélkülieknek, illetve a roma családoknak helyben a Munkaügyi Központtal együttműködve a közfoglalkoztatás keretein belül munkát biztosítson.

3.2.7. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű emberek. Alacsony a fiatalabb korosztály munkaerő-piaci részvétele is, ami magyarázható elsősorban a munkalehetőségek számával, a szakmai tapasztalat hiányával, valamint az iskolai végzettséggel is.

Községünk célja az, hogy az önkormányzat által a közfoglalkoztatási programban alkalmazott munkavállalók közül senki ne érezze a hátrányos megkülönböztetést.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Álláskeresési segélyben részesülők

Az álláskeresési segélyben részesülők száma és aránya elhanyagolható mértékű az elmúlt időszakban. A jogosultak alacsony arányának oka lehet, hogy a nyilvántartásba vételt megelőző időszakban nem rendelkeztek elegendő munkaviszonnyal az ellátás megállapításához. Ezen kívül az aktív korúak ellátásai is jelentős jogszabályi átalakuláson mentek keresztül az utóbbi években. Ez az ellátási forma lassan kivezetésre kerül, és az álláskeresési járadék veszi át a szerepét, amelynek jogosultsági feltételei és tartalma is változik.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresési segélyben részesülők (negyedévek átlaga – fő)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	623	0,00	0,0%
2013	611	0,25	0,0%
2014	594	1,00	0,2%
2015	583	1,00	0,2%
2016	562	0,50	0,1%
2017	561	1,25	0,2%
2018	560	1,83	0,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Lehetőség szerint minden FHT-ban részesülőt bevonunk a munkaügyi központ által indított köz-munka programokba.

A járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma a vizsgált hét évben 6 és 23% (1-5 fő) körül alakult. Tehát a regisztrált álláskeresőknek általában kevesebb, mint egynegyede részesül ilyen ellátásban.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra jogosultak (negyedévek átlaga)	
	Fő	Fő	%
2012	48	4,00	8,3%
2013	23	5,25	22,8%
2014	25	2,25	9,0%
2015	18	3,75	20,8%
2016	16	1,00	6,3%
2017	24	4,00	16,7%
2018	16	2,58	16,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

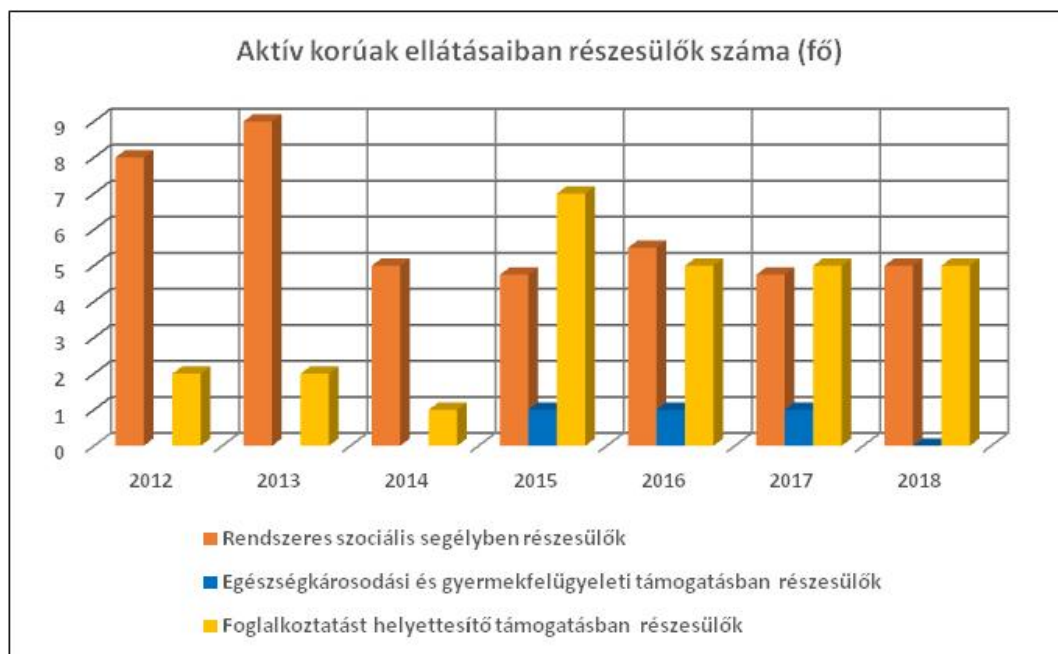

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)		Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	8,00	1,28%		2	4,17%
2013	9,00	1,47%		2	8,70%
2014	5,00	0,84%		1	4,00%
2015	4,75	0,81%	1	7	38,89%
2016	5,50	0,98%	1	5	31,25%
2017	4,75	0,85%	1	5	20,83%
2018	5,00	0,89%	0	5	31,25%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatban szereplő ellátások szabályozási környezete az elmúlt időszakban jelentős változásokon ment keresztül, azonban az idősoros adatok alapján megállapítható, hogy az ellátásokban részesülők száma csökkent, kivéve az FHT-ben részesülők számát.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi számának alakulása azt jelenti, hogy a településen a közmunka program iránti igény továbbra is jelen van.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Ebben a fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, feltárva a település lakhatási körülményeit, a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a lakhatást segítő támogatásokat.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

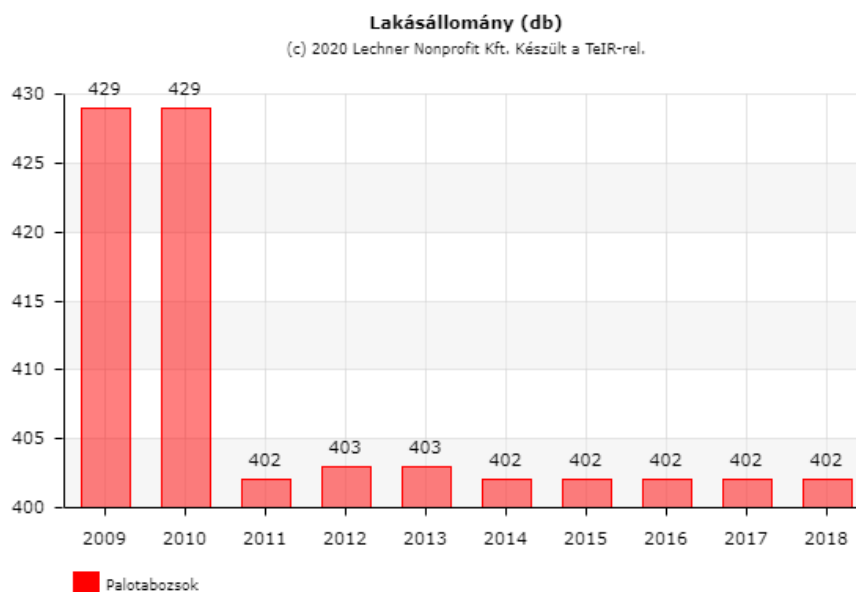
Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	403	0	0	0	0	0	0	0
2013	403	0	0	0	0	0	0	0
2014	402	0	0	0	0	0	0	0
2015	402	0	0	0	0	0	0	0
2016	402	0	0	0	0	0	0	0
2017	402	0	0	0	0	0	0	0
2018	402	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen a házak, lakások száma 2018-ban 402, ebből önkormányzati tulajdon 5.

Az önkormányzat nem rendelkezik önkormányzati, szociális bérlakással vagy egyéb lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlannal. A lakásviszonyok általános problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások.

A településen nem megfelelő lakhatási feltételek nincsenek, illetve nincsenek hajléktalan személyek sem.

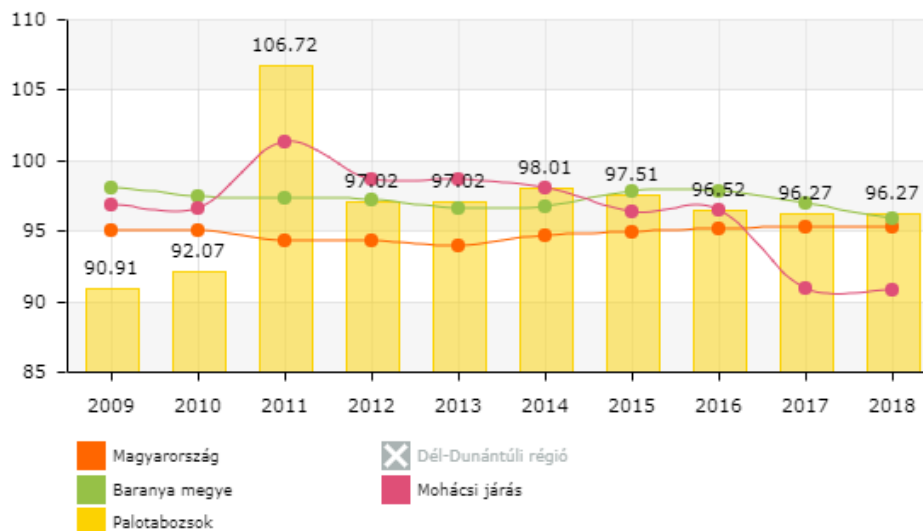

Községünkben minden lakás közművesített, vízzel, villannyal ellátott, a lakások többsége vezetékes gázzal is rendelkezik.

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

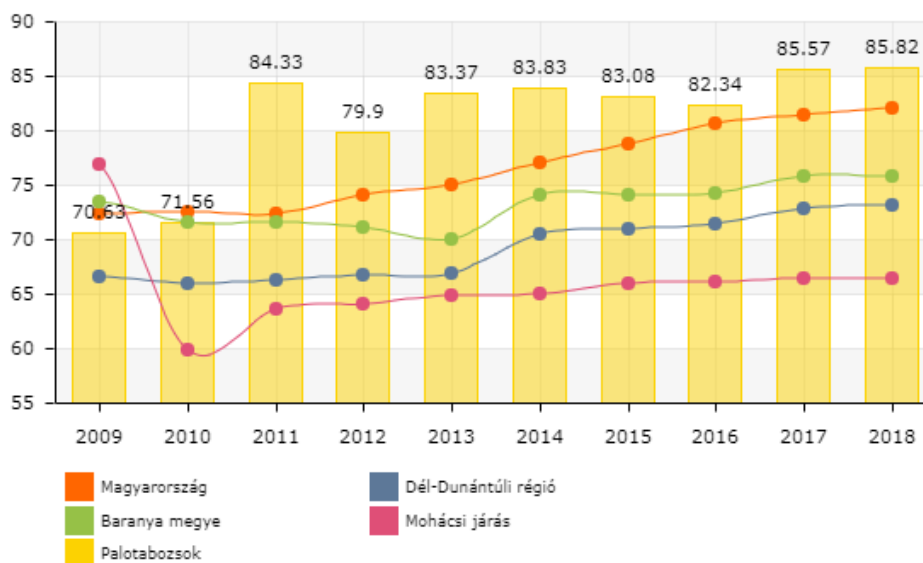
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

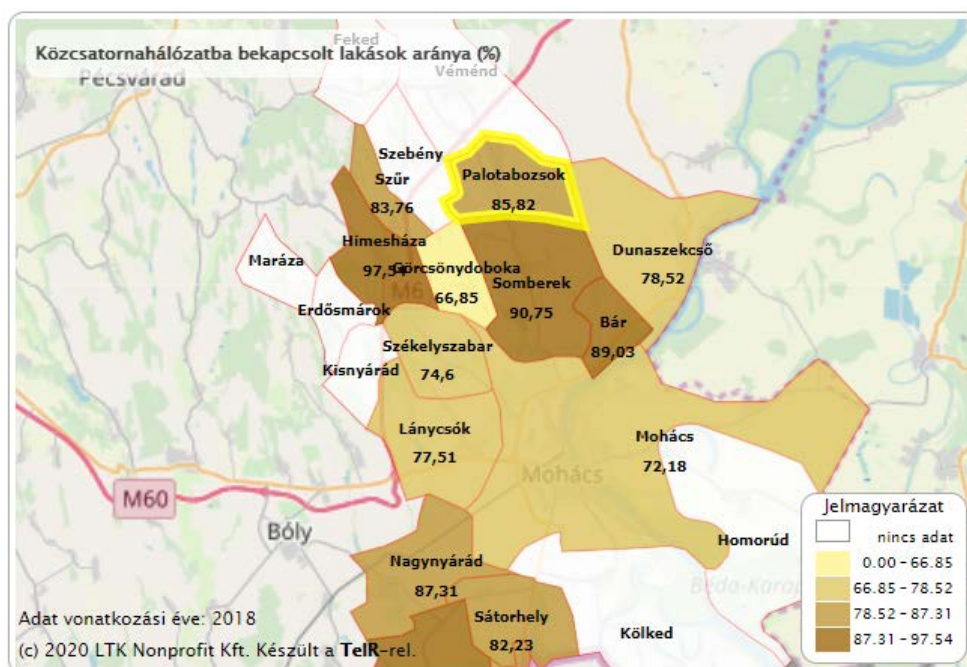
A település közműellátottsága megfelel a mai kor elvárásainak. Megoldott a vezetékes ivóvízellátás, kiépített közüemi szennyvízcsatorna üzemel, középnyomású földgázellátó hálózat létesült, a község villamos energia ellátása megoldott. A felszíni vizeket nyílt felszíni árokrendszerben vezetik a Palotabozsoki-vízfolyásba.

Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A csatornahálózat igénybevétele a környező települések, és az országos adatok összehasonlítása alapján is jónak mondható.

Palotabozsok az egységes T-COM hálózat központi települése. Távközlési hálózata jelenleg megfelelő, analóg és ISDN igények is kielégítettek. A településen csillagpontos-hálózatban kiépített kábeltelevíziós rendszer üzemel.

Lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére, a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási, adósságcsökkentési, települési támogatásban részesülők száma

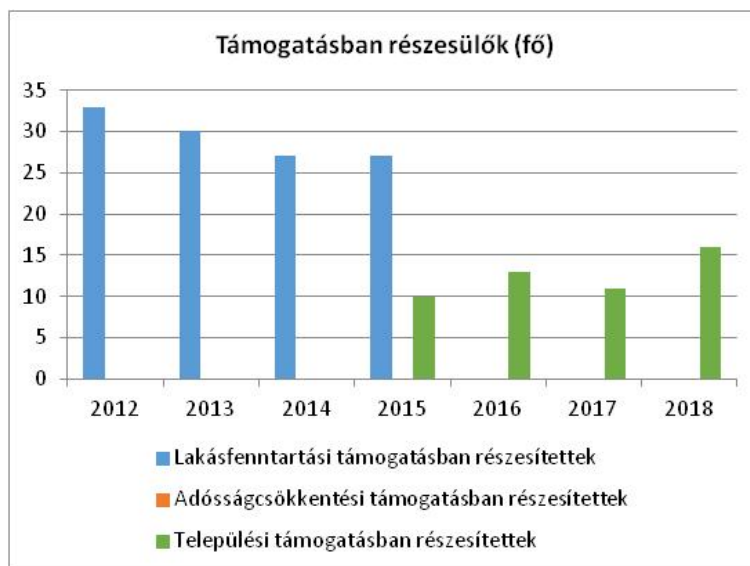
Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) 2015.03.01-től
2012	33	0	
2013	30	0	
2014	27	0	
2015	27	0	10
2016	n.a.	n.a.	13
2017	n.a.	n.a.	11
2018	n.a.	n.a.	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2011-ben a lakásfenntartási támogatás törvényi változása miatt az igénylők száma jelentősen növekedett. A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma nem változott jelentősen 2012 és 2015 között. A települési támogatásban részesítettek száma viszonylag alacsony szintről indult 2015-ben,

és enyhe mértékben emelkedett ezt követően, 2018-ban 16 fő részesült ilyen ellátásban. A jogszabályi változások következtében az egyes szükségletek a települési támogatásban összegződnek (lakhatási, rendkívüli, temetési támogatás), de „címzetten” nem különülnek el a statisztikában. Viszonylag alacsony igénylőt mutatnak az adatok ebben az ellátási formában.

A jegyző a jogszabály szerint villanyáram-, víz- és gázfogyasztás, távhő-szolgáltatás, csatornahasználat és szemétszállítási díjhoz, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújtott. A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon volt megállapítható 2015. április 30. napjáig. A települési támogatást 2015. március 1-jétől a **3/2015. (II.27.) önkormányzati rendelet** alapján biztosítjuk. A települési támogatás iránti igény láthatóan jelen van Palotabozsokon is. Ezeket a támogatási igényeket a jövedelem átmeneti vagy tartós csökkenése, nem várt életesemények bekövetkezése jelentősen befolyásolja.

Eladósodottság

Az eladósodottság adatairól csupán önkéntes adatszolgáltatással lehetne megfelelő képet kapni. Meglátásunk szerint az emberek ezt nem szívesen vállalják fel. Problémáikkal jellemzően az önálló szolgáltatásban működő szociális alapellátást keresik fel, ahol a családgondozó igyekszik számukra segítséget nyújtani, esetleg pénzbeosztásban, pénzfelhasználásban támogatni őket. A helyzetet nem segíti az a tény, hogy az emberek sajnos csak akkor kérnek segítséget, amikor a baj már megtörtént, vagy legalábbis elég jelentős.

A településen, de országos viszonylatban is problémát okozhatnak a közműdíj-, illetve lakáshiteltartozások. Ez Palotabozsokon jelenleg nem számottevő. Adósságcsökkentési támogatásban nem részesült senki 2012 és 2015 között. Községünkben a lakáshitellel rendelkező lakástulajdonosokról nyilvántartás nincs, jelenleg árverezés alatt álló ingatlanról sincs tudomásunk.

3.5 Lakhatás egyéb jellemzői, telepek, szegregátumok helyzete

Külterületeken és nem lakóövezetekben elhelyezkedő lakások nincsenek a településen. Településünkön nincsen elkülönült szegregátum, illetve telep.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Palotabozsok községben a közszolgáltatások többségét – a fekvőbeteg ellátás kivételével – helyben biztosítjuk. Az önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, és a megjelenő lakossági igények alapján önként vállalt feladatokkal is kiegészíti az ellátórendszerét.

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi ellátás (a háziorvos heti 2 alaklommal Szében községben is rendel),
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
- védőnői ellátás.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz történő hozzáférés lehetősége mindenki számára adott településünkön. A háziorvosi ellátást 1 fő háziorvos végzi.

A települési önkormányzat a környezet-, és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

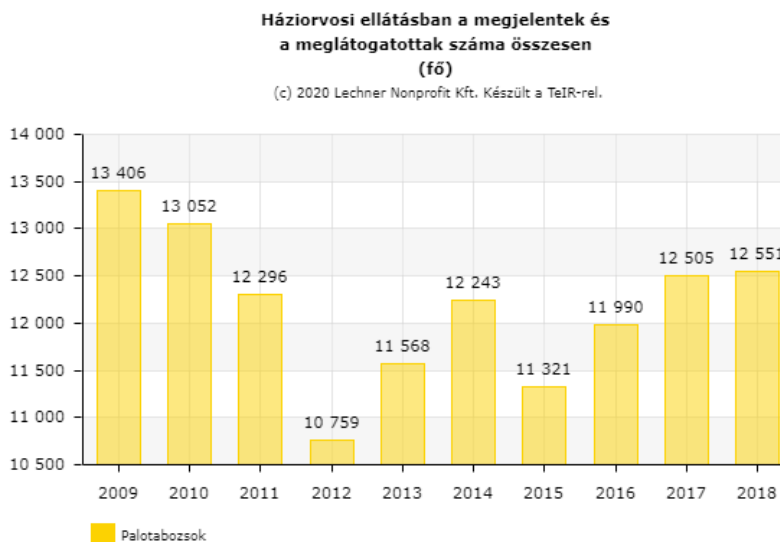
3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0
2018	1	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A háziiorvosi ellátásban megjelentek és meglátogatottak számának változása informatív adat, a lakosság egészségi állapotának alakulásával kapcsolatban.

A diagram adataiból látható hogy a háziiorvosi ellátást igénybevevők száma 2009 évben volt a legmagasabb és 2012-ben a legalacsonyabb. A 2014, valamint 2016-17-es évben újra megközelítette a korábbi 13 000 fős értéket a háziiorvosi ellátásban megjelentek száma. 2018-ban 12 551 fő vette igénybe ezt a szolgáltatást, az állandó lakosságot alapul véve ez évi 14,5 alkalmat jelent egy főre vetítve, ami elég soknak mondható. Ezt a számot az öregedési index magas aránya is magyarázhatja, illetve az is befolyásolhatja, hogy a palotabozsoki háziorvos Szébényben is rendel (a szébényi lakosságot is figyelembe véve 10 alkalom/fő/év az arány, ami még mindig viszonylag magas).

A településen lakók egészségi állapotáról tájékoztatást adhat a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma is. Az ellátásban részesülők száma az elmúlt hét éves periódusban növekedett. Az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója ez, amely esélyegyenlőségi szempontból is jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére (egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához), az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. 2018-ban Palotabozsok lakónépességének 9%-a rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal, 2012-ben ez az arány 4,5% volt.

3.6.2. számú táblázat – Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	42
2013	16
2014	33
2015	70
2016	76
2017	74
2018	77

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj, a tartósan gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személyek otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozók részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ellátás jelentős átalakuláson ment keresztül az utóbbi években. A településen minimálisnak mondható az igénylők száma (1-3 fő).

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
(2015. március 1-től az ellátás tartalma és feltételei megváltoztak)		
2012	1	n.a.
2013	2	n.a.
2014	3	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	1	n.a.
2017	1	n.a.
2018	2	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Prevenációs és szűrőprogramokhoz való hozzáférés lehetősége

Az 51/1997. (XII.18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló rendeletben foglaltak szerint a szűrővizsgálatok teljesülnek.

Mohács Város Kórházában biztosított az ellátás igénybevétele. Évente 3-4 alkalommal véradást szerveznek a településen. A korábbi években a környező településeken évente tüdőszűrő vizsgálatot szerveztek, erre a szűrésre már csak a Mohács kórházban van lehetőség.

Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Mohács Város Kórházában biztosított az ellátás igénybevétele. Az óvodás korú és iskoláskorú gyermekek fejlesztése az iskolai és óvodai keretek között megoldott. Biztosított a logopédia, heti egy alkalommal tart a szakember foglalkozást.

Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az óvodai étkeztetésnél nagy figyelmet fordítunk az egészséges táplálkozás szempontjaira. Az önkormányzat a Véméendi Általános Iskola konyhájáról biztosítja a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Sportprogramokhoz való hozzáférés

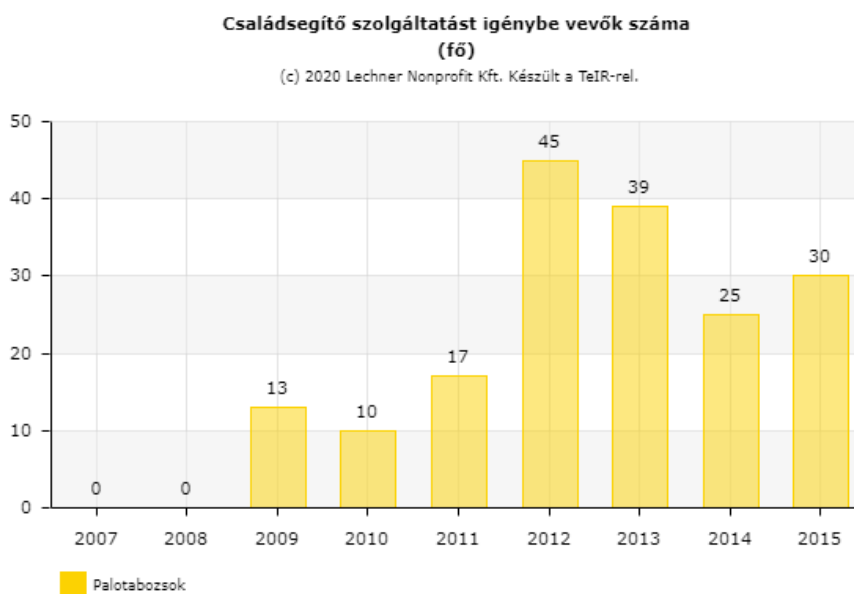
A településen játszótér, valamint futballpálya is van. A Palotabozsok Sportegyesület biztosítja tagjai és a település lakossága számára a rendszeres testedzés lehetőségét és feltételeit, az egészséges életmód, a testmozgás, ezáltal az egészségi állapot megőrzését. Csocsó, sakk és asztalitenisz bajnokság is megrendezésre kerül az IKSZT keretein belül.

Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az állampolgárok számára egyenlő esélyű hozzáférést biztosít az önkormányzat a szociális alapszolgáltatásokhoz. Szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás.

A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteltetését. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is működik a településen.

A családsegítő szolgáltatást az állandó népesség 1–4,7%-a vette igénybe 2009 és 2015 között. A gyermekjóléti szolgálat által gondozott kiskorúak aránya, az állandó népesség megfelelő korúak vonatkozásában 3,5–8,7%-ot tett ki 2010 és 2015 között. Tehát látható, hogy a településen ebben az időszakban nem jelentkeztek a lakosságot nagyban érintő, szakember beavatkozását igénylő családi-szociális problémák. De természetesen az ellátást igénybevevők számára ennek a fajta segítségnek, mint lehetőségnek a biztosítása elengedhetetlen.

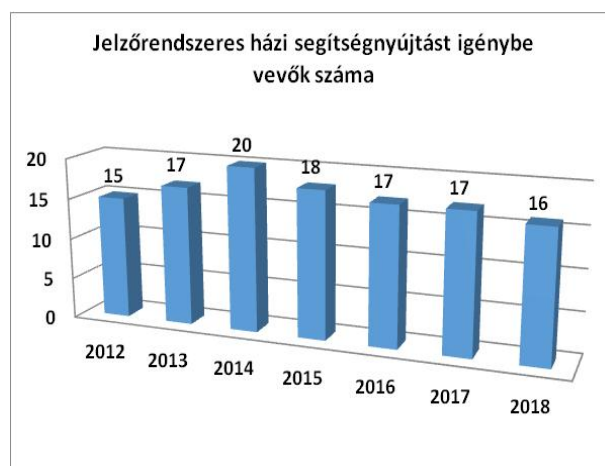
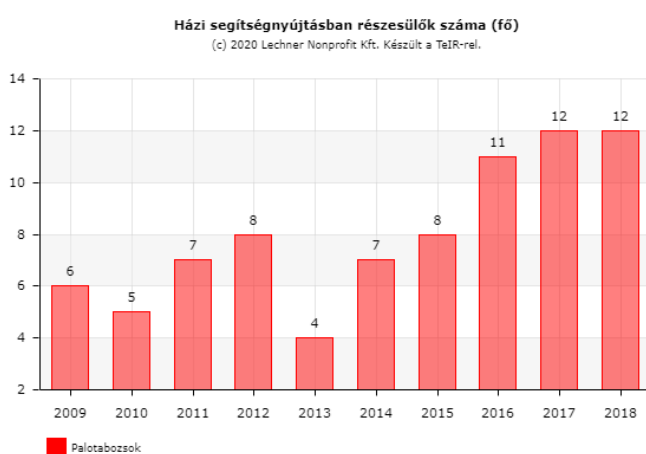

Házi segítségnyújtásban részesülők

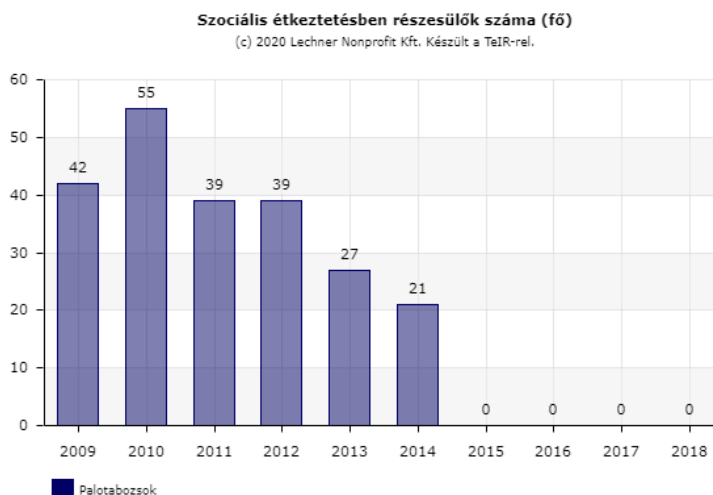
A házi segítségnyújtás olyan szociális alapszolgáltatás, amelynek keretében gondoskodni kell azokról az időskorúakról, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, illetve azokról a fogyatékos személyekről, pszichiátriai betegekről, szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként képesek önmaguk ellátására.

A településen az ellátásban részesülők száma 2009-hez képest 2017-re megduplázódott, 2018-ban 12 fő vette igénybe a szolgáltatást. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 2018-ban 16 fő részesült, 15-20 fő igénylő volt az elmúlt időszakban. Tekintve az öregedési index magas arányát, ez az igény várhatóan tovább fog emelkedni az elkövetkező időszakban.

Szociális étkeztetésben részesülők

A szociális étkeztetés olyan alapszolgáltatás, amelynek keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve eltartottaiknak tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Szociális étkeztetésben nem részesül senki a településen, szükség esetén az igénylők ellátását a Véméi Általános Iskola konyhája biztosítja.

Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára elérhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelmények megsértése a szolgáltatások nyújtásakor senkit nem érhet.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei, fórumai

Palotabozsokon minden év augusztusának második felében falunapot tartunk lovas bemutatóval, légvárral, kézműves kiállítással, vásárral és foglalkozásokkal. Sportesemények, futballmérkőzések is vannak. A falunap második napján kerül sor a táncos, zenés kulturális műsorokra, az emléklapok átadására.

Július első vasárnapján kerül sor a Palotabozsoki Folklór Fesztiválra.

Az Idősek Világnapján szintén fellép a tánccsoport, az énekkar és a zenekar, a nyugdíjas klub énekkara, az óvodások is tánccal, mondókával, és verssel készülnek az ünnepségre. A meghívottakat ebéddel vagy vacsorával vendégelik meg, a jubileumi évfordulások ajándékot kapnak.

Évente egyszer megrendezésre kerül a Nemzetiségi nap, a Palotabozsoki Német Nemzetiségi Önkormányzat szervezésével, nemzetiségi műsorral.

Minden év decemberében karácsonyi hangversenyt is szervezünk.

Közösségi együttélés jellemzői, helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A községben nem jellemzőek az etnikai eredetű konfliktusok. A községben évtizedek óta élnek egymás mellett a magyarok, a svábok/németek, a székelyek, a romák. Ez idő alatt nem volt példa az etnikai konfliktusokra. Tiszteletben tartják egymás szokásait és előszeretettel vesznek részt a közös programokban.

Adományozás főként a falunap szervezése során nyilvánul meg, a helyi vállalkozók főként anyagiilag támogatják a rendezvényt.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Palotabozsok község területén nem működik roma nemzetiségi önkormányzat, így együttműködés, tevékenység, partnerség nincsen e területen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

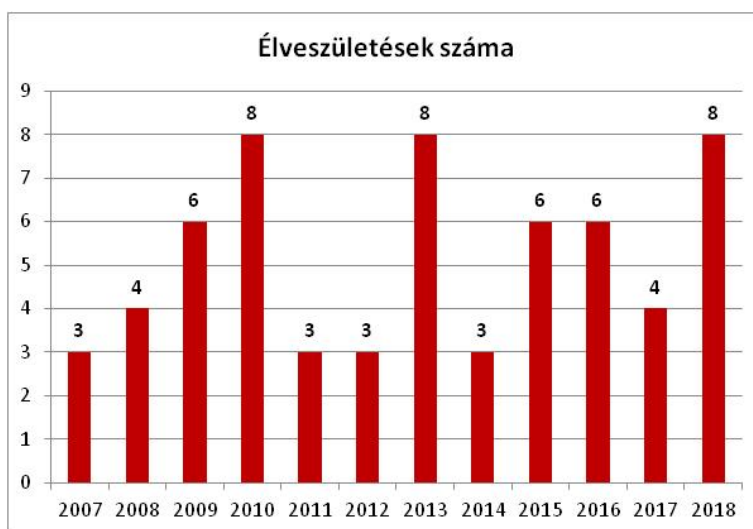
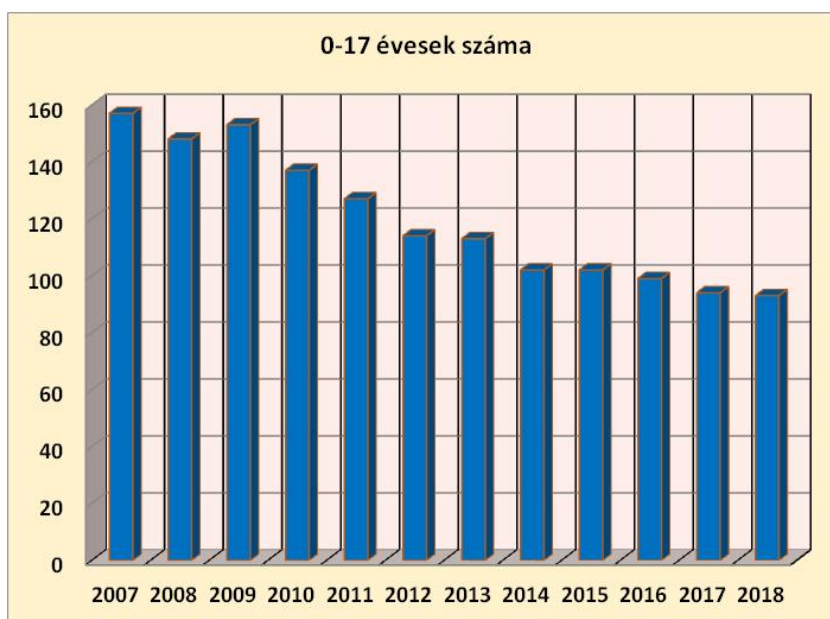
<i>A mélyszegénységben élők és a romák helyzetének, esélyegyenlőségének vizsgálata során településünkön</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A regisztrált munkanélküliek száma 10-12 fő körüli. A közfoglalkoztatásban alkalmazható érintettek száma 15 főről 4 főre csökkent. Számukra a közfoglalkoztatási program egyelőre jelentős szerepet tölt be. A 4 főből 2 a program kezdeteitől végez munkát, 2 pedig második éve került a rendszerbe.	Bár az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés az alapvető cél, azonban továbbra is szükség van ennek a munkaformának a működtetésére, amíg ez a lehetőség az érintettek számára segítséget képes nyújtani. Olyan köztisztasági, területrendezési és karbantartási munkák ellátása a feladatuk, amely hozzájárul a faluközösség életkörülményeinek javításához.
A rászorulóknak rendszeres segítése, támogatása (főként az alapvető szükségletek tekintetében pl. a téli időszakban) szervezett formában is szükséges.	Évente egyszeri szociális tűzifa támogatás biztosítása a rászoruló személyek, családok számára.
A településen élő emberek együttműködésének, összefogásának erősítésével javítható a közösség problémafelismerő és -megoldó képessége.	Az önkormányzat tudatos közösségfejlesztő és szemléletformáló programokkal erősíti az itt élők településhez történő kötődését, és a közös feladatok megoldásában történő felelősségvállalás erősödését.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

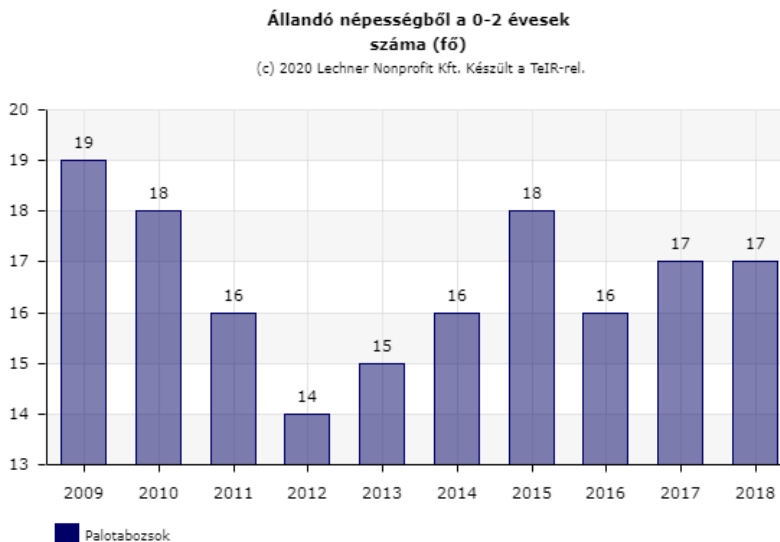
Palotabozsok állandó lakossága 2018 évben 866 fő volt, amelyből 93 a gyermekkorúak száma, akik az összlakosság kb. 11%-át teszik ki. Közülük 34 gyermek 0-5 év közötti, 42 gyermek 6-14 év közötti, 17 gyermek 15-17 év közötti. A diagramból látható, hogy évről-évre fogy a gyermekek száma a településen.

Az élveszületések számának tizenkét éves adatsora azt mutatja, hogy folyamatosan 10 alatti a születésszám. Ezen belül csökkenő, növekvő, illetve stagnáló időszakok is váltakoztak, így az évenkénti

változások mérlege ebben az időszakban pozitív lett, tehát valamivel növekedett a születések száma. Azonban a kevés gyermekszám következtében 2015-ben megszűnt az általános iskolai oktatás a településen.

A születések számával kapcsolatos tendenciát jól szemlélteti a településen élő 0-2 éves gyermekek számának évről-évre történő változását feltüntető diagram is. Az évek során ennek a legfiatalabb korcsoportnak a létszáma 10-20 fő között alakult, 2018-ban is 17 volt a 0-2 éves gyermekek száma a településen.

Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek helyzete

A veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek száma az elmúlt években elenyésző létszámú volt. Minden esetben a nem megfelelő szülői magatartás és a felelőtlen életvitel miatt került sor az intézkedésre. 2013. január 1. napjától a védelembe vétel a járási hivatalok hatáskörébe került át. Ezzel az intézkedéssel ugyan csökkent a helyi ügyintézők terheltsége, ám így az iskolai hiányzások, a nem megfelelő családi háttér miatt kialakult, a gyermekek életére messzemenően kiható problémák észlelése is kikerült a jegyzők látóteréből.

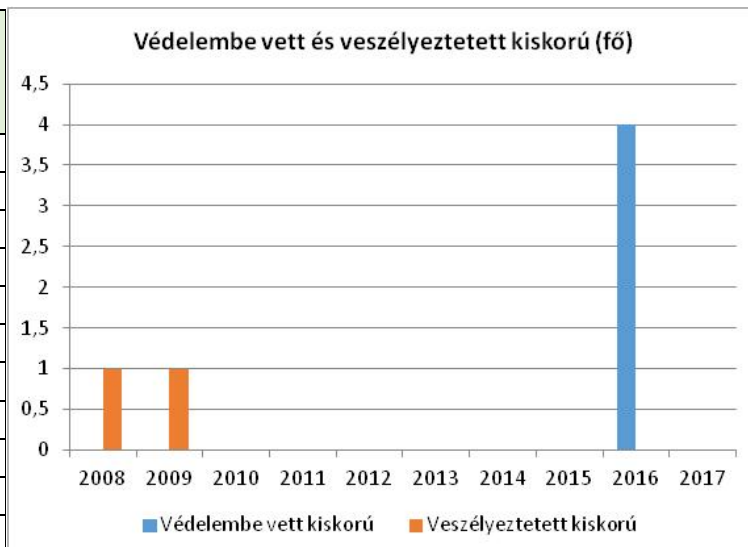
A gyermekek súlyos veszélyeztetésének alacsony az előfordulása Palotabozsokon. A hatósági intézkedéssel érintett gyermekek száma csak egy évben jelent meg az elmúlt tizenegy évben. Ez azt mutatja, hogy folyamatosan jelen lehetnek a gyermekek és családjuk életében olyan tényezők, amelyek váratlanul kedvezőtlenebb helyzetet eredményeznek. Ezek tendencia jellegű megjelenése esetén szükséges a fokozottabb beavatkozás, viszont mindenképpen szerencsés a problémákra való odafigyelés viszonylag kedvező körülmények között is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma az elmúlt hat évben 30 körül alakult a településen, és alig változott, ami ezen gyermekek családjainak a romló szociális viszonyaira utal. A problémák halmozódása fokozza a veszélyeztetettség kialakulásának kockázatát, ezért a jelzőrendszer megfelelő működése nagyon fontos.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2008	0	1
2009	0	1
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	4	n.a.
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. A törvény ugyan nagyon pontosan fogalmaz a család és a közeli hozzátartozó fogalmát illetően, azonban a be nem jelentett élettársi kapcsolatok következményeként, a kiszámolt egy főre eső jövedelem a kérvényező számára kedvező, de valójában valótlan adatokat is mutathat. Mindazonáltal a jogszabályban meghatározott, ellátásra jogosító jövedelemhatárok rendkívül alacsony összegben kerültek meghatározásra, amelynek el nem érése igen szélsőségesen kiszolgáltatott anyagi helyzetet feltételez.

A törvény meghatározása értelmében, hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit **családi körülményei, szociális helyzete miatt védelembe vettek**, illetve akiknek **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre** való jogosultságát megállapították. E csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az **iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be** sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A hátrányos helyzetűnek minősülő gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást viszonylag megbízhatónak találták az erre irányuló felmérések, azonban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó adatok pontatlanok.

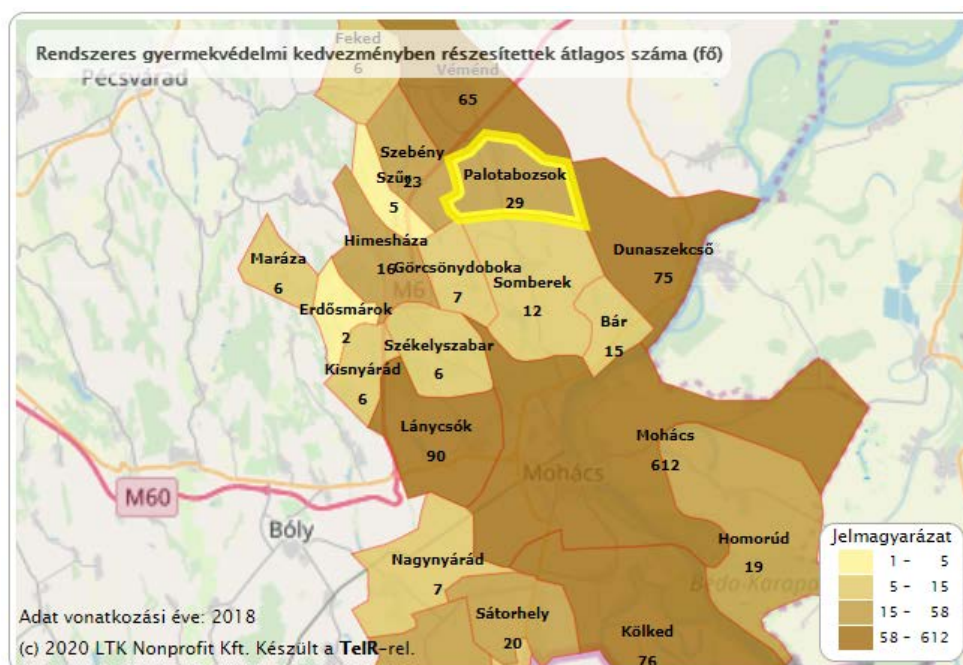
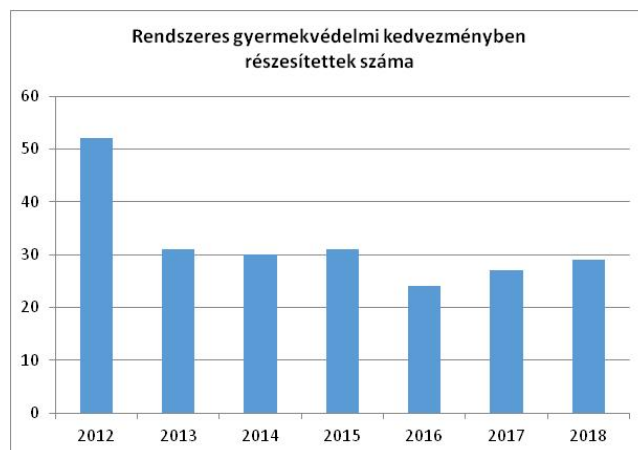
A kedvezményre jogosult gyermekek családjában az egy főre jutó jövedelem olyan alacsony mértékű, amely anyagi szempontból megalapozza a gyermekek hátrányos helyzetét.

4.1.2. számú táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

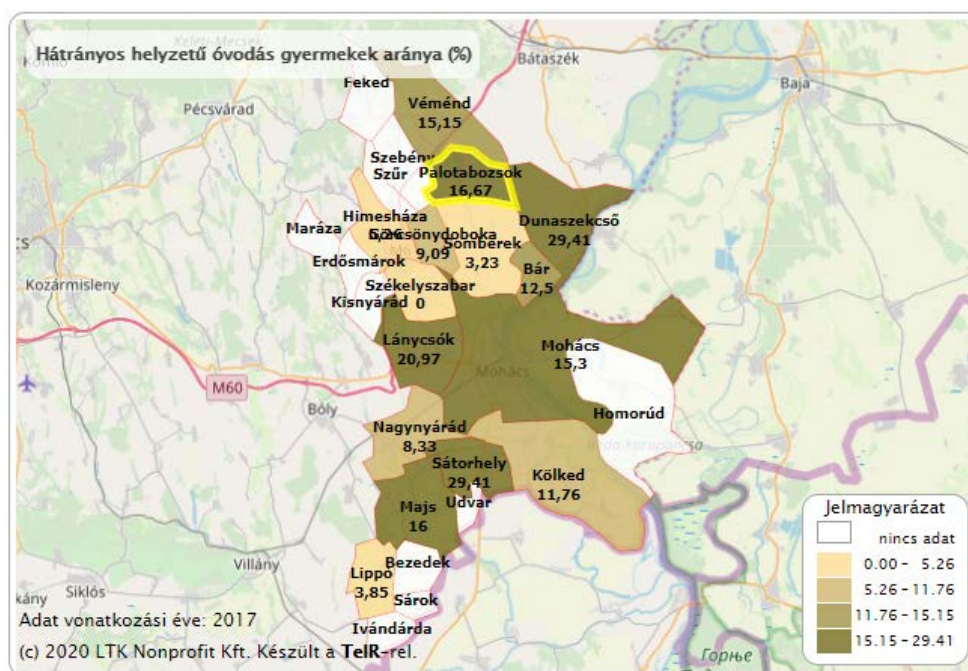
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	52
2013	31
2014	30
2015	31
2016	24
2017	27
2018	29

Forrás: TeIR, KSH Tstar

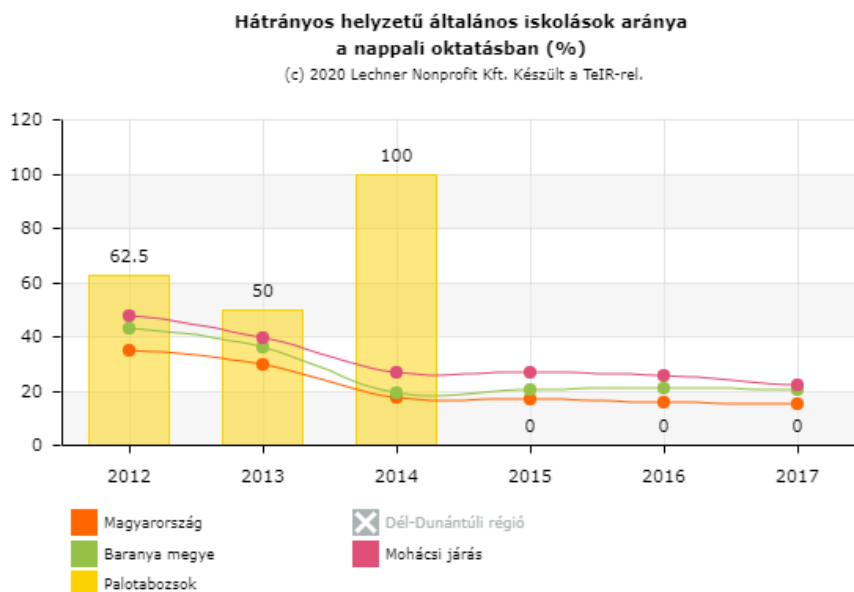

Az ellátásban részesülő gyermekek és családok száma a 2012 évhez képest csökkent, azonban az ezt követő években 30 fő körül állandósulni látszik. Ez arra utal, hogy ezek a családok kedvezőtlen anyagi helyzetben vannak, és ebből önerőből nem képesek tartósan kimozdulni. Palotabozsok a környező települések viszonylatában ebből a szempontból inkább közepesen érintett területnek mondható.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az elmúlt időszakban jelentősen csökkent, de még így is az országos és a járási arányoknál kissé magasabb. A környező településekkel összehasonlítva községünk a leginkább érintettek közé tartozik ebben a vonatkozásban.

58

Mindenképpen szükséges a hátrányos helyzetű gyermekeknek és családjaiknak az életére, problémáira való fokozottabb odafigyelés, támogatási lehetőségek biztosítása, hogy a továbbiakban is kezelhető legyen, és tartósan minél alacsonyabb szintre csökkenhessen a hátrányos helyzet kialakulásának, fennmaradásának esélye az érintett családokban.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Palotabozsok község területén nincsen elkülönült szegregátum, illetve telep, így szegregált, telepszerű lakókörnyezetben gyermek nem él.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzatok feladata. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A védőnői ellátás jellemzői

A védőnői feladatokat a **véméndi védőnő látja el**, heti egy alkalommal tart tanácsadást a településen. A területi védőnő feladatai:

- a **nővédelem**, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, valamint a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel;
- a **várandós anyák** gondozása;
- a **gyermekágyas** időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- a **0-6 éves korú gyermekek** gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása;
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek pszichoszomatikus fejlődésének fokozott figyelemmel kísérése és segítése;
- a **szoptatás és az anyatejes táplálás** fokozott figyelemmel kísérése, az anyatejjel való táplálás szorgalmazása különösen az első 6 hónapban, az anya tanítása a szoptatás helyes technikájára, a tejelválasztás fokozásának és fenntartásának módjaira;
- a **gyermek fejlődését** veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett, a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele;
- a **család felkészítése** a beteg csecsemő és gyermek otthoni ápolására;
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött **védőoltások fontosságáról**, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése;
- az **óvodába** járó gyermekek gondozása, szűrése, higiénés ellenőrzése;
- az oktatási intézménybe nem járó, **otthon gondozott tanköteles** korú gyermek gondozása;
- a **gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához**;
- a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása, vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén;
- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról;
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

A védőnő a gondozási feladatait önállóan végzi, ennek során kapcsolatot tart és együttműködik:

- az egészségügyi alapellátás és ezen belül kiemelten a háziorvosi ellátás, házi gyermekorvosi ellátás továbbá a szakellátás,
- a közoktatás,
- a gyermekjóléti, a szociális és családsegítést végző intézmények illetékes szakembereivel.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó 0-6 éves gyermekek száma
2012	1	36
2013	1	39
2014	1	37
2015	1	38
2016	1 (Véménd)	36
2017	1 (Véménd)	32
2018	1 (Véménd)	39

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egy védőnőre jutó 0-6 éves gyermekek száma az elmúlt **hét** évben hozzávetőleg azonos szinten alakult. A viszonylag kevés gyermekszám lehetővé teszi, hogy a véméndi védőnő ezt a területet is megfelelően el tudja látni.

Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Kifejezetten gyermekorvosi ellátás nincs a településen, ezt a feladatot a háziorvos látja el. A község a következő egészségügyi ellátásokkal rendelkezik: háziorvosi ellátás, munkaidő után és hétvégén központi ügyelet áll a betegek rendelkezésére. A gyermekek és kismamák számára védőnői szolgálat üzemel. Ezen kívül naponta fogorvosi szakrendelés van Véménd-Palotabozsok-Somberek községekben felváltva. Hétvégenként reumatológus szakorvos rendel.

A 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A fejlesztés és a rehabilitáció véméndi oktatási intézményben megoldott, egy logopédus foglalkozik a gyermekekkel. A logopédus heti egy-egy alkalommal tart foglalkozást az óvodában is.

Gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás feladatellátása kiterjed a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

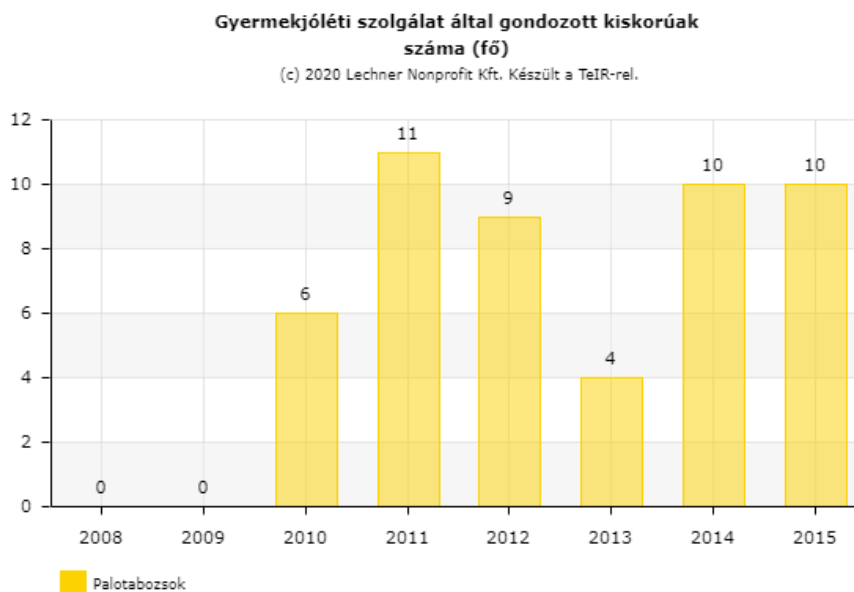
A gyermekjóléti alapellátást a Mohácsi Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el, aki heti 1 alkalommal, 2 órában, helyben ügyfélfogadást tart.

A Családsegítő Szolgálat által nyújtott lehetőségek:

- Segítségnyújtás a következő problémák esetén:
 - egészségkárosodás
 - életviteli

- családi-kapcsolati
 - lelki-mentális
 - gyermeknevelési
 - anyagi
 - foglalkoztatással kapcsolatos problémák kezelése
- Segítségnyújtás ügyintézésben:
 - Nyugdíjazással kapcsolatos ügyintézés:
 - 40 éves munkaviszonnyal nők nyugdíjazása
 - öregségi nyugdíj
 - Megváltozott munkaképességűek ellátásával kapcsolatos ügyintézés
 - Rehabilitációs ellátás
 - Rokkantsági ellátás
 - Rokkantsági járadék
 - Baleseti járadék
 - Fogytékossági támogatás
 - Hozzá tartozói ellátások igénylése
 - özvegyi nyugdíj
 - árvaellátás
 - ideiglenes özvegyi nyugdíj
 - Családtámogatási ellátások igénylése:
 - családi pótlék
 - gyermekgondozási segély
 - anyasági támogatás
 - gyermeknevelési támogatás
 - Támogatási lehetőségekkel kapcsolatos információnyújtás és ügyintézés:
 - egyszeri gyógyszer-ártámogatási segély
 - egyszeri nyugdíjsegély
 - méltányossági nyugdíjmelés
 - ügyintézés a kliens és különböző intézmények, szervezetek között:
 - kérelmek írása (pl.: időotthoni elhelyezés kérelmezése)
 - részletfizetési lehetőség igénylése
 - iratszerkesztés (pl.: önéletrajz)
 - hiánypótlás készítése
 - fellebbezés írása
 - tanácsadás
 - információközvetítés
 - segítő beszélgetés.

Bölcsődei ellátás

A gyermekek napközbeni ellátását a helyi óvoda tudja biztosítani a településen. Bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet és házi gyermekfelügyelet jelenleg nincs.

Gyermekevédelem

A gyermekevédelem községünkben megoldott. Amennyiben a kiskorú gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése bármely ok folytán veszélybe kerül, a járási gyámhivatal vezetője védelembe veszi a gyermeket.

A gyermekejjóléti szolgálat észlelő-jelzőrendszert működtet, amelynek összetétele megfelel az előírásoknak. A jelzőrendszer tagjaival a családgondozó az elmúlt években több alkalommal is szakmai megbeszélést szervezett. A jelzőrendszeri tagok aktívan részt vesznek ebben a munkában, folyamatosan küldik a jelzéseket. Esetkonferenciákra is sor kerül, ezeknek előnye, hogy egyszerre szembesül mind a család, mind a gyermekekkel foglalkozó összes szakember az adott krízishelyzettel, ezen túlmenően közös probléma megoldási módok kidolgozásának hatékony eszközei is ezek a megbeszélések. A gyermekejjóléti szolgálathoz a jelzőrendszer tagjaitól a jelzések írásban érkeznek, a jelzést tevőt minden esetben értesíti a családgondozó a megtett intézkedésekről.

A családsegítést és gyermekejjóléti szolgáltatást nem lehet külön kezelni, sok ponton összefonódik a működésük, ennek megfelelően csak együttműködés keretében képzelhető el a megvalósításuk.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A szolgáltatás feladata az igénybe vevők részére az életvezetési képesség megőrzése, az egyén vagy a család életében jelentkező probléma megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidei programokhoz való hozzáférés

Az IKSZT szervezésében színes programok várják a gyermekeket is pl. karácsonyi, húsvéti díszek, dekorációk készítése, farsangi bál, kirándulások, sportprogramok, kulturális és szabadidő programok.

Gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek étkeztetését a vérméi általános iskola konyhája látja el. Az óvoda- és iskolatej program (21/2017. (IV. 26.) FM rendelet) keretében heti öt alkalommal tejet és más különböző tejtermékeket (kakaó, joghurt, túró rudi stb.) biztosítanak a gyermekeknek. A gyümölcsprogram során heti 5 alkalommal gyümölcsöt, vagy gyümölcslevet kapnak a gyermekek.

A hátrányos helyzetű gyermekek ingyenes étkezése, valamint ingyenes tankönyvellátása is biztosított. A Bursa Hungarica program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű, felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak folyósítható ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek, felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt.

Az intézményi gyermekétkeztetést 2015. szeptember hó 01. napjától az alábbi esetekben ingyenesen kell biztosítani:

- a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy,
 - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - nevelésbe vették;
- az előző két pontban felsorolt életkorba tartozó azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanuló számára, ha
 - nevelésbe vették, vagy
 - utógondozói ellátásban részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani, amennyiben az ingyenes gyermekétkeztetésre nem jogosult:

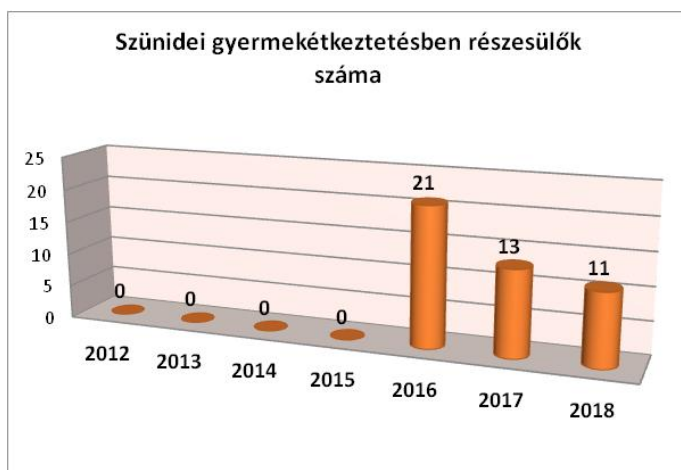
- az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő, az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy a fentiekben ismertetettek alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetés

- gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe,
- a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig biztosítandó.

Szünidei gyermekétkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1. nappal hatályba lépett 21/C. §-a értelmében a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a jogszabályban előírtak alapján köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetésben részesült gyermekek száma csökken a településen, 2016-ban 21 fő volt, 2018-ban már csak 11 gyermek részesült ebben az ellátásban.

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelmények megsértése a szolgáltatások nyújtásakor senkit nem érhet.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen csak egy óvoda működik, több gyermeknevelési intézmény jelenleg nincs.

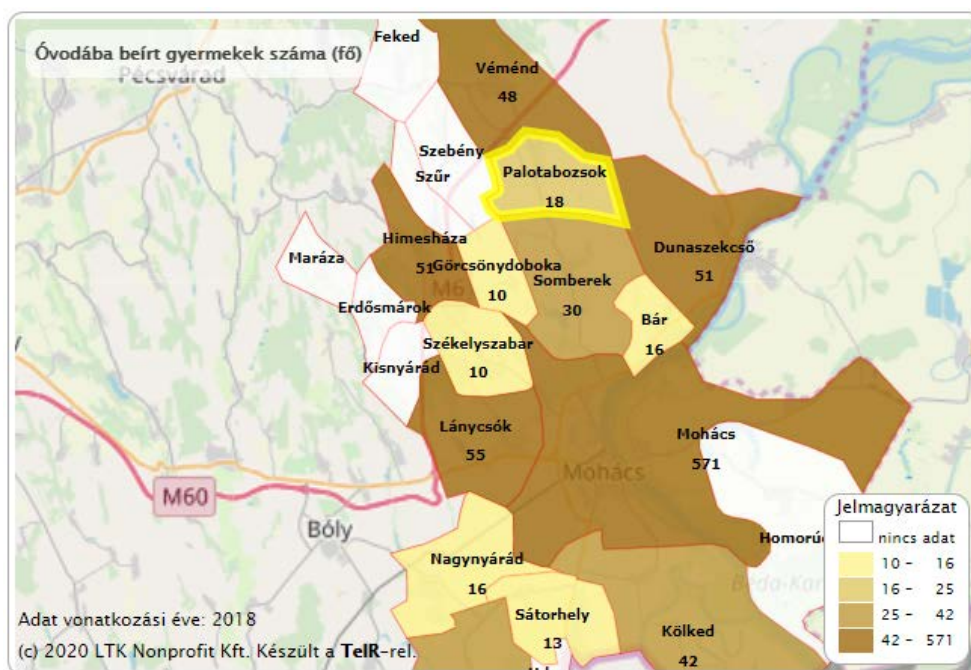
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma
2012	22	1	25	1	14	0
2013	24	1	25	1	17	0
2014	21	1	25	1	20	0
2015	20	1	25	1	16	0
2016	20	1	25	1	15	0
2017	15	1	25	1	12	0
2018	39	1	25	1	18	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Jelenleg nincsen sajátos nevelést igénylő gyermek a településen. A palotabozsoki óvodában gyógypedagógus nem dolgozik. Utazó logopédus látogatja heti egy alkalommal az óvodát. Neki van egy külön fejlesztő szoba fenntartva az óvodában, ahol az eszközellátottság teljes. A súlyosabb beszédzavar esetén (több mint 3 hang hibás képzése, ejtése) középső csoporttól, enyhébb beszédzavar esetén nagycsoporttól kezdi meg a fejlesztést. Munkája: beszédzavaros gyermekek korrekciója, szükség esetén beszédindítás. Mindenkinek van számára megfelelő tankönyv, füzet. Otthonra adott házi feladatokkal, gyakorló anyaggal kell segítenie a szülők munkáját. Minden esetben méréssel kezdődik a fejlesztő munka.

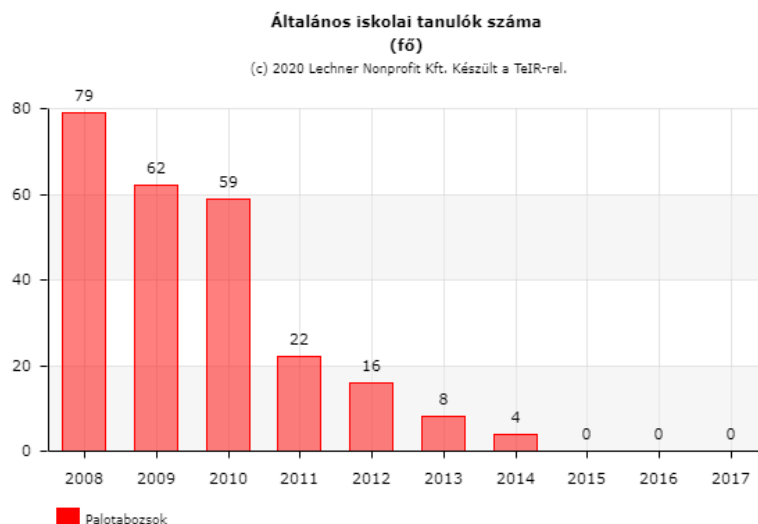

A születések számának alakulása alapvetően meghatározza a következő évek óvodai demográfiai jellemzőit. A Nemzeti Köznevelési Törvény 2014. szeptember 1-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő, ez azonban jelentős mértékű létszámnövekedést nem idézett elő. Az elmúlt évek

tapasztalatai szerint is elmondható, hogy a Palotabozsoki szülők gyermekeiket 3. életévük betöltésekor beíratják az óvodába, és meg is kezdik az óvodába járást. Az óvodába beírt gyermekek száma nagyjából azonos szinten mozgott az elmúlt időszakban (12-20 gyermek).

A gyermekek számának csökkenése miatt az alapfokú intézményellátásban, a falu korszerű általános iskolájában megszűnt az oktatás. A községben 5 osztályos általános iskola működött 2015-ig, német nemzetiségi oktatás keretében.

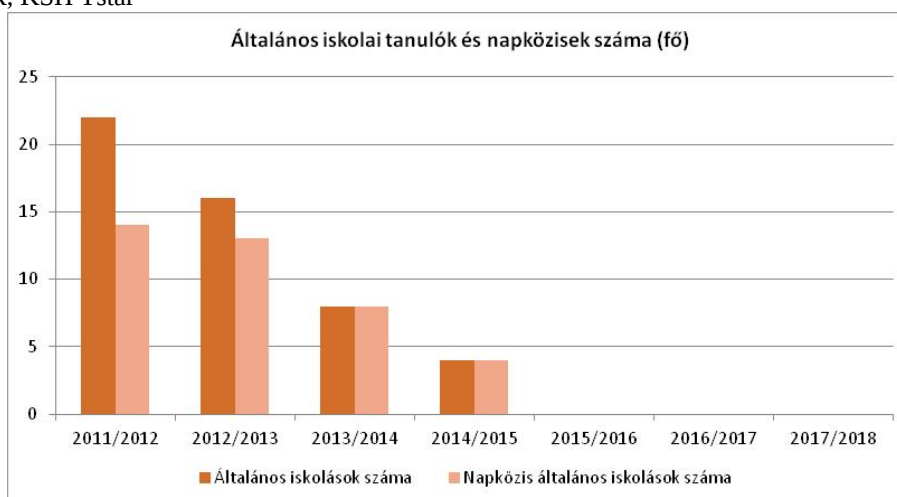

(A statisztikai közlésekben 2000-től az általános iskolai tanulók száma nem tartalmazza a gimnáziumi oktatásban tanuló 5-8. évfolyamos tanulókat. Létszámuk a gimnáziumi tanulók számában szerepel.)

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	22	0	22	14	63,6%
2012/2013	16	0	16	13	81,3%
2013/2014	8	0	8	8	100,0%
2014/2015	4	0	4	4	100,0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	0	2	1
2012/2013	0	2	1
2013/2014	0	1	1
2014/2015	0	1	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, az önkormányzathoz, vagy az önkormányzattal szemben ilyen téren bejelentés az elmúlt évek alatt nem történt. Az óvodában valamennyi gyermek német nemzetiségi nevelésben vesz részt, ahol a nevelés két nyelven történik. A szülők szabad választása, írásbeli kérése alapján a gyermekek két-nyelvű óvodai nevelése a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve szerinti nevelési program alapján történik. A gyermekekkel német nemzetiségi óvodai nevelésre jogosult szakvizsgálóval, illetve nyelvvizsgálóval rendelkező óvodapedagógusok foglalkoznak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

<i>A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekes családok körében továbbra is több szociálisan hátrányos helyzetű háztartás van.	A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja, az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása.
A közösségi gyermekprogramok hiánya, az el-kallódás veszélye miatt, a szabadidő hasznos eltöltésének, a rendszeres aktív együttlétnek a megszervezésére van szükség a gyermekek számára.	Az IKSZT és Művelődési ház 6 órás művelődésszervező munkatársa segítségével ingyenesen igénybe vehető, rendszeres gyermekprogramok szervezése (főként a téli és az iskolaszüneti időszakokban). Tevékeny szabadidős programok kidolgozása, idők és gyermekek számára közös programok szervezése, hagyományok ápolása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nőmozgalmak a XIX. század második felében indultak és az 1970-es években élték virágkorukat. Az egyenjogúság elve Európában a felvilágosodás korában merül fel (születési előjogok és a kiváltságok eltörlése, a törvény előtti egyenlőség). Az Egyesült Államokban a XIX. század második felében jelennek meg a nők egyenjogúságát célzó mozgalmak, Európában a XX. század fordulóján. Az egyenlőség élharcosai a feminista nőmozgalmak képviselői voltak.

A XX. század végén az európai alkotmányokban rögzítették a nemek egyenlőségét. Ma a hangsúly a nemek egyenjogúságának érvényesítésére tevődött át, hiszen még számtalan olyan diszkriminatív mozzanata van a társadalmi életnek, amelyek hozzájárulnak a hátrányok újratermeléséhez.

A nők és férfiak társadalmi egyenlősége elsősorban azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A diszkrimináció tilalma azt jelenti, hogy neme alapján senkit ne érhesen hátrányos megkülönböztetés.

A nemzetközi összehasonlító vizsgálatokat tekintve Magyarországon a nők foglalkoztatási lehetőségei és ennek megfelelően esélyegyenlősége messze elmaradnak a fejlett ipari országokhoz képest.

Az esélyegyenlőség elvének nemzetközi és hazai törvényi szabályozottsága ellenére is sokszor előfordul, hogy a nők azonos szakmai felkészültség esetén is kisebb eséllyel futnak be karriert, mint a férfiak. Ezzel kapcsolatban az esélyegyenlőtlenség hátterében álló tényezőket alapvetően három csoportba sorolják: a nemre visszavezethető, a szervezet működésének tulajdonítható és a nemet, a szervezetet és a társadalmi környezetet egyaránt figyelembe vevő tényezőkre.

A nők esélyegyenlőségének jogi alapvetései szerint

- a nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében,
- a nőket a férfikkal egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén,
- a szociális biztonság területén.

Ezeknek az elveknek mindig érvényesülniük kellene.

A munkaviszonnyal, a munka díjazásával kapcsolatban érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak. A nők tekintetében figyelemmel kell lenni a védett tulajdonságokra: nem, családi állapot, anyaság, és terhesség tekintetében. Megítélésünk szerint az egyenlőtlenségek oka egyrészt a társadalmi hagyományokban, a nemi szerepekről történő sztereotip gondolkozásban keresendő.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a nyugat-európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagymértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk. Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők, a változó képzettségi követelmények miatt,
- a pályakezdők, a szakmai tapasztalat hiánya miatt,
- a GYES-en lévő, illetve a kisgyermekes anyukák, a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. A közösségi esélyegyenlőségi program céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára.

A 2018-as demográfiai adatokból az állapítható meg, hogy

- a település összlakosságának 51%-a nő (438 fő),
- a női lakosok 59%-a 15-64 éves (260 fő),
- a 60-X éves korosztályban a nők vannak többségben (az összes többi korcsoportban pedig a férfiak), a nők 33%-a tartozik ide (145 fő), míg a férfiaknak csak 20%-a (85 fő).

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy **az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni.** Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

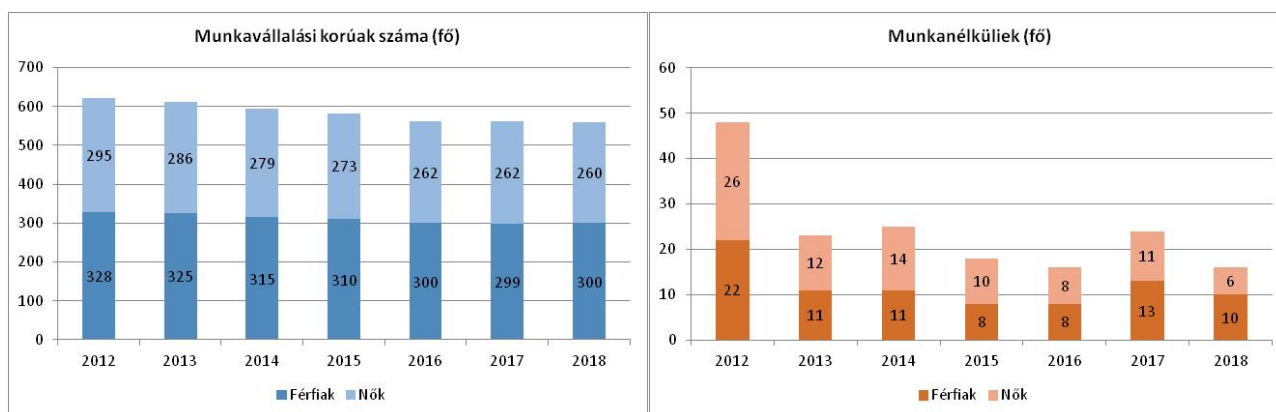
Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az adatok alapján megállapítható, hogy az aktív korú lakosságból a munkanélküliség általában nagyobb arányban érinti a nőket (a vizsgált hét évből ötben a nők aránya volt magasabb). Az elmúlt években, bár összességében csökkent a munkanélküliek száma, a nők számára ez a probléma a tartós munkanélküliség vonatkozásában is még mindig erőteljesebben jelentkezik. Okozati tényező lehet a településen található munkahelyek jellege, a bölcsőde hiánya, a településen élő munkanélküli nők alacsony iskolai végzettsége és egyéb más tényezők. A munkanélküli nők aránya az aktív korú nők között 2-9% (6-26 fő) volt az utóbbi években.

5.1.1. számú táblázat – Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Munkanélküliek		Munkanélküliek aránya az aktív korúakon belül %	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2012	328	295	22	26	6,7%	8,8%
2013	325	286	11	12	3,4%	4,2%
2014	315	279	11	14	3,5%	5,0%
2015	310	273	8	10	2,6%	3,7%
2016	300	262	8	8	2,7%	3,1%
2017	299	262	13	11	4,3%	4,2%
2018	300	260	10	6	3,3%	2,3%

Forrás: TeIr, KSH Tstar

Országos viszonylatban is többségben vannak a nők a munkanélküliek között, ha nem is számottevő mértékben. A 2018. január-márciusi időszakban a munkanélküliek átlagos létszáma az egy évvel korábbihoz képest 29 ezer fővel, 178 ezerre, a munkanélküliségi ráta 0,7 százalékponttal, 3,9%-ra csökkent. A férfiakat alacsonyabb munkanélküliségi ráta jellemezte, mint a nőket, és esetükben a javulás mértéke is nagyobb volt. Hazánkban ugyanis a gyermekvállaláshoz kötődő ellátások európai összehasonlításban relatíve hosszú idő távolmaradást tesznek lehetővé a nők számára a gyermek születését követően. Ehhez járul hozzá, hogy a munkába való visszatérést a családi és munkahelyi kötöttségek összeegyeztetését segítő intézmények hazánkban nem igazán elterjedtek (pl. a rész-munkaidős foglalkoztatás lehetősége, távmunka lehetősége, munkahelyi bölcsőde).

Jelenleg az önkormányzat a közmunka programba való bevonással próbál javítani a gyermekes, az 50 feletti, az alacsony iskolai végzettséggel bíró, valamint a munkanélküli nők helyzetén.

Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Általános tapasztalat, hogy a munkanélküliek körében a nők szívesebben vesznek részt foglalkoztatást segítő és képzési programokban. Keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyek ebbe az irányba ösztönözhetik a településen élő nőket. A 2013 évben indított foglalkoztatást segítő programban résztvevők 100%-a nő volt.

Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Általános törvényszerűség, hogy az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők munkaerő-piaci hátrányban vannak a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőkkel szemben. Az alacsony végzettségűek munkaerő-piaci helyzetét olyan támogatott felnőttképzésben való részvétel lehetősége javítaná a leginkább, amely figyelembe veszi a település munkáltatóinak és lakosságának jellegzetességeit is.

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyei nehezebbek, mint a férfiaké. Szűkebb az a foglalkozási kör, amelyben képzettség nélkül érvényesülhetnek. Ebben talán az eltérő fizikai testfelépítés és a fizikai erőnlét, igénybevétel is szerepet játszhat. Fizikumuknál fogva a férfiak nagyobb valószínűséggel tudnak elvállalni képesítést nem igénylő, mezőgazdasági idénymunkákat, vagy nagyobb megterheléssel járó ipari tevékenységeket is.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Kifejezetten a településre vonatkoztatva nincsenek adataink ebben a témakörben, azonban a helyzet az országos viszonylattól valószínűleg itt sem tér el. A női munkavállalók 2011-ben a férfiak kereseti átlagának mintegy 85%-át keresték. Bár az adatok lassú javulást mutatnak, azért még messze van a kívánt egyenlőség ezen a téren.

A VERSENYSZFÉRA KERESETI ÁTLAGAI |

állománycsoportonként és nemenként, forintban, 2016

	Férfiak	Nők
Magasabb vezetők	657 053	578 443
Vezető beosztású alkalmazottak	865 340	699 807
Termelésirányítók	486 592	404 551
Középfokú végzettségű ügyintézők	290 399	237 542
Felsőfokú végzettségű ügyintézők	520 204	411 340
Ügyviteli alkalmazottak	286 715	224 528
Segéd munkások	165 757	155 446
Betanított munkások	202 277	174 192
Szakmunkások	225 407	172 621
Mesterek	326 799	284 413

Forrás: Forrás: NFSZ

A PwC (PricewaterhouseCoopers Kft. – üzleti tanácsadó cég) 2017. Februári tanulmányában vizsgálta a férfiak és nők közötti fizetésbeli különbségeket az OECD országokban. A tanulmány szerint napjainkban a legtöbb országban még mindig kevesebbet keresnek a nők, mint a férfiak. Az OECD országokban egy átlagos dolgozó nő 16%-kal kevesebbet keres, mint az azonos pozíciójú férfi kollégája. Hazánk körülbelül a középmezőnyben helyezkedik el „a nemek közötti bérszakadék” alapján felállított rangsorban: 35 tagállamból 2014-ben a 20., 2015-ben pedig a 18. Helyen álltunk. A felmérés szerint a jelenlegi folyamatokat figyelembe véve a legtöbb országban 50 éven belül fog eltűnni a nemek közti bérkülönbség. Magyarországon a nők és férfiak fizetésének kiegyenlítődéset 2102-re jósolják, ami még 83 év. Tehát még hosszú út áll előttünk.

Tény, hogy a női foglalkoztatottak nagyobb számban dolgoznak azokban az ágazatokban, foglalkozásokban, amelyek piaci helyzete, megítélése rosszabb, így az ezekben az ágazatokban elért átlagkeresetek is alacsonyabbak. Amennyiben egy munkakörre férfi és nő is jelentkezik, többnyire a férfi munkaerőt részesítik előnyben. Nem megy el GYES-re, és nem ő marad otthon a beteg gyermekkel. Ezek nem hangosan kimondott vélemények, de azért érzékelhető.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyermekeket és az időseket. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető – a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában. Településünkön a gyermekek napközbeni ellátását a helyi óvoda látja el. Férőhelyhiány nem mutatkozik, a nyitva tartás igyekszik alkalmazkodni a szülők igényeihez. Bölcsőde nincs a településen, családi napköziről, családbarát munkahelyi megoldásokról, rugalmas munkaidőkezdésről nincs tudomásunk. Az iskolai ellátást főként Somberek és Véménd végzi. Egyéb intézménnyel nem rendelkezünk.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat munkájában jelenik meg. A védőnő tevékenységének alapelve a megelőzés. Munkájában tükröződik a gyógyító-megelőző szemlélet egysége, ami jelenti a terhesség, a csecsemő-gyermekek zavartalan egészségügyi feltételeinek biztosítását, másrészt a terhességi, csecsemő-gyermekekori megbetegedések, egészségi károsodások megelőzésében és leküzdésében való részvételt. Ezen gyógyító-megelőző tevékenység alapvető módszere a gondozás.

A védőnő nővédelmi és terhesgondozási munkáját az ezen feladatokat ellátó szakorvos irányítja és ellenőrzi.

A védőnő feladatai:

- nővédelem,
- várandós anyák gondozása,
- gyermekágyas anyák gondozása,
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása,
- tanköteles gyermekek gondozása,
- családgondozás,
- a családok megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A nővédelem területén a védőnő:

- közreműködik az egészségnevelésben,
- tanácsot ad a családtervezéssel kapcsolatban,
- segíti a nők anyaságra való felkészülését.

A védőnő a gyermekágyas, szoptatós anyák gondozását mindenkor állapotuknak és szükségletüknek megfelelően végzi.

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. A védőnő nem csak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem a kismama gyakorlati és lelki segítése is feladata. Szoros kapcsolatban áll a családokkal, rálátása van a gyermek családi körülményeire. Kapcsolatot tart a kisgyermekellátó intézményekkel, gyermek/háziorvossal.

5.3. számú táblázat – Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként óvodás korig
2012	1	22	22
2013	1	22	22
2014	1	17	17
2015	1	23	23
2016	1 (Véménd)	24	24
2017	1 (Véménd)	18	18
2018	1 (Véménd)	25	25

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat – testi, anyagi vagy jogi dominanciát – tud gyakorolni. Családon belüli erőszak helyett használatos a párkapcsolati erőszak és gyermekbántalmazás elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható, ha harmadik személy erőszakot követ el a család egy tagja ellen csupán a családban betöltött szerepe miatt.

Az erőszakot tágan kell értelmezni, beletartozhat verekedés, szidalmazás, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb. A családon belüli erőszak fogalomkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, beleértve az egyszülős családokat. A családon belüli erőszak elkövetőit és a bántalmazás elszenvedőit nemi és korcsoport szerinti megoszlás szerint vizsgálják.

A családon belüli erőszakról nincs egységes definíció, ám a jelenség ismertetőjegyei alapján egyértelműen meghatározható ez az erőszak-típus. A családon belüli erőszak egyik eleme, hogy a bántalmazott és a bántalmazó mindig ismerik egymást, leggyakrabban a család vagy intim viszony köti, kötötte össze őket. Másik eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete, kísérlete a bántalmazó részéről. A különböző definíciók eltérő módon határozzák meg, hogy mikor beszélhetünk családon belüli erőszakról: egyszeri bántalmazás már elegendő ennek megállapításához, vagy az erőszaknak többször kell előfordulnia, huzamosabb idő szükséges.

A családon belüli erőszak számtalan módon megvalósulhat, leggyakrabban fizikai – szexuális –, érzelmi, lelki erőszakként. A bántalmazott személy pénzügyi, baráti, családi kapcsolatának korlátozásaként jelentkezhet. A különböző erőszak-formákat, uralmi-formákat az erőszakos magatartások módszere (fizikai, lelki, szexuális erőszak), gyakorisága (rendszeres, eseti) és nagysága (testi sértés, emberölés stb.) alapján lehet elhatárolni. Az erőszak széles skálán mozoghat kezdve a nem személyre irányuló erőszak-formáktól (tárgyak összetörése, rugdosása, háziállatok kínzása) egészen a leg súlyosabb fizikai sértésekig (erőszakos közöszlés, emberölés).

A családon belüli erőszak sajnos széles körben elterjedt minden kultúrában. Magyarországon⁵ a KSH (2013) regisztrált bűncselekményekre vonatkozó adatai alapján 2012-ben 6 326 olyan bűncselekményt regisztráltak, melyek a házasság, család, ifjúság és a nemi erkölcs ellen irányultak. Ebből 192 eset erőszakos közöszlés volt, és 314 minősült szemérem elleni erőszaknak.

⁵ Képviselői Információs Szolgálat infójegyzet 2015/35. 2015. június 8.

https://www.parlament.hu/documents/10181/303867/2015_35_nok_elleni_eroszak/fadb957a-2fe4-4f21-ac23-dbd540cff956

A Legfőbb Ügyészség által kiadott bűnügyi statisztikák szerint 2013-ban 6 457 a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény történt, melyből 502 szexuális erőszak, 337 személyremsértés tényállása volt.

Civil szervezetek adatai szerint Magyarországon:

- minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt;
- a családon belüli erőszak hetente legalább egy nő életét követeli;
- a hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozatai közül 9,9% a nő, 9,1% a férfi;
- egy nőnek nyolcszor annyi esélye van, hogy férje vagy élettársa ölje meg, mint hogy idegen támadó;
- a nők 20%-a esik nemi erőszak áldozatául élete során;
- további 20% azok aránya, akiket megkíséreltek megerőszakolni;
- az összes nemi erőszak 71%-át ismerős, családi barát, rokon követi el;
- a nemi erőszakok elkövetőjének maximum 10%-át, a gyermekek elleni szexuális abúzust elkövetők maximum 1%-át jelentik fel.

A családon belüli, nők ellen irányuló erőszak nem jellemző a településen. Ez nem jelenti azt, hogy nem fordulhat elő, azonban erre nem mindig derül fény, mert az érintett nem szívesen beszél róla. Természetesen a kisebb bántalmazást vagy lelki terrort sem szabad figyelmen kívül hagyni, és szigorúan fel kell lépni ellene. A Családsegítő Szolgálathoz fordulhat, akit ilyen jellegű atrocitás ér, továbbá rendőrségi feljelentést tehet ilyen esetekben.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzet esetén a családokat segítő szolgáltatások köre széles: védőnő, háziorvos, rendőrség, gyermekjóléti szolgálat és az önkormányzati hivatal nyújt segítséget. A településtől 50 km-re lévő Pécsen található Családok Átmeneti Otthona és Alapítványi anyaothton, valamint Bólyban működik önkormányzati fenntartásban anyaothton. Az otthon biztosítja az átmenetileg otthontalanná vált szülő és gyermeke számára a lakhatást. Az átmeneti befogadás maximális ideje 12 hónap, mely indokolt esetben további 6 hónappal meghosszabbítható. Az elhelyezésért térítési díjat kell fizetni.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megilletsek minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közösség érdekét.

A településen a képviselő-testületnek jelenleg egy női tagja van, aki korábban polgármester volt, 2019-től pedig alpolgármesteri funkciót tölt be.

Az 5 tagú Német Nemzetiségi Önkormányzatban 3 hölgy képviselő van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermekét egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák tehát a munkanélküliség, a szociális gondok, kismamák bezártság érzése, és ide sorolnánk az idős hozzátartozó ápolásának problémáját is.

A munkanélküliség össztársadalmi probléma, amelyet a Munkaügyi Központ, az önkormányzat, a szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni. Az önkormányzatnak a jelenleg működő közmunka programot tovább kell folytatni. A kismamák problematikájának enyhítésére jó kezdeményezés baba-mama klub, aminek működését az önkormányzatnak is támogatni kell. A házi segítségnyújtás lehetőségének igény szerinti biztosítása szükséges.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

<i>A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők magányérzete az inaktív időszakban, az izoláció csökkentése, kapcsolati és információs lehetőségek fejlesztése.	Rendszeresen Baba-mama klub szervezése a kismamák és a várandós, esetleg gyermekvállalásra készülő anyukák számára.
A rendszeres mozgáslehetőség hiánya egészségügyi problémákhoz vezethet.	Asszonytorna szervezése és folyamatos működtetésének támogatása.
A gyermekes nők napi rutinba, a gyermeknevelés teendőinek ellátásába való beletartozásának veszélye, a külső kapcsolatok hiánya családi konfliktusokhoz vezethet.	Közösségi családi programok, rendezvények szervezése.
Rendszeres szűrővizsgálati lehetőségek ismeretének és igénybevételének hiánya a nők körében.	Elérhető szűrővizsgálatok feltérképezése, lehetőségeinek, előnyeinek megismertetése és a nagyobb arányú részvétel ösztönzése.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

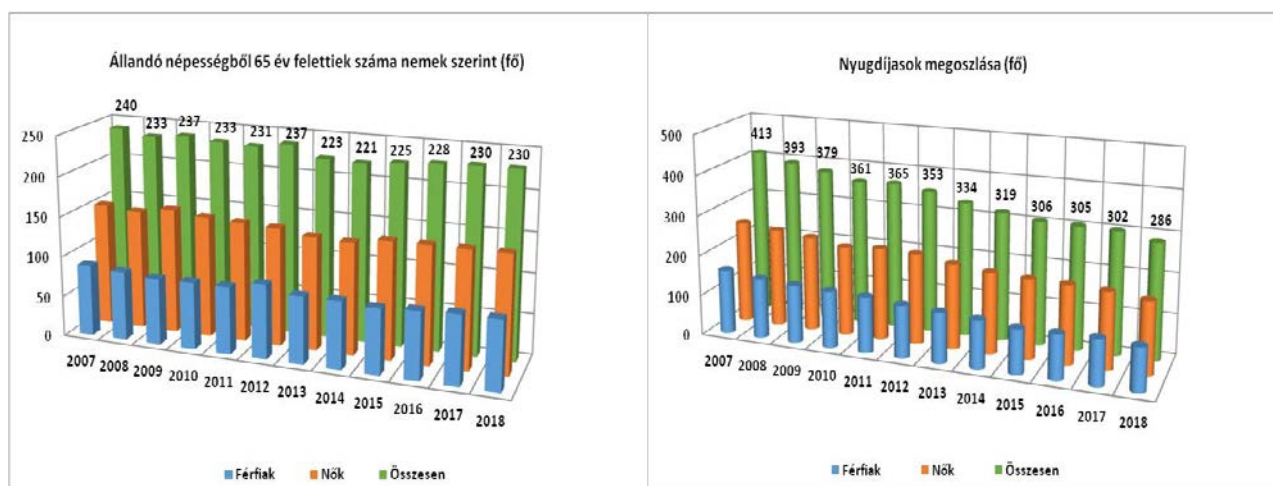
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglévő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.

Az ageizmus, az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus – akárcsak a más típusú megkülönböztetések –, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a kor szerinti diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban. Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősek foglalkoztatásbeli diszkriminációja, amely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszegvedett diszkrimináció. Habár a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.) és a munka törvénykönyve is tiltja az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kitett a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú uniós állampolgárok.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó nyugdíjszolgáltatások:

- **saját jogú nyugdíj**
 - öregségi nyugdíj
- **hozzátartozói nyugdíj**
 - özvegyi nyugdíj,
 - árvaellátás,
 - szülői nyugdíj,
 - baleseti hozzátartozói nyugellátás,
 - özvegyi járadék.

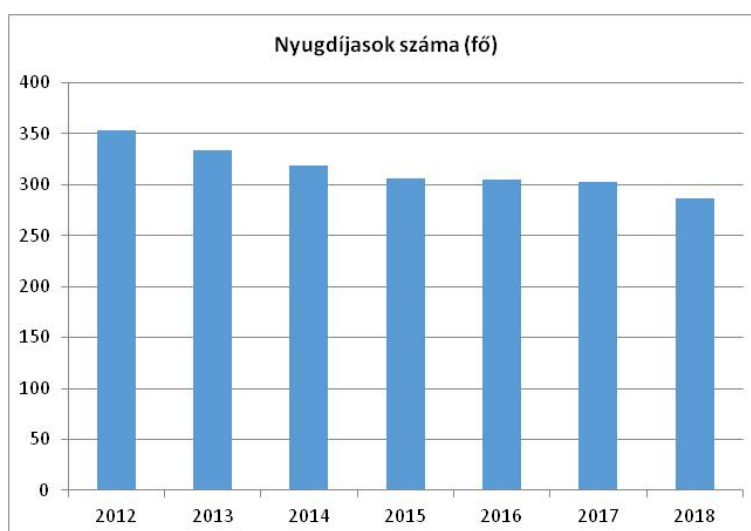

A nyugdíjasok számát a következő táblázat mutatja be:

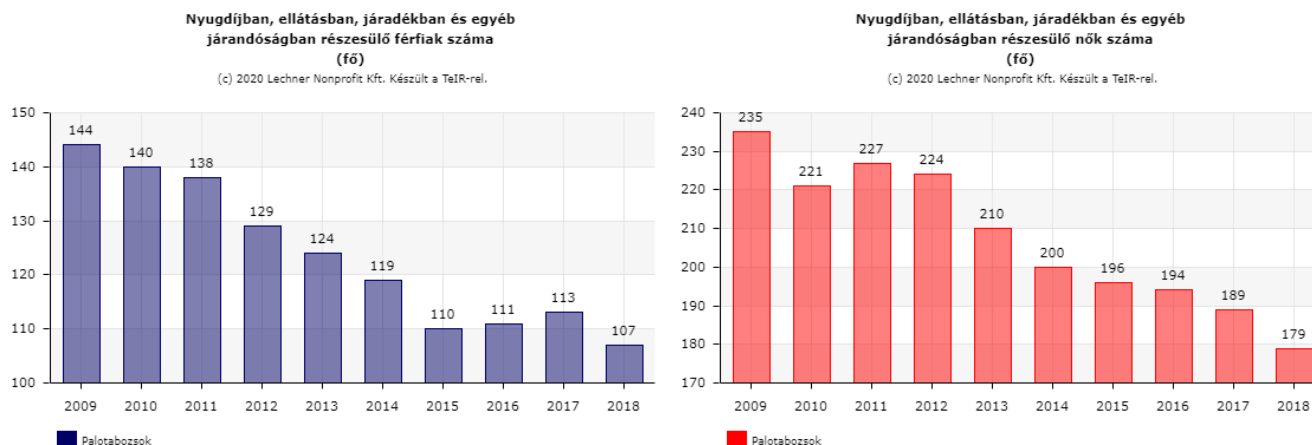
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	129	224	353
2013	124	210	334
2014	119	200	319
2015	110	196	306
2016	111	194	305
2017	113	189	302
2018	107	179	286

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban részesülők száma csökkenő tendenciát mutat, ennek oka a népesség számának csökkenése, valamint a nyugdíjkorhatár megemelkedése. A nemek aránya vonatkozásában a nyugdíjas férfiak száma általában jelentősen alacsonyabb a nőknél (2018-ban 72 fő az eltérés a nők javára).

Ez az országos adatoknak megfelelő, hiszen a férfiak születéskor várható átlagos élettartama általában alacsonyabb a nőknél.

Forrás – KSH⁶

A nyugdíjas korosztály körében egyre több az egyedülálló, főként az özvegy, ezen belül is a nők vannak többségben. Az idős személyek környezetének és otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése szükséges, mert ők válnak legkönnyebben a bűnözők áldozatává. A rendőrség bevonásával tájékoztató előadásokkal csökkenthető a kockázat.

A demográfiai folyamat jellemzői az alábbiak szerint alakulnak:

- növekszik az átlagéletkor,
- növekszik az életkor előrehaladtával a krónikus betegek száma,
- növekszik az egyedül élők száma,
- a nők várható átlagos élettartama hosszabb, mint a férfiaké.

⁶ https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wdsd008.html

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A nyugdíj melletti foglalkoztatás az alkalmazotti szférában nem jellemző, részben a jogszabályi változások miatt, részben a nagyszámú fiatal munkanélküli alkalmazására fektetik a hangsúlyt az önkormányzatok. A nyugdíjasok többsége aktív korában főként fizikai munkát végzett, ezért egészségügyi állapota sem teszi alkalmassá a továbbfoglalkoztatásra. A nyugdíjasok előfordulása a vállalkozói szférában nem jellemző.

A munkaerő-piaci folyamatok települési szinten nehezen tervezhetőek közép vagy hosszú távon. A jogszabályi, gazdasági környezet nagymértékben befolyásolja a foglalkoztatással kapcsolatos munkáltatói és munkavállalói terheket, ösztönző kedvezményeket, vagy keresetet pótló juttatásokat, ellátásokat, a munkavégzés feltételrendszerét. Az Ftt. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély jár.

2019. január 1-jétől megszűnt az 55 év feletti munkavállalók után járó szociális hozzájárulási kedvezmény. Korábban az utánuk fizetendő adót a bruttó munkabér 9,75 százalékával lehetett csökkenteni, legfeljebb 100 ezer forintig. Ez éves szinten 117 ezer forint kedvezményt jelentett az idősebbeket foglalkoztatóknak. Ez a változás csökkentheti ennek a korosztálynak a foglalkoztatási hajlandóságát a vállalkozók körében.

A nyugdíjasok foglalkoztatása viszont 2019-től kedvezőbb abból a szempontból, hogy az őket foglalkoztatóknak egyáltalán nem kell szociális hozzájárulási adót és szakképzési hozzájárulást fizetni. A nyugdíjasok pedig 2020. július 1-jétől bármilyen engedélyezett jogviszonyban (nem csak a Munka Törvénykönyve szerintiben) végzett munkával szerzett keresetük után, mentesülnek a társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség alól (nem kell az új 18,5%-os tb-járulékot megfizetniük, amely a 2020. június 30-ával megszűnő 10% nyugdíjjárulék, 4+3% egészségbiztosítási járulék, és 1,5% munkaerő-piaci hozzájárulás helyébe lép).

Viszont a járulékmentesség bevezetése miatt megszűnik 2020. július 1-jétől az a nyugdíjnövelési jogosultság is, amelyet a nyugdíj melletti munkával szerzett, járulékalapot képező keresetekkel lehetett megszerezni.

Kedvező változás lehet az is, hogy a nők kedvezményes nyugdíja mellett dolgozó hölgyek keresetkorlátozó rendelkezése a nyugdíjtörvényben szintén megszűnik 2020. július 1-jétől. Jelenleg a negyven év munkaviszonnyal nyugdíjban részesülő nőknek mindaddig, amíg nem érik el a rájuk irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, keresetkorlátja van. Ha a nyugdíj melletti biztosítási jogviszonyban megszerzett jövedelmük eléri a minimálbér 18-szorosát, a keretösszeg elérését követő hónap első napjától december 31-ig nyugdíjuk folyósítását szüneteltetik.

Az alkalmazkodás ezekhez a változásokhoz mindig időigényes folyamat, ami ennek a korosztálynak már nehezebb, és további hátrányokat okozhat.

Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

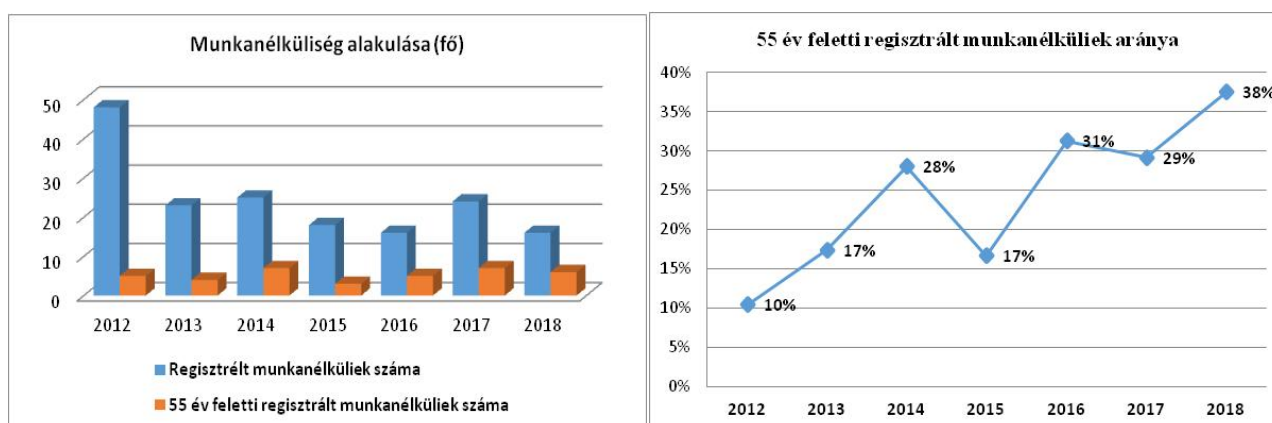
Ma Magyarországon az 55-64 éves korosztályba tartozók nagyjából 50 százalékának van állása, vagyis mintegy 672 ezer embernek. Ez jóval elmarad az uniós átlagtól. A 60-64 éves korosztálynak pedig negyede sem dolgozik Magyarországon.

Az elmúlt időszakban Palotabozsokon viszonylag alacsony volt az 55 év feletti álláskeresők száma, és nagyjából azonos szinten mozgott, 2018-ban az 55 év feletti munkanélküliek száma 6 fő volt. A tartós munkanélküliek száma ennél magasabb, de 2012 óta csökkenés tapasztalható. Viszont az összes regisztrált munkanélküli között az 55 év feletti aránya összességében növekedett az elmúlt hét évben. Általában az életkor előrehaladtával egyre kisebb a munkavállalás esélye még akkor is, ha az általános munkanélküliségi arányok javulnak. A munkaerő-kínálatból az idősebb korosztályokat hátrébb sorolják a felvétel során. Kifejezett támogatásokkal, célzott kedvezményekkel, programokkal lehet csak ezen a piaci „törvényszerűsége” változtatni.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	48	5	10%	22	n.a.	n.a.
2013	23	4	17%	12	n.a.	n.a.
2014	25	7	28%	13	n.a.	n.a.
2015	18	3	17%	9	n.a.	n.a.
2016	16	5	31%	11	n.a.	n.a.
2017	24	7	29%	12	n.a.	n.a.
2018	16	6	38%	8	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR KSH Tstar

Palotabozsokon általában 3-7 főt érintett ebben a korosztályban a munkanélküliség az elmúlt időszakban, 2018-ban voltak a legmagasabb arányban az 55 év feletti álláskeresők a településen.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az idősebb korosztályok (jellemzően az 55 év felettiek) sokkal kiszolgáltatottabbak a munkaerőpiacon. Ebben az esetben látványos a diszkrimináció, hiszen nem csak az elhelyezkedési esélyek rosszabbak számukra, hanem a létszámleépítés is hamarabb eléri a korosztályt.

Tevékeny időskor lehetőségei a településen

Palotabozsokon nem jellemző, hogy az idősek és a nyugdíjasok még ebben a korban is munkát keresnek, esetleg munkába állnak. A település előregedő, az idős, nyugdíjas emberek a vidéki életmóddal járó többletterhelés miatt örülnek, ha a ház körüli teendőket el tudják látni. Mindenki kertes házban lakik, ahol akad munka bőven.

A tevékeny időskor, pl. az élethosszig tartó tanulás sem jellemző. Ennek oka, hogy a „life long learning” szemlélet akkor jelent meg a társadalomban, amikor a mostani 60 éves korosztály már az akkori szabályok alapján a nyugdíjas éveire készült. Településünkön nincs lehetőség az időseknek a tanulásra, de nem is jellemző, hogy egy falusi nyugdíjas időskorában is a tanulást helyezné előtérbe.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. A szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatás egy része a község minden lakosa részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak számára szerveződik.

Az alapellátás részben helyben biztosított, azt korlátozás nélkül az idősek is igénybe veszik. A szakellátás Mohácson érhető el, az utazáshoz jó tömegközlekedés biztosított.

Étkeztetés

A szociális étkeztetés a személyes gondoskodás körébe tartozó alapellátási forma. Keretében a szociálisan rászorultak részére főétkezőként legalább napi egyszeri meleg ételt kell biztosítani. Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt és családját is, aki egészségi állapota, szociális helyzete miatt nem képes az étkezéssel más módon gondoskodni. Szociális étkeztetésben nem részesül senki a településen, szükség esetén az igénylők ellátását a Véméi Általános Iskola biztosítja.

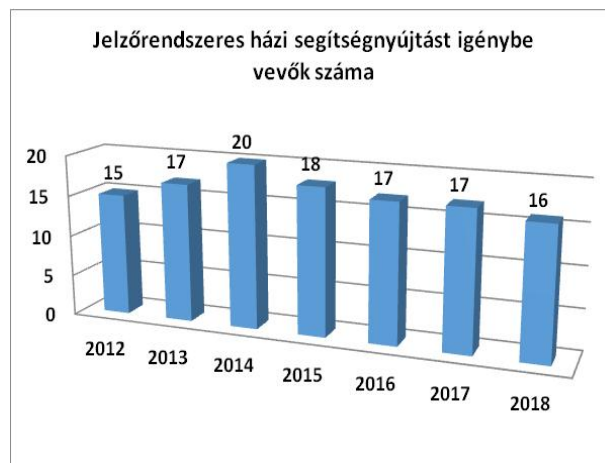
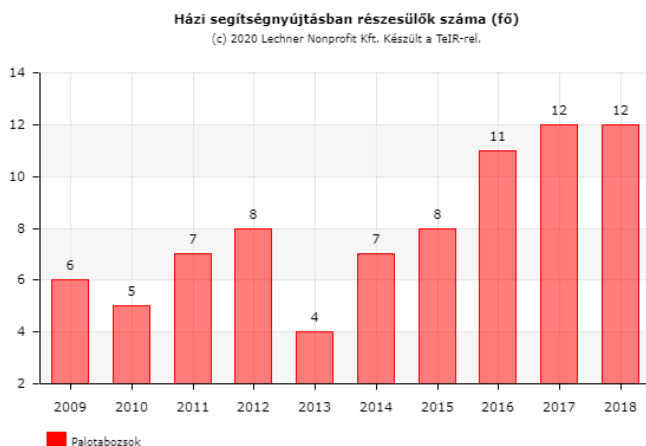
Házi segítségnyújtás

Az ellátás keretében elsősorban azokról az időskorú személyekről kell gondoskodni, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak. Az önálló életvitel

és az egészséges személyiszerkezet fenntartása komplex szociális gondozás nyújtását követeli meg. A település vonatkozásában a házi segítségnyújtás továbbfejlesztése és a rászorulóknak igényei szerinti biztosítása indokolt.

A településen az ellátásban részesülők száma 2009-hez képest 2017-re megduplázódott, 2018-ban 12 fő vette igénybe a szolgáltatást. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 2018-ban 16 fő részesült, 15-20 fő igénylő volt az elmúlt időszakban. Tekintve az öregedési index magas arányát, ez az igény várhatóan tovább fog emelkedni az elkövetkező időszakban.

Családsegítés

A családsegítő szolgáltatásban nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás – a szociális munka eszközeinek felhasználásával –, hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A családsegítő szolgáltatás személyes segítségnyújtás a működési területen élő, szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő, vagy krízishelyzetbe került személyeknek, családoknak. Célja a krízishelyzetekhez vezető okok feltárása, megelőzése, az egyének, családok önállóságának és életvezetési képességének megőrzése.

A szűkebb, tágabb környezetnek, a társadalomnak feltétlenül szüksége van az egyénre és a munkájára, az egyénnek pedig a társadalom nyújtotta biztonságra és szolidaritásra. A családsegítő szolgáltatás ezt a viszonyrendszert igyekszik erősíteni.

Az időskorúak nappali ellátása intézményi keretek között egyelőre nem működik a településen.

Az időskorúak járadéka, a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Az időskorúak járadéka azon nyugdíjkorhatárt elérő személyek számára biztosít szociális alapú támogatást, akik nem szereztek jogosultságot egyetlen jogcímen sem nyugdíjra, vagy annak összege alacsony, és kiegészítésre van lehetőség a család jövedelme alapján. E támogatási forma csekély létbiztonságot nyújt. Palotabozsokon ilyen ellátási formában egy lakos sem részesül.

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idős korosztálynak a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított. Könyvtári szolgáltatásokat vehetnek igénybe. Nyugdíjas klub működik, amelynek keretében színházlátogatásokra, kulturális rendezvényeken való részvételre van lehetőség. Minden évben kultúrműsort szervez az önkormányzat, amelyen a gyermekek és a felnőttek is verssel, énekkel, műsorral készülnek az időseknek.

Idősek informatikai jártassága

Teljes körű felméréssel nem rendelkezünk az informatikai jártasság terén, de a részleges adatok alapján a nyugdíjas korosztály többsége nem jártas az informatikában.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Nyugdíjas klub működik a településen, amelynek tagjai heti egy alkalommal jönnek össze. Színházlátogatásokat, kirándulásokat, kulturális rendezvényekre való eljutást szerveznek, a vasárnapi szentmisén főként az idősebb korosztály képviselteti magát. Az Idősek Világnapján szintén fellép a tánccsoport, az énekkar, a nyugdíjas klub énekkara, az óvodások is tánccal, mondókával és verssel, készülnek az ünnepségre. A meghívottakat megvendégelik, a jubileumi évfordulósok ajándékot kapnak.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános / települési könyvtárak száma	A nyilvános / települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2012	1	2 258	0	0
2013	1	2 258	0	0
2014	1	2 258	0	1
2015	1	2 258	0	1
2016	1	2 258	0	1
2017	1	2 258	0	1
2018	1	2 258	0	1

Forrás: TEIR

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

<i>Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségügyi problémák növekedése, a betegségek késői diagnosztizálása miatt. Az életkor előrehaladtával az egészségügyi kockázatok nőnek, ezért az egészségmegőrzésre fordított időt növelni kell, és az ehhez szükséges támogatást is meg kell adni mindenkinek, aki erre rászorul.	Szűrővizsgálatok népszerűsítése, megszervezése, előadások szervezése, tájékoztatás, tanácsadás, kortárs közösségek fejlesztése és támogatása.
A generációk közötti szakadék csökkentése. Az idők közösségbe szerveződésének hiánya elmagányosodáshoz vezethet. A korosztály számára meg kell találni azokat a kapcsolódási pontokat, amelyben feladatokat vállalhatnak a település életében, és bekapcsolódhatnak a közösségi életbe.	Nyugdíjas klub tevékenységének támogatása, az egyes események népszerűsítése, a kommunikáció és szervezés segítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról alapján fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással –, illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban, a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló **2007. évi XCII. törvény 1. cikk** szerint, fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

2. cikk: A „fogyatékossgal alapján történő hátrányos megkülönböztetés” a fogyatékossgal alapuló bármilyen különbségtételt, kizárást vagy korlátozást jelent, amelynek célja vagy hatása valamennyi emberi jog és alapvető szabadság másokkal azonos alapon történő elismerésének, élvezetének vagy gyakorlásának csorbítása vagy semmibe vétele a politikai, a gazdasági, a szociális, a kulturális, a civil élet terén, vagy bármely egyéb területen. Ez a hátrányos megkülönböztetés minden formáját magában foglalja, egyebek között az ésszerű alkalmazkodás megtagadását.

Az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását.

„Egyetemes tervezés”-en a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás, vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.

3. cikk: Általános alapelvek

- a) a veleszületett méltóság, az egyéni autonómia tisztelete, beleértve a saját döntés meghozatalának szabadságát és a személyek függetlenségét;
- b) a hátrányos megkülönböztetéstől való mentesség;
- c) teljes és hatékony társadalmi részvétel és befogadás;
- d) a fogyatékossgal élő személyek különbözőségének tisztelete és elfogadásuk az emberi sokszínűség, valamint az emberiség részeként;
- e) esélyegyenlőség;
- f) hozzáférhetőség;
- g) a nők és férfiak közötti egyenlőség;

- h) a fogyatékossgal élő gyermekek formálódó képességeinek tisztelete, és a fogyatékossgal élő gyermekek identitásuk megőrzéséhez fűződő jogának tiszteletben tartása.

4. cikk: Általános kötelezettségek

A részes államok kötelezettséget vállalnak arra, hogy biztosítják és elősegítik valamennyi alapvető emberi jog és szabadság teljes megvalósulását valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, a fogyatékossgal alapján történő bármiféle hátrányos megkülönböztetés nélkül.

Településünkön a fogyatékkal élők létszámára, fogyatékossguk mértékére és formájára pontos adat nem áll rendelkezésünkre. A 2011-es népszámláláskor 58 fő nyilatkozott arról, hogy fogyatékossgal élő, ez a lakónépesség 6%-a volt akkor.

Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Településünkön nem adottak a foglalkoztatási lehetőségek a fogyatékkal élők számára. Az akadálymentesítés részben megoldott a település egészében, a különleges feltételek és eszközök nem biztosítottak.

A térségben védett foglalkoztatás Mohácson érhető el.

Az **ápolási díjban** részesülők száma támpontot adhat arra vonatkozóan, hogy hány személyt érint tartós megbetegedés, fogyatékossgal. A szociális törvény értelmében, az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

- **Alanyi alapösszegű ápolási díjra jogosult a hozzátartozó**, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.
- **Emelt összegű ápolási díjra jogosult a hozzátartozó**, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, fokozott ápolási szükséglettel rendelkező személy gondozását, ápolását végzi.
- **Kiemelt ápolási díjra jogosult az a közeli hozzátartozó**, aki által ellátott személy:
 - o **a 18. életévét betöltötte**, és a rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személy egészségkárosodása jelentős, és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, vagy
 - o **a 18. életévét nem töltötte be**, vagy **betöltötte, de tanulmányokat folytat**, és utána állapota miatt magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak, és ezzel együtt a magasabb összegű családi pótlékra jogosító állapot igazolását végző szakorvos igazolja, hogy betegsége vagy fogyatékos állapota miatt tartós ápolást-gondozást igényel.

2015. január 1-jétől az ápolási díjat, az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes járási hivatal állapítja meg.

A településen minimális az alanyi jogon ápolási díjban részesítettek száma 1-3 fő, 2018-ban 2 fő.

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
2012	1
2013	2
2014	3
2015	n.a.
2016	1
2017	1
2018	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. A fogyatékkal élők jelenleg az Európai Közösség lakosságának 15%-át képviselik. E népes csoport tagjai ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint bármely más európai polgár. Az EU felismerte: a fogyatékkal élők jogainak biztosítása csak úgy lehetséges, ha kiemelt figyelemmel kezeljük az őket érintő sokrétű problémákat.

Az elsődleges cél, hogy a fogyatékkal élők betölthessék állampolgári szerepüket, és elláthassák az ehhez kapcsolódó feladatokat. Hasonlóan fontos, hogy döntési lehetőségeikben, életük irányításában ugyanakkora szabadságot élvezhessenek, mint nem fogyatékos társaik.

Célul kell kitűzni a társadalmi befogadás és az egyenlő bánásmód biztosítását helyi szinten is. Ebből fakadóan a közösség egyik fő törekvése, hogy minden rászoruló számára rendelkezésre álljon a tartós ápolás és a támogató szolgáltatások igénybevételének lehetősége. Ezen felül nagy figyelmet kell fordítani a fogyatékosok jelentette terhek csökkentésére, a fogyatékosok szociális és gazdasági következményeinek enyhítésére, valamint az egészségügyi egyenlőtlenségek kiküszöbölésére.

Településünkön biztosított a fogyatékos személyek orvoshoz, más egészségügyi intézményekhez való eljutása.

Kifejezetten fogyatékos személyekkel foglalkozó nappali intézmény, ápolást, gondozást nyújtó intézmény, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmény, illetve lakóotthon a településen nincsen.

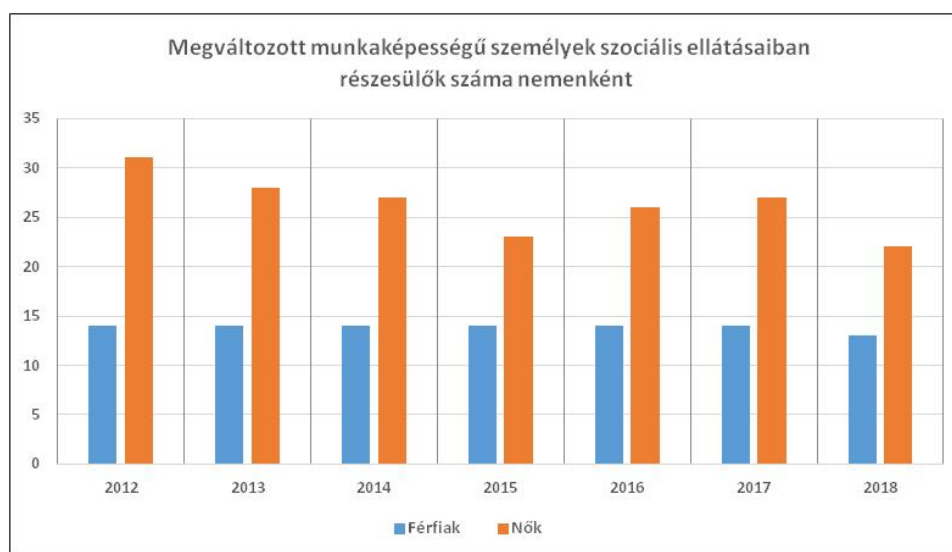
Az állandó lakosok közül a **megváltozott munkaképességű személyek** szociális ellátásaiban részesülők aránya 4-5%. Közöttük a nők száma folyamatosan magasabb, mint a férfiaké, akiknek a száma alig változik.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen	Állandó népességen belüli arányuk
2012	14	31	45	4,7%
2013	14	28	42	4,6%
2014	14	27	41	4,6%
2015	14	23	37	4,2%
2016	14	26	40	4,6%
2017	14	27	41	4,7%
2018	13	22	35	4,0%

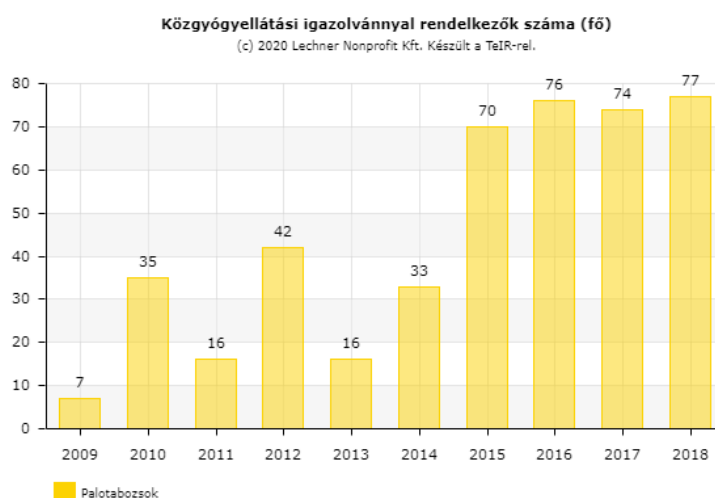
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A **közfogyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők** száma 2015 óta jelentősen megemelkedett a településen, 2018-ban 77 fő rendelkezett közfogyógyellátási igazolvánnyal. A vizsgált időszakban az állandó lakosság 0,7–8,9%-át teszik ki.

Az idősebb korosztály magasabb arányú jelenléte, az anyagi biztonságuk önerőből való megteremtésének és a betegségeik ellátásához szükséges gyógyszerek finanszírozásának nehézségei láthatóan megjelennek az ellátási igény növekedésében.

Tehát várhatóan nem fog csökkenni a jövőben a tartós egészségi problémákkal küzdő és szociálisan rászoruló lakosok száma a településen.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen a fogyatékkal élők számára is biztosított a háziorvosi alapellátás, a szakellátások legközelebb a Mohácsi Városi Kórházban érhetők el.

A településen jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működik, amelynek keretében 6 lakóház felszerelt készülékekkel.

A fogyatékos személyek az önkormányzatnál megfelelő információhoz jutnak a jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Ezeket igénybe is veszik. Alapellátásként, amennyiben ennek szükségét érzik biztosítható a szociális alapszolgáltatások közül:

- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- a családsegítés.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást, ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, támogatott lakhatás, egyéb speciális szociális intézmény a településen nincs.

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2017. november 1-től beolvadt a Magyar Államkincstárba. A fogyatékosági támogatással, családi pótlékkal, gyermekgondozási támogatással, anyasági támogatással, valamint a nemzetközi családi ellátással kapcsolatos hatáskörébe utalt feladatok tekintetében a továbbiakban a Magyar Államkincstár jár el. Ezen ellátások folyósítása a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóságából történik, azonban az ellátásokkal összefüggő változásokat, módosításokat továbbra is a családtámogatási feladatkörrel megbízott járási hivatalok intézik.

A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátását, kedvezményeit magasabb szintű jogszabályok tartalmazzák. **Ilyen támogatások:** magasabb összegű családi pótlék, adókedvezmény/személyi kedvezmény, fogyatékosági támogatás, mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa, közlekedési támogatás súlyos mozgáskorlátozottak részére, személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatás, akadálymentesítési támogatás, ápolási díj, közgyógyellátás.

Helyi szinten a fogyatékkal élők az 1991. évi LXXXII. tv. 5. §. f) pontja alapján kapnak **kedvezményt gépjármű adómentességre**, amely kimondja, hogy „a súlyos mozgáskorlátozott, vagy egyéb fogyatékossgal élő adóalany, valamint a súlyos mozgáskorlátozott, vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalany (a továbbiakban együtt: mentességre jogosult adóalany) egy darab – 100 kW teljesítményt meg nem haladó, nem a külön jogszabály szerinti személytaxi-szolgáltatásra és személygépkocsis személyszállító szolgáltatásra használt – személygépkocsija után, legfeljebb **13 000 forint/adóév erejéig**. Ha a mentességre jogosult adóalany adóalanyisága és adókötelezettsége az adóévben több személygépkocsi után is fennáll, akkor a mentesség kizárólag egy, a legkisebb teljesítményű személygépkocsi után jár”.

Az önkormányzat ezektől eltérő megkülönböztető helyi önkormányzati támogatást fogyatékkal élő személyek számára nem biztosít.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, érzékelhető és biztonságos épített környezetre.

Az orvosi rendelő, a művelődési ház, valamint az önkormányzat épülete rámpával ellátott. A művelődési ház mozgáskorlátozottak számára kialakított mosdóval is rendelkezik.

Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség

A szolgáltatói épületek többség rámpával ellátott. Az információs és kommunikációs akadálymentesítés részben megoldott.

A szociális alapszolgáltatások egyike az étkeztetés, amelynek keretében legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak a szociálisan rászorultak részére, amennyiben azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Munkahelyek akadálymentesítettsége

A hatályos jogszabályoknak megfelelően az új beruházások és felújítások akadálymentesített környezet biztosításával történnek. Ma már kötelezően, jogszabályban előírt feltétel az akadálymentesítettség, amelynek betartása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer.

A településen nincs kifejezetten a fogyatékkal élők számára munkalehetőség, térségben legközelebb Mohács városban érhető el ilyen lehetőség.

Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A járdák és közterületek akadálymentesítésére különösen nagy gondot fordít az önkormányzat, amelyek felújítása és karbantartása során, a lehetőségekhez képest szem előtt tartja a fogyatékkal élők igényeit.

A szállítás segítségével igyekszik támogatni az önkormányzat a fogyatékkal élőket, igény esetén.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

<i>A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentesség még nem teljes körű a közintézményekben, az óvoda akadálymentesítése egyelőre nem megoldott.	Az óvoda akadálymentes környezetének kialakítását lehetővé tevő források, pályázatok figyelése. Megfelelő lehetőség esetén pályázat benyújtása, vagy egyéb megvalósítást támogató tevékenység elvégzése. Az önkormányzati tulajdonú járdák, közterületek lehetőség szerinti felújítása során az akadálymentesség szempontjainak érvényesítése.
A helyi közösségi és társadalmi életben való egyenlő esélyű részvétel biztosítása, a fogyatékos személyekkel szembeni tolerancia tudatos formálása és megerősítése érdekében.	Integrált rendezvények szervezése a fogyatékos-sággal élők részvételének támogatásával az akadálymentes művelődési házban.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A Palotabozsoki Német Nemzetiségi Népdalkör

Népdalkörünk 1969-ben alakult, Szabó Sándor tanár kezdeményezésére. Az énekelni szerető nőkből és férfiakból, a német nemzetiség népdalkincsének megőrzésére, hagyományainak ápolására jött létre a csoport. Ezt a célt a mai napig fontos feladatnak tartják. Az eltelt idő alatt számos bemutatkozáson, megmérettetésen vettek részt, az ország szinte minden táján és külföldön is. Ezek közül a legemlékezetesebbek: a hetvenes években a „Reich brüderlich die Hand”, a ”Nyújts baráti jobbot” német nemzetiségi vetélkedőkön való többszöri sikeres részvétel, az akkori Magyarországi Német Szövetség által szervezett „Kultúrkörút” fellépéseken az ország szinte minden táján bemutatkozhattak. Lehetőségük volt többször Németországban és Ausztriában is fellépni. 1989-ben a Német Ének-Zene és Tánckarok Országos Tanácsának legnagyobb elismerésében, a Stefan Kerner díjban is részesültek, amit Rittlinger Márton is átvehetett 2005-ben. A KÓTA minősítési rendszerében kétszer nyerték el az Arany Páva díjat.

Nemzetiségi nyugdíjasklub

1997-ben alakult a klub, ahol a községünkben élő népcsoportok együtt töltik el szabadidejüket. Csütörtök délutánonként jönnek össze, általában csak az asszonyok. A legkedveltebb időtöltésük az éneklés, amikor előkerülnek az oly kedves, fiatalabb korban énekelt dalok. Emlékeztetések az ország különböző vidékein tett felejthetetlen kirándulások. A klub keretében működik egy kórus, ami a különböző rendezvényeken elő is adja az említett dalokat. Évenként ismétlődnek a szomszédos klubok közötti vendégeskedések, amikor kis műsorokkal mutatkoznak be egymásnak. Palotabozsokon ezt a vendéghívást most már hosszú évek óta, a búcsú utáni héten rendezik.

Palotabozsoki Német Nemzetiségi Önkormányzat

A Német Nemzetiségi Önkormányzat feladatai: a német nemzetiség hagyományainak, kultúrájának, nyelvének megőrzése, ápolása és bemutatása, az ezen a területen tevékenykedők mindenben való segítése. Az óvodai, általános és középiskolai, a felsőfokú nemzetiségi oktatás, és az abban részesülők támogatása. Rendezvényeik: az őszi Nemzetiségi Napok, az év eleji Farsangolás.

Az első ciklus végén sikerült méltó emlékhelyet állítani a Palotabozsokról elhurcolt és kitelepített németeknek. Sikeres pályázataikkal gazdagították községünket:

- német néptánc oktatás, tánccsoport létrehozása, óvodások táncos ruhája,
- számítógépek közhasználatra,
- iroda berendezése és felszerelése,
- ifjúsági közösségi tér berendezése és felszerelése,
- rendezvények lebonyolításának költségei.

A sürgősségi betegellátásra megpályázott eszközcsomag, a 24 órás vérnyomásmérő, laborberendezés vércukor, koleszterin stb. mérésére, sürgősségi EKG.

Palotabozsoki Magyar Dalkör

A székely és felvidéki hagyományok már-már feledésbe merültek, amikor 1992-ben az énekelni szerető emberek összefogtak, és megalakult a Magyar Dalkör. A megalakulás után a legfontosabb céljuk az volt, hogy felkutassák, megtanulják, megőrizték és továbbadják a felvidéki és székely ember múltjának szép örökségét a mai és a jövő nemzedék számára.

A népdalok összegyűjtésén és előadásán túlmenően feladatuknak tekintik az egyházi és társadalmi rendezvényeken való szereplést is.

Csoportjuk kezdeményezésére és szervezésében kopjafa állításával emlékeztek a felvidéki és székely betelepítésre.

Több alkalommal kaptak meghívást külföldi szereplésekre is. Így jutottak el két alkalommal a németországi Dettingenbe, a vajdasági Hertelendyfalvára, Ukrajnában csoportjuk képviselte Magyarországot a Bukovinai Találkozások Nemzetközi Folklórfesztiválon. Szlovákiában részt vettek a felvidéki kitelepítés 60. évfordulója alkalmából rendezett megemlékezésen.

Csoportjuk fiataljai székely mesékkel színesítik műsoraikat. 2005-ben Palotabozsokon az iskolával karöltve a dalkör szervezte a Sebestyén Ádám Országos Mesemondó Versenyt.

A felvidéki betelepítés 60. évfordulója tiszteletére kialakítottak egy felvidéki szobát, ahová összegyűjtötték a még fellelhető emlékeket.

2007. november 24-én ünnepelték megalakulásuk 15. évfordulóját.

Edelweiss Leánykórus

Az Edelweiss Leánykórus elsősorban községünk világi és egyházi ünnepeinek színesebbé tétele céljából alakult meg. A kórus vezetője Németh Livia, zenei kísérő Martini Márton. Az első megmérettetés 1999. április 17-én, a Sombereken tartott Baranyai Ifjúsági Kórustalálkozón volt, ahol igen jól szerepelt a kórus. Ezzel továbbjutott a 2000. május 27-én, Tatabányán rendezett országos fesztiválra, ahol szintén sikert aratott.

1999 októberében a kórus részt vett a máriaremetei német templomi énekek fesztiválján, a következő év nyarán pedig Dettingen fennállásának 750 éves évfordulóján Németországban. 2001-ben a Dániában élő németek fesztiválján vett részt, ahol hazánkat képviselve.

Az énekkar meghívást kapott a 2003-ban Pécsen megrendezett „Heimatmelodie” műsorra, amelyet a Pécsi televízió is közvetített.

Évente két alkalommal részt vesz a Pécsi Belvárosi Templom német nyelvű szentmiséjén, amelyet a Pécsi Rádió is közvetít.

A helyi ünnepeken minden alkalommal szerepel, de örömmel veszi a szomszédos községek meghívásait is.

Nagy sikernek könyvelhető el a Mohácson tartott Magyar Millenium Kultúrával a Nyugat Kapujában Nemzeti Fesztivál elődöntőjén való részvétel, valamint a Palotabozsokon, 2000. április 16-án megrendezett Országos Minősítőn való szereplés, ahol „arany” fokozatú elismerést kapott.

Bozsok Sportegyesület

Az egyesület Palotabozsok községben 1990. július 19-től folyamatosan működik, két szakosztállyal (futball és autós rally). Biztosítja tagjai és a település lakossága számára a rendszeres testedzés lehetőségét és feltételeit, az egészséges életmód, a testmozgás, ezáltal az egészségi állapot megőrzését. Példaadással egészségnevelő tevékenységet folytat. Összetartja a fiatalokat és az idősebb korosztályt.

Focistáik a megye I/b-ben küzdenek (felnőtt és ifi csapattal). A hazai meccseken közel 200 fő szurkol a fiataloktól az idősebb korosztályig. Sajnos sportolási szempontból ez az egyetlen olyan esemény a községben, ahová ellátogathatnak a sportkedvelők. A rendezett körülmények megvalósításában önkéntesek segítenek, akik mind a sportpálya, mind a környezet szépítésében, karbantartásában részt vesznek.

Az egyesület aktívan részt vesz községünk kulturális életében, szoros kapcsolatot ápol mind a helyi, mind a szomszédos települések egyesületeivel, valamint a külföldi partnerközségük (Kálna, Dettingen) csapataival.

Sikerült helyet adniuk egy megyei sakkverseny helyszínének is, ami igen jól sikerült a visszajelzések alapján. A mohácsi kistérséggel közösen helyszínt biztosítottak egy rally versenynek, ami még a napi országos hírekben is szerepelt. Rallysaik 2006 óta első helyen végeznek a LADA kupán, valamint az abszolút bajnokságban is. Rendszeresen 20-30 fő kíséri el őket az ország több pontjára.

Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség

Településünkön német nemzetiségi önkormányzat működik. Évente több alkalommal közös rendezvényeket szervez az önkormányzattal és a civil szervezettel együtt.

A római katolikus egyházzal, valamint a református egyházzal is jó az együttműködés, a rendezvényeken tevékenyen részt vesznek.

Az önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Palotabozsok község közös önkormányzati hivatalt működtet, amelynek tagjai: Véménd, Szebény és Feked települések.

A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Sikerült méltó emlékhelyet állítaniuk a Palotabozsokról elhurcolt és kitelepített németeknek, és sikeres pályázataikkal gazdagították községünket.

Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek főként az esélyegyenlőségi program kulturális programjai tekintetében nyújtanak segítséget a megvalósításhoz.

A civil szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat valamennyi palotabozsoki lakos igénybe veheti.

A for-profit szereplők főként a foglalkoztatás területén tudnak bekapcsolódni az esélyegyenlőségi programba. A rendezvényekre történő esetleges adománygyűjtés, önkéntes munka során nyújtanak segítséget.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezetét Palotabozsok Község Önkormányzatának képviselő-testülete, az önkormányzat dolgozói, az állami és önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, a település lakossága előzetes véleményezés, esetleges módosító javaslatok megtétele céljából tanulmányozhatja. Palotabozsok Község Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja a Palotabozsok Község Önkormányzati Hivatalában ügyfélfogadási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll. Ezen kívül az önkormányzat honlapján is közzétételre kerül, így a község teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőségi folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére. A település honlapjának elérhetősége: <http://www.palotabozsok.hu>.

Palotabozsok Községi Önkormányzatának képviselő-testülete a fentebb felsorolt intézmények, civil szervezetek, valamint a lakosság meghívása mellett, nyilvános képviselő-testületi ülésen tárgyalja és fogadja el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

Jövőképünk

Palotabozsok Községi Önkormányzatának kiemelt fontosságú célja a településen élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmust, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell előnyben részesítést alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Olyan településen kívánunk élni, ahol lakosaink közül minél többen válnak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére alkalmas polgárokká. További célunk, hogy minden palotabozsoki polgár számára fokozottan érvényesüljön a fizikai infrastruktúra és a szociális szolgáltatások (közszolgáltatások, szociális és közösségi szolgáltatások, stb.) rendszeréhez való minőségileg sokkal jobb hozzáférés. Fontos számunkra, hogy Palotabozsok község ne tartozzon a mélyszegénység által sújtott települések közé, és az esetleges mélyszegénységben élők száma tovább csökkenjen. Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek nevelését. A boldogulás nem múlhat a szülők anyagi helyzetén.

Célunk, hogy a gyermekvállalás egy család számára se jelentsen szegénységi kockázatot. Célunk egy átfogó családtámogatási rendszer működtetése, hogy megkönnyítsük a gyermekvállalást és a gyermeknevelést.

Palotabozsok kiemelt feladata az idősek megbecsülése és biztonságának erősítése is.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élőkre, ők is településünk teljes értékű polgárai. A velük való törődés pedig, emberségünk mércéje.

Célunk egy olyan település kialakítása, ahol megteremtjük mindazt, ami kedvező a fogyatékkal élő embertársainknak, a kismamáknak, a nehezen mozgó időseknek, az egészségügyi problémákkal küzdőknek egyaránt.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
I.1	Közfoglalkoztatási program fenntartása	A munkanélküliek száma jelentősen csökkent, azonban azok számára, akik más területen nem lennének képesek munkát végezni, szükséges ennek a lehetőségnek a biztosítása.	A rászorulóknak munkához, rendszeres jövedelemhez jutása. A települési közisztatási és területrendezési, karbantartási szolgáltatások ellátása.	Közfoglalkoztatási program	Közfoglalkoztatási munkaprogram pályázatának elkészítése és beadása. Közfoglalkoztatás megvalósítása.	polgármester	2022.12.31.	közfoglalkoztatottak száma	pénzügyi és humán	Folyamatosan fenntartható, amíg van rá igény és lehetőség.
I.2	Szociális tűzifa támogatás a rászorulóknak	Az alapvető fűtési szükséglet biztosítása a téli időszakban több háztartás (14-15 család) számára önrőből nem megoldott.	A rászoruló családok és egyének egyszeri alkalommal 3-4 m ³ tüzelőhöz jussanak a téli időszakban. A kérelmekről függetlenül a gyermekes családok támogatása előnyt élvez.		Támogatás azoknak a rászorulóknak, akiknek a háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj-minimum háromszorosát. Kérelmek befogadása, tűzifa biztosítása az érintettek számára minden év	polgármester, jegyző	2022.12.31.	igénylők száma, biztosított fa mennyisége	pénzügyi és humán	Folyamatosan fenntartható évente egy alkalommal, amennyiben a megfelelő mennyiségű tűzifa biztosítható lesz.

					október-november hónapban.					
I.3	Mikulás csomag a gyermekeknek	A helyi gyermekes családok támogatása és a faluközösségekbe tartozás fontosságának megerősítése.	A helyi 0-14 éves gyermekeknek Mikulás napi ünnepség keretében ajándéksomag átadása.	Éves költségvetés	Az önkormányzat szervezi meg minden évben, a művelődésszervező segítségével. A családok meghívása az ünnepi műsorra, amelynek keretében a gyermekek megkapják az ajándéksomagokat.	polgármester, művelődésszervező	2022.12.31.	A gyermekek száma (80-90 gyermek évente)	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.
I.4	Falunap megszervezése	A közösségi kohézió, az összetartozás és a hagyományok ápolása. Lehetőség biztosítása a helyben történő aktív időtöltésre, minden itt élő számára.	Egész napos rendezvények, amelyek során a falu lakossága családjával együtt kulturális, hagyományőrző, gasztronómiai és sportprogramokon vehet részt.	Éves költségvetés	A Rókus kápolna névadójának névnapjához igazodva augusztusban kerül sor a rendezvényekre minden évben. Közös ünnepi program előkészítése és megvalósítása, a falu lakosságának megvendégelése.	polgármester, jegyző, művelődésszervező	2022.12.31.	Megtartott Falunapok és a rendezvényen részt vevők száma.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
II.1	Tematikus délutánok a gyermekeknek a Művelődési házban	Kifejezetten a gyermekek számára szervezett rendszeres kulturális, közösségi és szabadidős programok hiánya, olvasás népszerűtlensége.	A gyermekek számára rendszeres, tervezhető iskolán kívüli szabadidős, közösségi, és kulturális tevékenységekhez lehetőség biztosítása, főként a téli időszakban.	Éves költségvetés	A tematikus délutáni programok kidolgozása, megszervezése és lebonyolítása október közepétől március közepéig, heti egy alkalommal. A délutáni prog-	művelődésszervező	2022.12.31.	Megtartott alkalmak és a résztvevők száma.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.

					ramok tapasztalatok és igények szerinti alakítása, fejlesztése és fenntartása.					
II.2	Nyári tábor a gyermekeknek	A gyermekes családokban a dolgozó szülők nehezen biztosítják a hosszú szünidő alatt a gyermekek napközbeni felügyeletét és hasznos időtöltését.	Egy hetes napközis tábor a nyári szünidőben (fekedi mintára). Helyi lakosok bevonásával (beleértve az idősebb korosztályt is) a gyermekek szünidei táboroztatása „Szívességtábor” megszervezése. A helyi felajánlások összegyűjtésével, a településen aktív programok megvalósítása.	Éves költségvetés	Összegyűjtjük azokat a 2-3 óra önkéntes munkával járó felajánlásokat, amelyek keretében a településen élő emberek, illetve civil szervezetek a gyermekekkel foglalkoznak napközben (helytörténeti, néprajzi, gasztronómiai, önellátó gazdálkodással kapcsolatos, vagy egyéb hasznos ismereteket osztanak meg és gyakorolnak a gyermekekkel), napi 8-16 óráig lefedve az önként felajánlott programelemekkel.	jegyző, polgármester, óvodavezető, művelődésszervező, Nyugdíjas klub vezetője, Német Nemzetiségi Önkormányzat	2022.12.31.	A táborban résztvevők száma (8-10 gyermek). Beszámoló megjelenése a helyi tájékoztatási eszközök segítségével.	pénzügyi, humán, helyi felajánlások	Egy alkalommal, a továbbiakban igény és lehetőség szerint évente egyszer.
II.3	Szabadidős rendezvények, gyermekprogramok	Fennáll az elhagyatottság veszélye, kevés a kifejezetten gyermekeknek szóló program. A gyermekek lakóhely, település iránti elkötelezettségének megerősítése.	Főként az ünnepek, nevezetesebb események időszakában a közös ünnepség előkészületeiben, megünneplésében a gyermekek aktív	Éves költségvetés	Farsangkor fánk-sütés, gyermeknap, falunap, Márton napi program, Mikulás ünnepség, ádventi készülődés, idősök napja, meg-	óvodavezető, művelődésszervező, Nyugdíjas klub vezetője	2022.12.31.	A rendezvények megtartása, résztvevő gyermekek száma. A tevékenységekről beszámoló a helyi tájékoztatási	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.

		hez szükségesek a helyben szerzett közösségi élmények.	közreműködése, a tevékenységek során közös kortárs és intergenerációs élmények szerzése. A programokon minden generáció részvételére lehetőség van, ezáltal a generációk közötti távolság is csökken, illetve nő az egymás iránti elfogadás.		emlékezősek programjai során a gyermekek aktív részvételének megszervezése, folyamatos fenntartása, önkéntesek bevonása.	tője, Német Nemzetiségi Önkormányzat		tási eszközök segítségével.		
II.4	Bursa Hungarica ösztöndíj program	A gyermekes családok körében továbbra is több szociálisan hátrányos helyzetű háztartás van. A rászoruló gyermekeknek segítségre van szükségük a továbbtanulás lehetőségének biztosításához.	Célja, az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak anyagi támogatása, ezáltal a településen maradásuk ösztönzése.		A településen élő rászoruló tanulók ösztöndíjban részesítése, bekapcsolódása a programba.	jegyző	2022.12.31.	Az ösztöndíjban részesült tanulók száma.	Önkormányzati saját forrás, pályázati keret.	Folyamatos fenntartás, az önkormányzat egész évben havonta segíti a tanulókat.
III. A nők esélyegyenlősége										
III.1	Baba-Mama klub	A kisgyermekes anyukák szabadidejének hasznos eltöltésére alkalmas rendszeres közös programok nincsenek a településen. Gyakran előfordul a nők esetében, hogy a kisgyermekgondozás ideje alatt elszigetelődnek, magukra	A GYES-en, GYED-en lévő nők, kismamák elszigetelődésének csökkentése érdekében rendszeres programok szervezése. A kismamák bevonása a közösségi életbe, hogy kimozduljanak otthonról és társaság-		GYES-en, GYED-en lévő nők, kismamák igényeinek felmérése. A klub folyamatos működtetése, rendszeres alkalmak megtartása.	védőnő	2022.12.31.	A klubban résztvevők és az alkalmak száma.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.

		maradnak otthonukban, kiszorulnak a társas kapcsolatokból.	ban legyenek, ahol segíthetik egymást és kikapcsolódhatnak.							
III.2	Családi nap	Kevés olyan lehetőség van a településen és a környéken, ahol a nők családjukkal együtt, aktívan kikapcsolódhatnak, részt vehetnek a közösségi életben.	A családok együtt-létének, közös élmények megta-pasztalásának, a kikapcsolódás lehetőségének megerősítése, a nők aktív szerepvállalásával.		A Palotabozsok, Somberek, Görccsönydoboka, közös egyházkerület a Sombereki horgásztónál családi napot szervez. Az egyház szervezésében aktív családi programok, játékos csapatversenyek, főzés, horgászat.	polgármester, művelődés-szervező, katolikus egyház, vé-méendi plébános	2022.12.31.	Megtartott alkalmak és a programokon résztvevő családok száma.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntart-ható.
III.3	Nőként egészségesen	Sok olyan nő van, aki nem jár rendszeres szűrővizsgálatra, ezért a nők körében még mindig vezető halálok a méhnyakrák, illetve az emlőrák.	Az érdeklődés felkeltésével, tájékoztatással a szűrővizsgálatok szükségességének megerősítése a nők körében. Minden nő legalább 3 évente vegyen részt az ingyenes rákszűrésben.		Tájékoztatás, ismeretátadás a szűrővizsgálatok fontosságával, azok elhanyagolásának egészségügyi kockázataival kapcsolatosan. A szűrésen való részvétel támogatása. A szűrésen feltárt egészségügyi problémák kapcsán további segítségnyújtás.	védőnő, házi orvos	2022.12.31.	A tájékoztató alkalmak száma. Az érdeklődők, résztvevők száma. A szűréseken megjelentek száma.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntart-ható.
III.4	Asszonytorna	A mozgáslehetőség hiánya egészségügyi problémákhoz vezethet. Szükséges a nők sportolási lehetőség-	A nők egészségének, erőnlétének javítása. A rendszeres mozgáslehetőség biztosítása és		Igényfelmérés a nők körében. A torna megszervezése minél több résztvevő bevo-	polgármester, alpolgármester,	2022.12.31.	A programokban részt vevő nők és a megtartott alkalmak száma.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntart-ható.

		ének, az egészséges életmód kialakításának a támogatása.	az egészséges életmód kialakításának segítése a nők körében.		násával. Folyamatos működés fenntartása és a lehetőség népszerűsítése a faluban.	jegyző				
IV. Az idők esélyegyenlősége										
IV.1	Idősek aktív időtöltésének támogatása	Közös szabadidős napok, programok szervezése a kortárs kapcsolatok ápolása, az aktív közös élmények lehetőségeinek bővítése érdekében.	Palotabozsok, Somberek, Görcsönydoboka idősebb korosztályba tartozó lakosai rendszeres baráti összejövetelének támogatása, nem csak idős lakosok és hozzátartozók részvételével.		A szomszéd településekkel közösen vendégül látják egymást a Nyugdíjas klub tagjai és az érdeklődő hozzátartozók, barátok. A három település egymást váltva megvendégeli egymást és közös programot szerveznek a jó kapcsolatok fenntartása érdekében.	művelődés-szervező, Nyugdíjas klub vezetője	2022.12.31.	A programokban résztvevők és a megtartott alkalmak száma. Beszámoló megjelenése a helyi tájékoztatási eszközök segítségével.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.
IV.2	Idősek napi rendezvény	Az idősebb korosztály számára a közösséghez tartozás megerősítése kiemelten fontos.	Minden települési programban részt vehetnek, és meghívást kapnak a településen élő idősök, de ez egy külön alkalom arra, hogy őket megünnepelhesük, köszöntsük és elismerjük a faluért, a családjukért tett erőfeszítéseiket.		A Művelődési házban közös ünnepség megszervezése az óvodások és a Véméndre járó palotabozsoki iskolás gyermekek műsorával, egyéb meghívott szereplőkkel, vendégekkel. Az ünnepség során minden kerek évfordulós idős	polgármester, művelődés-szervező, Nyugdíjas klub vezetője	2022.12.31	A meghívottak és a résztvevők száma. Beszámoló megjelenése a helyi tájékoztatási eszközök segítségével.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható minden évben.

					ajándékot is kap. Közös étkezéssel (ebéd vagy vacsora) zárul a program.					
IV.3	Nyugdíjas klub támogatása és népszerűsítése	Az idősek közösségbe szerveződése és aktív, tevékeny élet-szakaszuk meghosszabbítása kiemelt feladat, hiszen a településen 36% a 60 év felettiek aránya. Ezért fontos szerepe van az önszerveződő nyugdíjas klub működésének.	A klub tevékenységének támogatása, számukra helyszín biztosítása és a Nyugdíjas klub népszerűsítése, új tagok felvétele. Az idősek aktív részvétele a klub életében csökkenti az elszigetelődést, a magányérzet és a céltalanság érzését. Az értelmes, tevékeny élet a mentális és a fizikai egészségre is kedvező hatást gyakorol.	Éves költségvetés	A célcsoport igényeinek figyelembe vételével a Nyugdíjas klub folyamatos működésének támogatása, népszerűsítése, programjairól híradás a lakosság számára.	polgármester, jegyző, művelődésszervező, Nyugdíjas klub vezetője	2022.12.31.	A klub alkalmainak száma, aktív tagok létszámának alakulása, tevékenységekről beszámoló a helyi tájékoztatási eszközök segítségével.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.
V. A fogatékkal élők esélyegyenlősége										
V.1	Integrált rendezvények biztosítása az akadálymentes Művelődési házban	Mindenki számára biztosítani szükséges a társadalmi részvételi lehetőségét, a szabadidő hasznos eltöltését, a művelődés, a szórakozás, a kapcsolódás, a kapcsolatteremtés, ismerkedés alkalmait. Ezeknek a színtereknek a bővítése fontos.	A közösségi programok mindenki számára elérhetőek legyenek. Akadálymentesen használható legyen minden közösségi program, ami szélesíti az integrációt és az inklúzió színtereit.	Éves költségvetés	A célcsoport igényeinek figyelembe vételével kerülnek megszervezésre és megrendezésre a közösségi rendezvények, szabadidős programok.	polgármester, jegyző	2022.12.31.	A programokban résztvevők és a megtartott alkalmak száma. Beszámoló megjelenése a helyi tájékoztatási eszközök segítségével.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.

		lyamatos igény, mert annál nagyobb eséllyel találhatja meg mindenki a maga számára a legmegfelelőbbet.								
V.2	Akadálymentes óvoda, közterületek	Az óvoda és a közterületek akadálymentessége nem teljesen megoldott	Az akadálymentes közintézmények, lakókörnyezet és közlekedés kialakítása a településen, ezáltal a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés javítása minden lakos számára.		Az óvoda akadálymentes környezetének kialakítását lehetővé tevő források, pályázatok figyelembevétele. Megfelelő lehetőség esetén pályázat benyújtása, vagy egyéb megvalósítást támogató tevékenység elvégzése. Az önkormányzati tulajdonú járdák, közterületek lehetőség szerinti felújítása során az akadálymentesség szempontjainak érvényesítése.	polgármester, jegyző	2022.12.31	Pályázati lehetőségek és egyéb források elérése. A megvalósítás tervezett eredményeinek indikátorai.	pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel fenntartható a források figyelése és a lehetőségek megpályázása, megvalósítása.

Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, amelyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletesen leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselőtestületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

A HEP Fórum működése:

- A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
- A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
- A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
- A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek beszámolóí alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Friedrich Péter közös hivatali jegyző felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum támogatásával végzi:
 - Felel azért, hogy a település minden lakója, valamint az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomonkövetése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Elfogadás módja és dátuma

Palotabozsok község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 9/2020. (III.10.) számú határozatával elfogadta.

Palotabozsok, 2020. március 11.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Ritzl Róbert".

.....
Ritzl Róbert
polgármester

**Palotabozsok Községi Önkormányzat
Képviselő-testülete**

K I V O N A T

Készült Palotabozsok Község Képviselő-testülete 2020. március 10- én tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

**Palotabozsok Község Önkormányzat
Képviselő-testülete
9/2020. (III.10.) önkormányzati határozata**

Palotabozsok Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
Palotabozsok Község Helyi Esélyegyenlőségi Programját a mellékelt
tartalom szerint elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Ritzl Róbert polgármester

**Ritzl Róbert sk.
polgármester**

**Friedrich Péter sk.
jegyző**

Hiteles kivonat!
Palotabozsok, 2020. május 14.

A kivonat hitelélül:

nuu 11
**Friedrich Péter
jegyző**

